

GT ĐIỆN TỬ CƠ BẢN

cuu duong than cong. com

Chương .10 IC Op.Amp.

cuu duong than cong. com

Chương 8. Mạch IC

I. Sơ lược về mạch IC

**Vi mạch gồm nhiều linh kiện tổ hợp ,
đóng gói chung trong 1 vỏ , có một
hay nhiều chức năng**

Ưu điểm:

- **Độ tin cậy cao, hoạt động tốt**
- **Độ khuếch lớn , mật độ tích hợp cao**
- **Công suất thấp**
- **Dễ lắp ráp mạch**
- **Giá thành hạ**

Phân loại IC

Có nhiều cách phân loại :

- **Theo chế tạo:**

- Đơn khối, đơn tinh thể
- Màng mỏng (thin-film)
- Màng dày (thick - film)
- Mạch lai (hybrid)

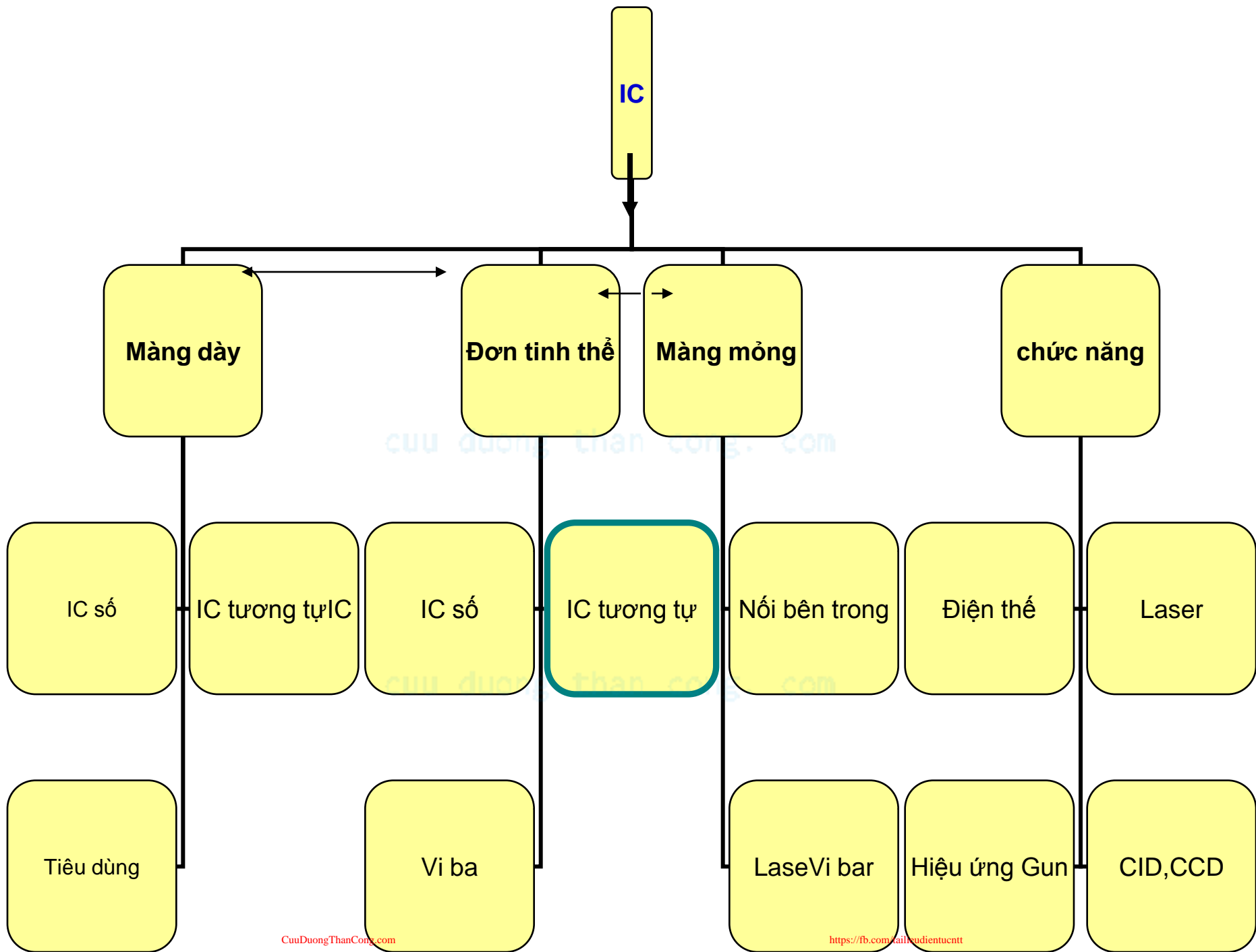
- **Theo nhiệm vụ:**

- Môđun
- Mạch chức năng

- Theo dạng tín hiệu và cách xử lý:
  - IC tương tự (Analog IC)
  - IC số (Digital IC)
- Theo mật độ tích hợp:
  - SSI (small scale Integration): < 99 transistor
  - MSI(Medium scale Int.): 100 – 999 transistor
  - LSI(Large scale Int.):1000 – 9999 transistor
  - VLSI (very large ---): 10.000 – 99.999 trans.
  - ULSI (ultra large --): 100.000 hay hơn

Thí dụ:

AMD K6-III gồm 21,6 triệu transistor / chip
Pentium IV gồm hàng tỉ transistor

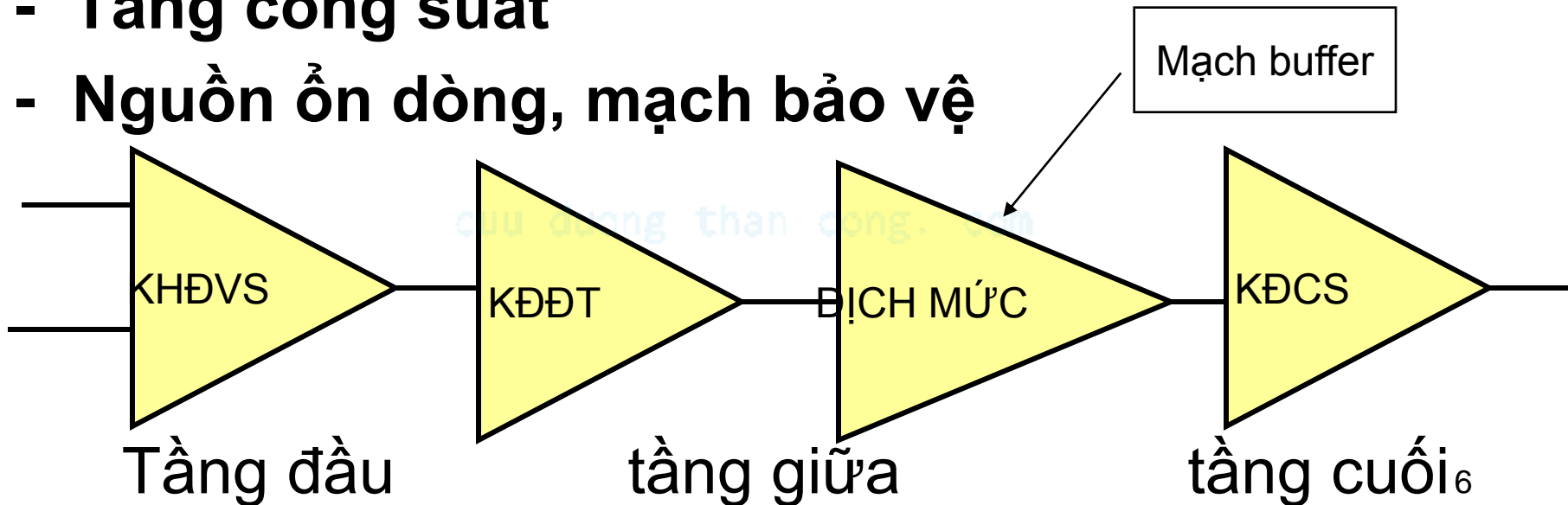

II. IC khuếch đại thuật toán – Op. Amp.

1. Cấu tạo và đặc tính

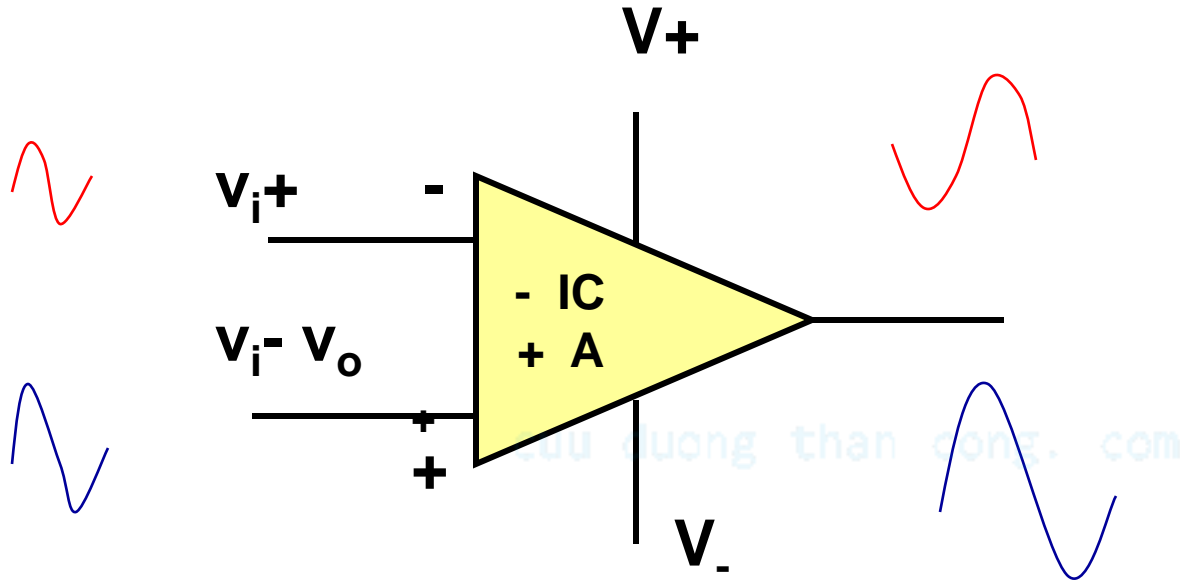
a. Cấu tạo: Gồm nhiều tầng ghép chuỗi :

- Khuếch đại vi sai
- Khuếch đại đơn
- Mạch dịch mức điện thế DC
- Tầng công suất
- Nguồn ổn dòng, mạch bảo vệ

Sơ đồ khối

Op.amp. thường được biểu diễn:

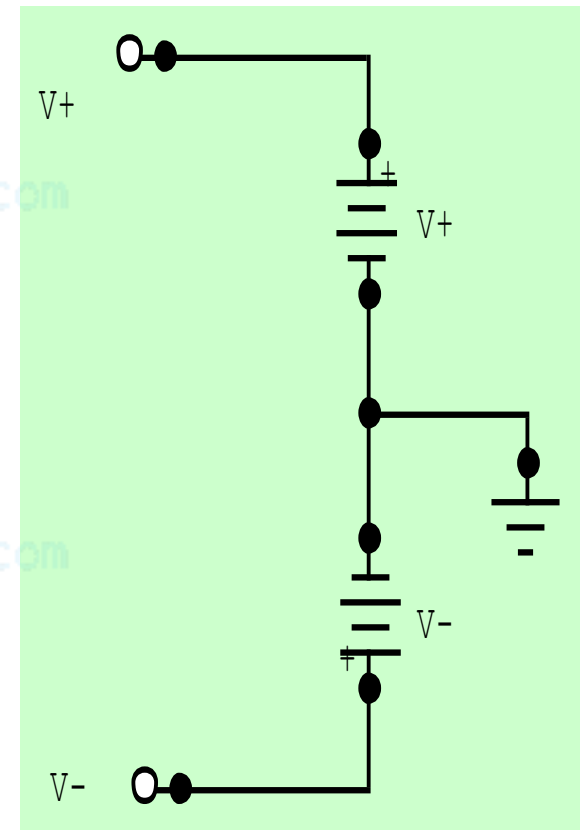
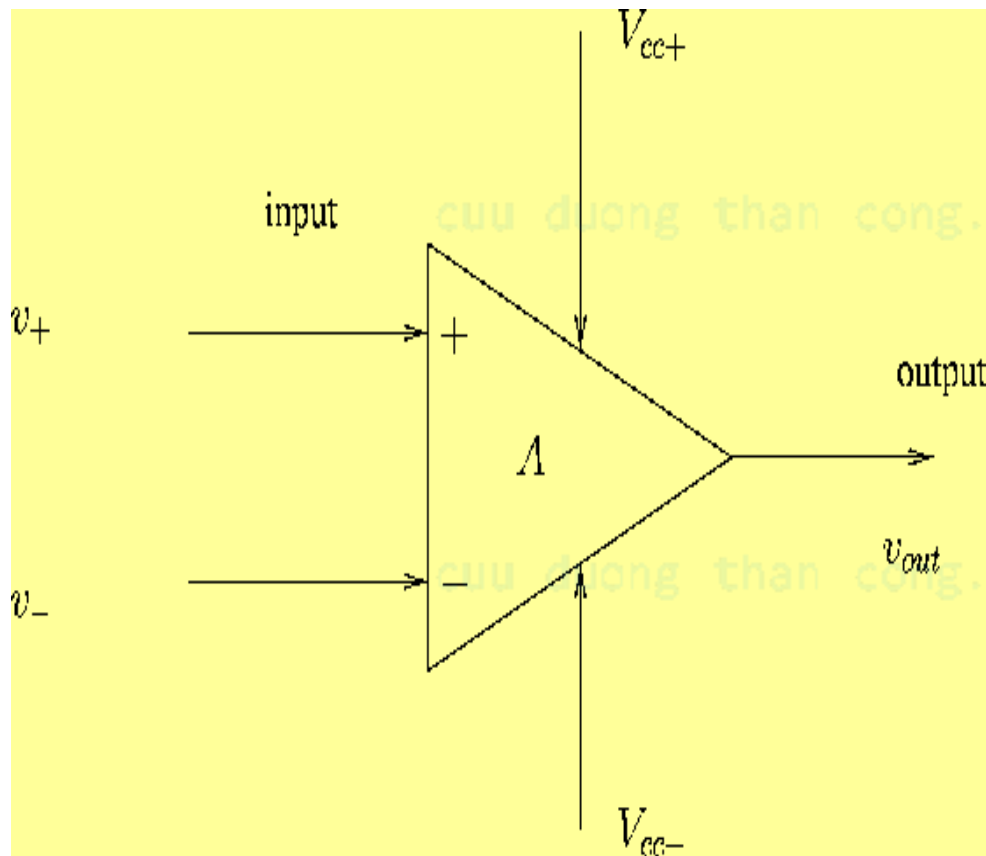
Mạch có 2 ngõ vào ngược pha nhau

- Ngõ vào + cho tín hiệu ra v_o đồng pha với tín hiệu vào v_i
- Ngõ vào - cho tín hiệu ra v_o ngược pha với tín hiệu vào v_i

- Mạch được cấp điện bằng 2 nguồn đối xứng

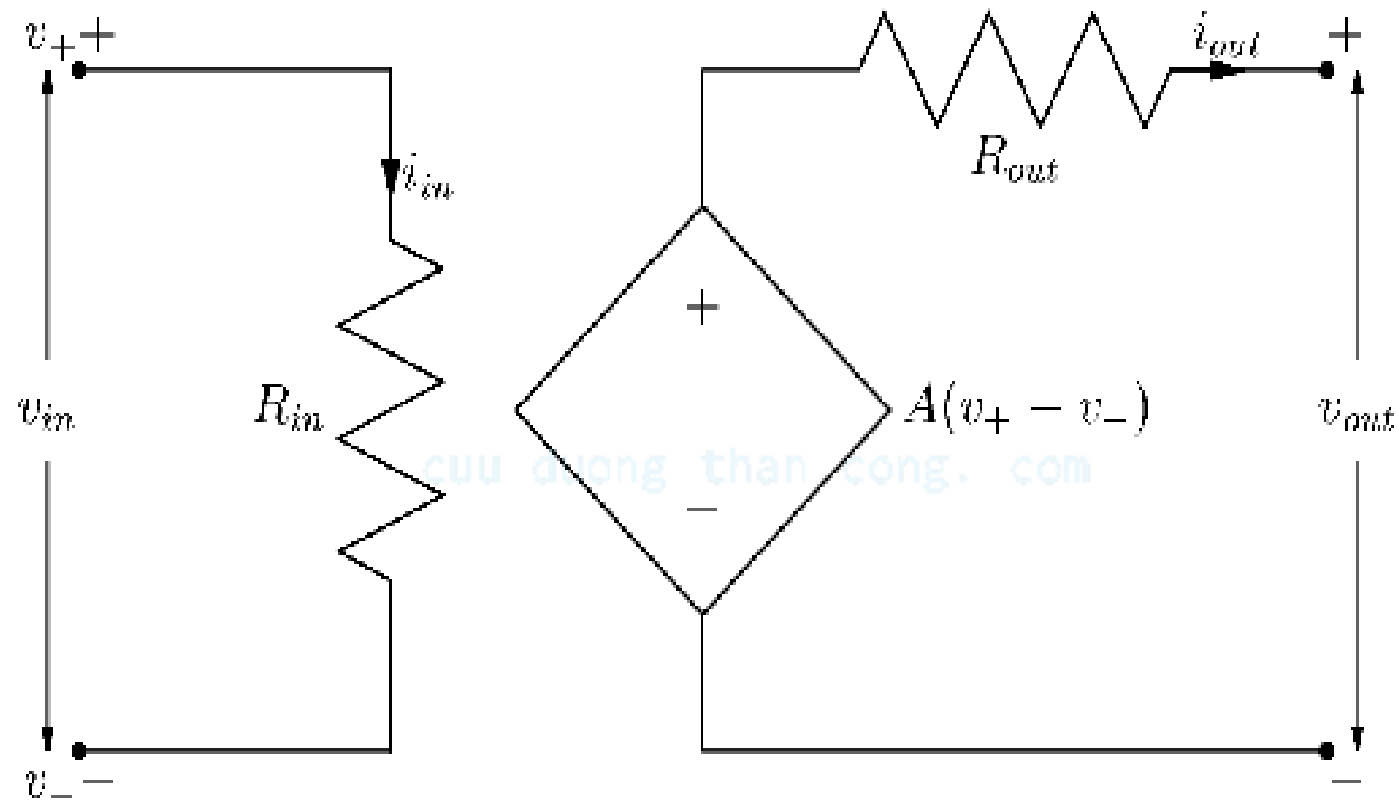
$$V_+ = -V_-$$

$$\text{hay } V_{CC} = -V_{EE}$$

- Mạch tương đương

$$v_+ - v_- = R_{in} i_{in}$$

$$v_{out} = A(v_+ - v_-) - i_{out} R_{out}$$

- **Op.amp. lý tưởng** có đặc điểm:

$$A_v \approx \infty$$

$$R_i \approx \infty$$

$$R_o \approx 0$$

$$A \approx \text{large}$$

$$R_{in} \approx \text{large}$$

$$R_{out} \approx \text{small}$$

- **IC Op.amp. thực tế: công nghệ: BJT, CMOS, BIMOS:**

LM 741, LF 358, TL062, TL082, TLO84.

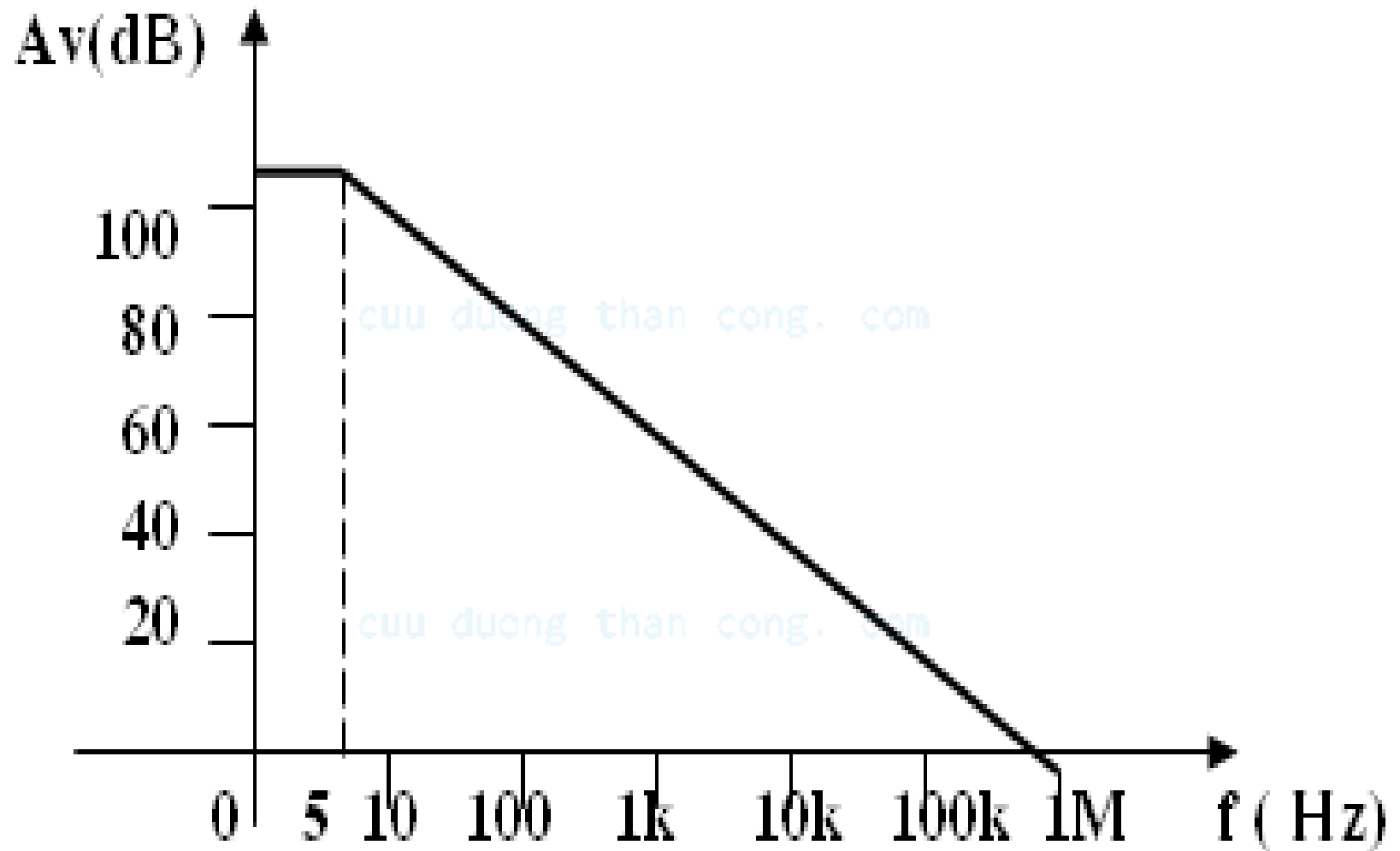
LM 741 có:

$R_i = 1$ hay 2 Mohm

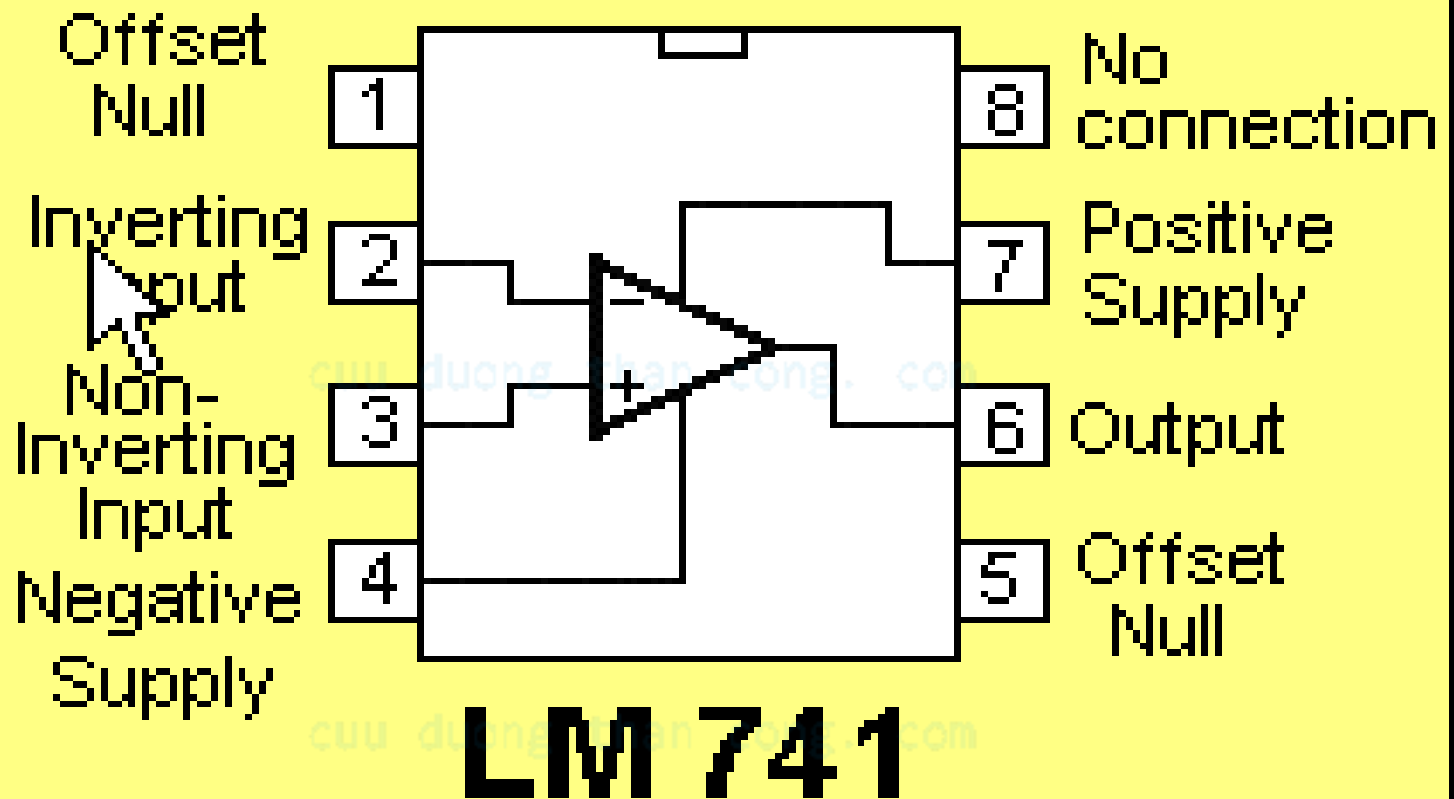
$A_v = 200.000$ hay 106dB

$R_o = 75 \text{ Ohm}$

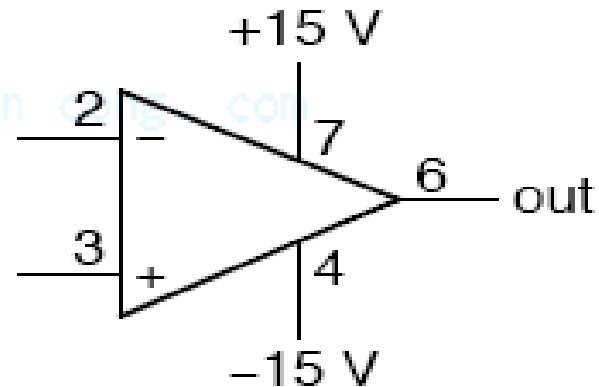
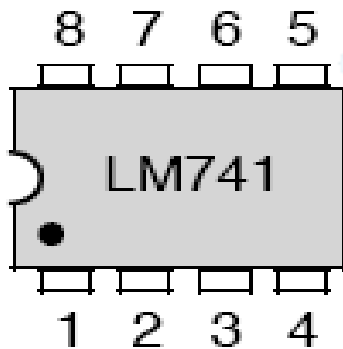
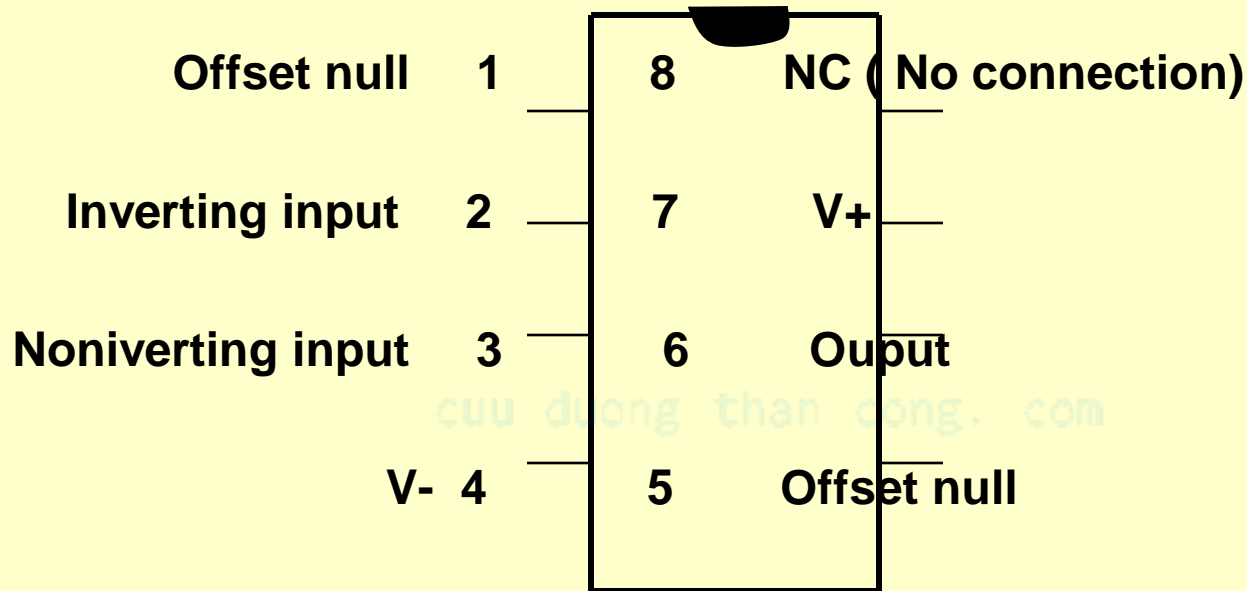
Đáp ứng tần số

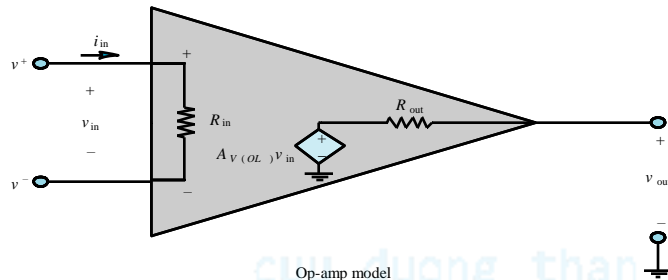
Hình 3

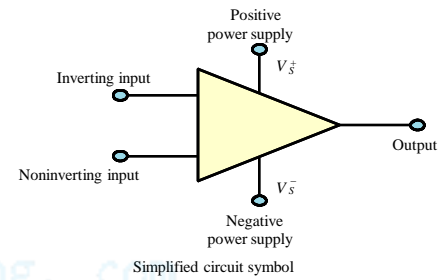
- **LM 741 loại vỏ 8 chân :**

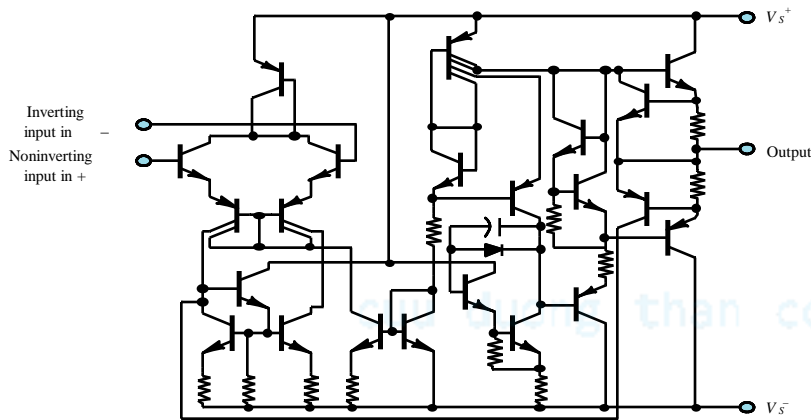
Sơ đồ IC 741

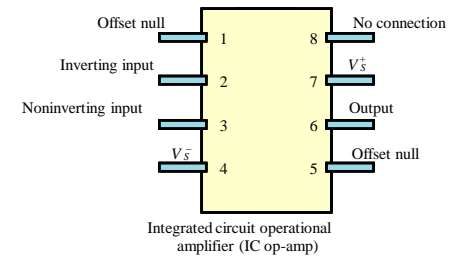
Op-amp model

Simplified circuit symbol

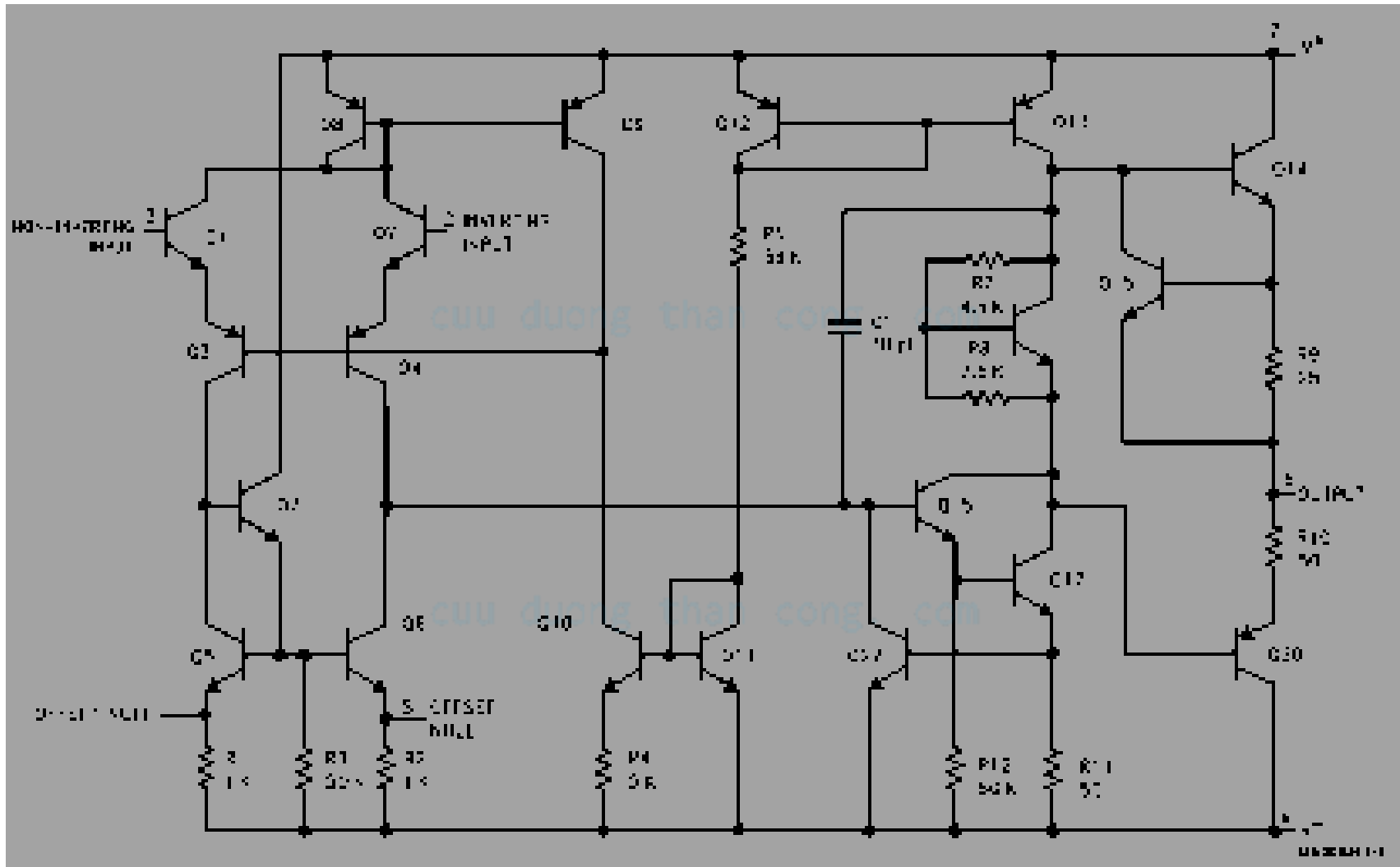

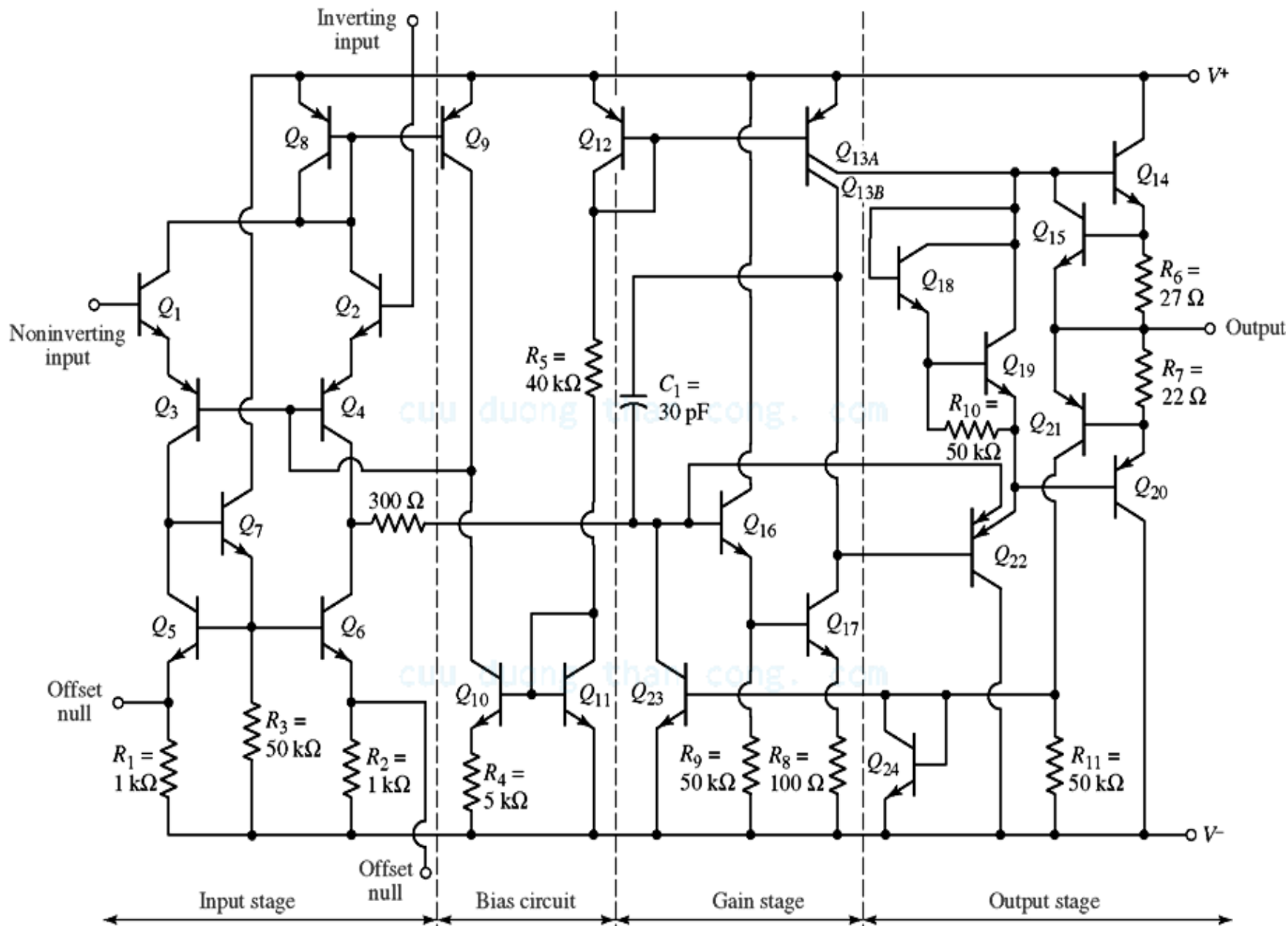
IC op-amp diagram

Integrated circuit operational amplifier (IC op-amp)

Schematic diagram of lm741

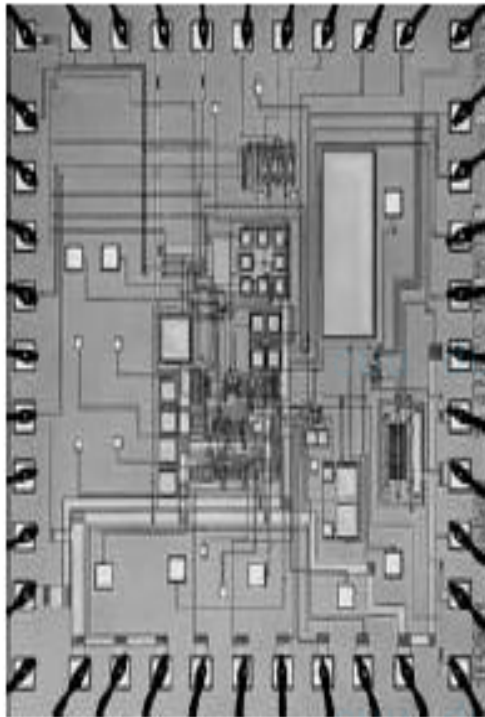

Modern OpAmp IC -- 1995

Modern Opamp Package

b. Tính chất op. amp.

Op.amp có 2 cách khuếch đại vòng hở

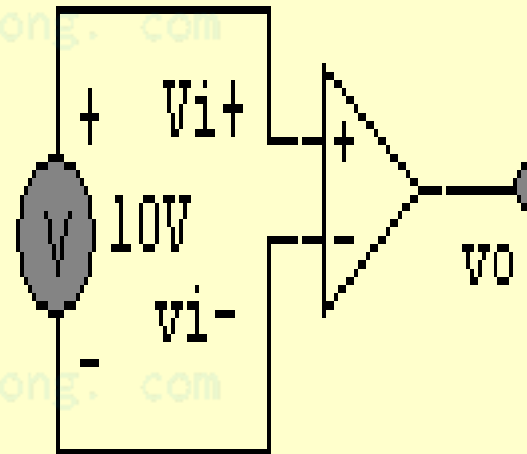
(1). Cách vi sai (differential mode)

Tín hiệu vào tác động vào 2 ngõ vào gọi là điện thế vi sai

$$V_{id} = V_i^+ - V_i^-$$

Độ lợi thế cách vi sai:

$$A_{vd} = \frac{V_o}{V_i^+ - V_i^-}$$

có trị số rất lớn, thường sử dụng .

(2) Cách chung(Common mode)

$$V_{id} = \frac{V_i^+ + V_i^-}{2}$$

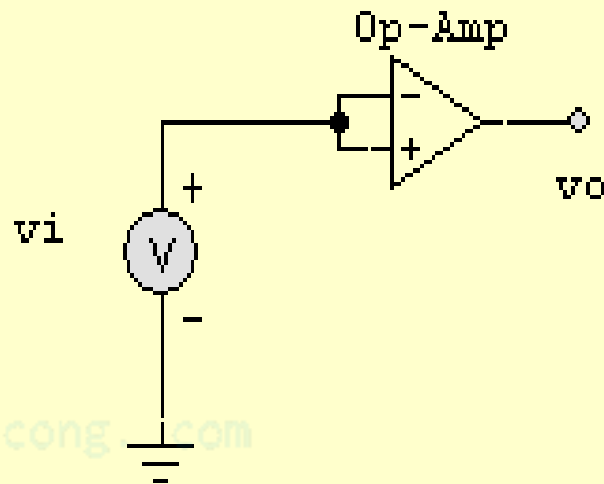
$$A_{VC} = \frac{V_o}{V_{ic}} = \frac{V_o}{\left(\frac{V_i^+ + V_i^-}{2} \right)}$$

có trị rất nhỏ.

Hệ số tr suất thải cách chung:

$$CMRR = \rho = 20 \log \frac{A_{vd}}{A_{VC}} (dB)$$

Có trị càng lớn , Op.amp càng tốt (741 là 90dB)

Kết luận

- Trong 1 Op.amp thực tế bao giờ cũng thực hiện cả 2 cách trên cùng 1 lúc, ta có:

$$V_o = A_{vd} V_{id} + A_{vc} V_{ic} = A_d V_d + A_c V_c$$

hay viết lại :

$$V_o = A_d V_d \left(1 + \frac{1}{CMRR} \frac{V_c}{V_d} \right)$$

Tín hiệu ra có cả thành phần cách vi sai và cách chung, nhưng vì **CMRR rất lớn**, nên điện thế ra gần như được cho bởi **tín hiệu cách vi sai**, còn thành phần cách chung gần như bị loại bỏ. Đây là ưu điểm của Op.amp (mạch KĐVS) trong việc phát hiện tín hiệu rất nhỏ (trong đo lường, y khoa, sinh học...)

2. Đặc tính của Op.amp

a. Đặc tính kỹ thuật

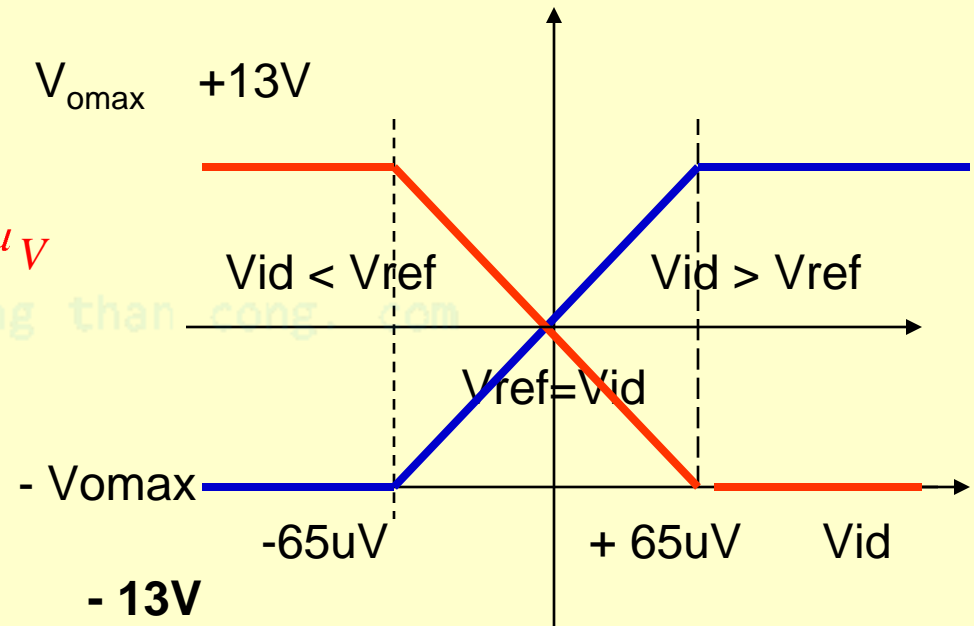
Table 14.1 Nonideal parameter values for three op-amp circuits

	741E			CA3140			LH0042C		
	Typ.	Max.	Unit	Typ.	Max.	Unit	Typ.	Max.	Unit.
Input offset voltage	0.8	3	mV	5	15	mV	6	20	mV
Average input offset voltage drift		15	$\mu\text{V}/^\circ\text{C}$				10		$\mu\text{V}/^\circ\text{C}$
Input offset current	3.0	30	nA	0.5	30	pA	2		pA
Average input offset current drift		0.5	$\text{nA}/^\circ\text{C}$						
Input bias current	30	80	nA	10	50	pA	2	10	pA
Slew rate	0.7		$\text{V}/\mu\text{s}$	9		$\text{V}/\mu\text{s}$	3		$\text{V}/\mu\text{s}$
CMRR	95		dB	90		dB	80		dB

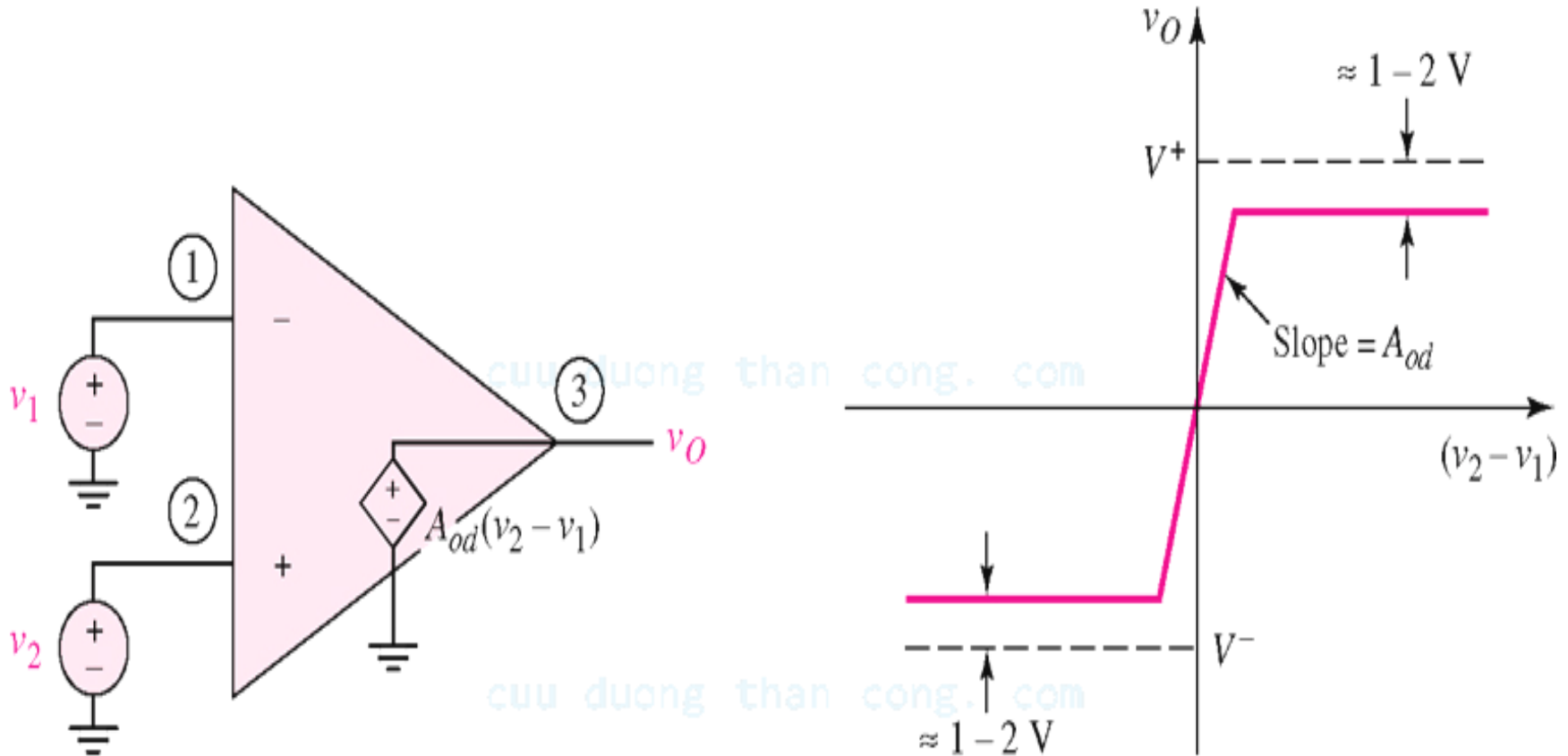
b. Đặc tuyến truyền của Op.amp.

- Do A_{vd} rất lớn, nên tín hiệu ra V_o rất lớn khi khuếch đại vòng hở $\rightarrow V_o$ nhanh chóng đạt trị bão hoà khi V_i có biên độ rất nhỏ vào khoảng vài μV .
- Với IC 741, có $A_{vd} = 200.000$ và điện thế ra cực đại $V_{omax} = 13V$ (cấp điện 15V thì V_{idmin} bằng:
 $V_o = 65 \mu V$

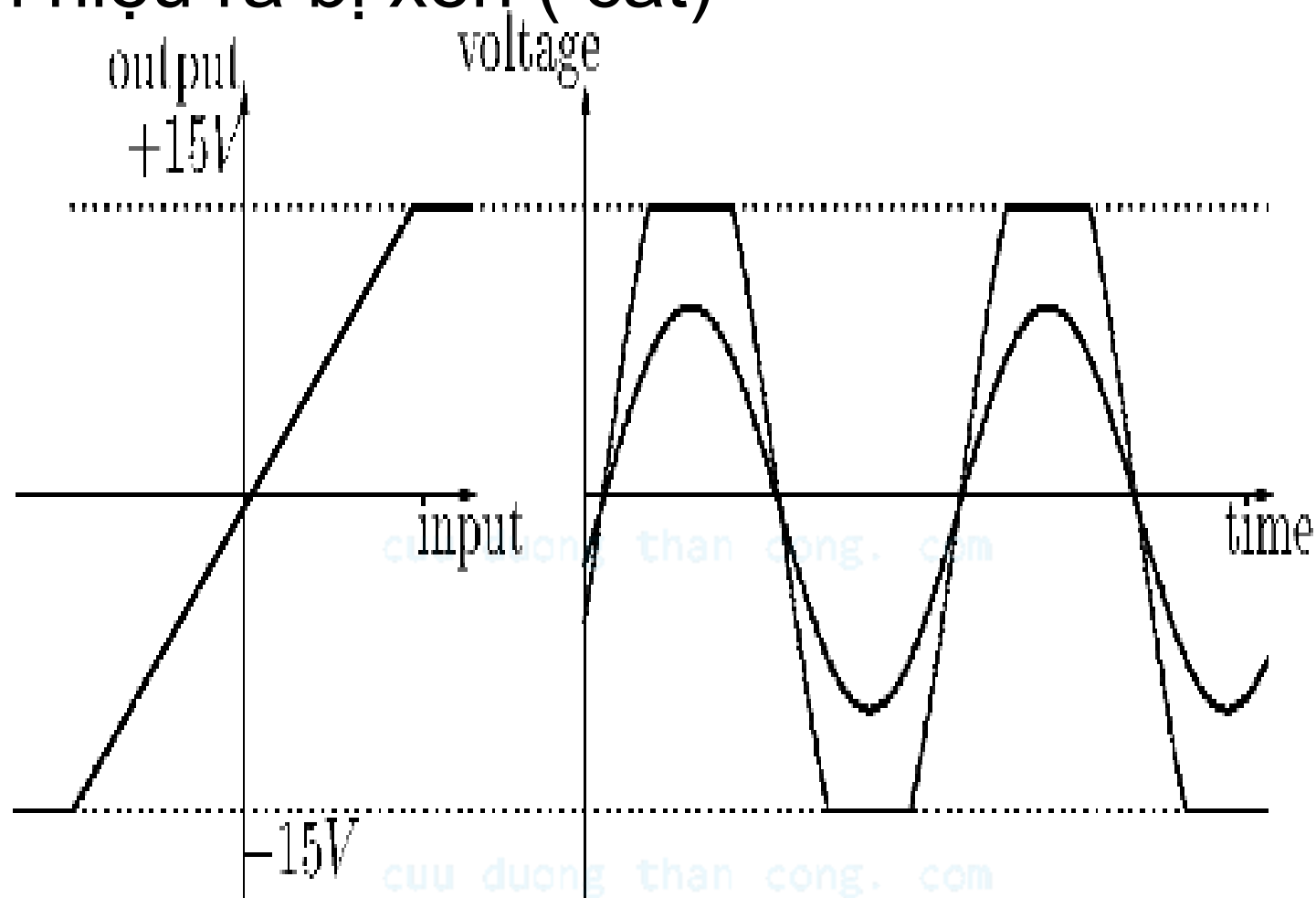
$$V_{idmin} = \frac{V_{omax}}{A_{vd}} = \frac{13}{200.000} = 65 \mu V$$

Op. Amp lý tưởng

Tín hiệu ra bị xén (cắt)

saturation characteristic

waveform clipping

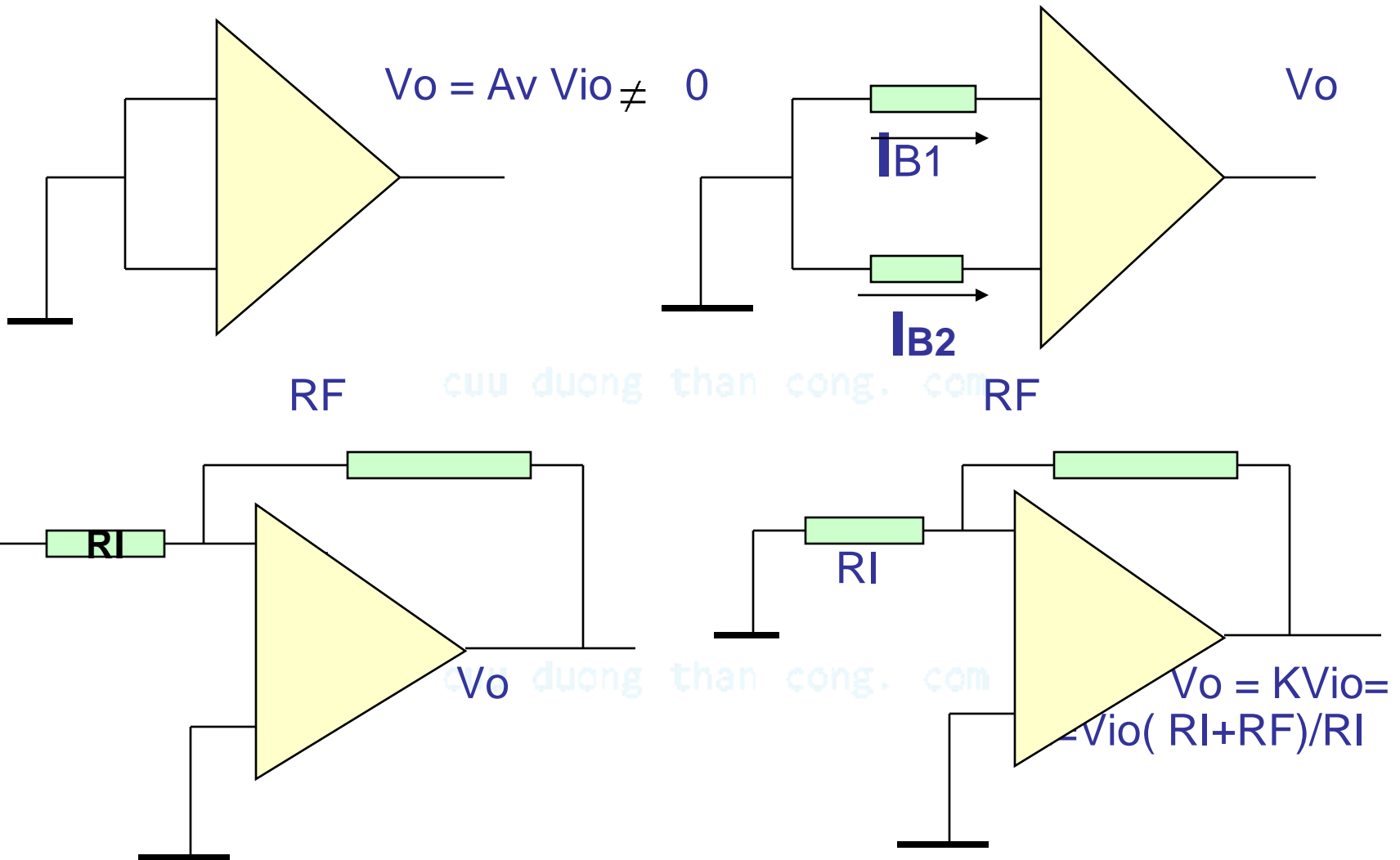

Điện thế và dòng điện Offset

- Điện thế offset ngõ vào V_{io} : là điện thế offset ngõ vào khi cả 2 ngõ vào đều 0V lại cho ngõ ra 1 điện thế khác không gọi là điện thế offset ngõ ra $V_{oo} = V_{io}([R_1 + R_F]/R_1)$.
- Dòng offset ngõ vào I_{io} : Khi dòng phân cực 2 ngõ vào bằng nhau (nhưng khác dấu) lại cho điện thế ra khác không gọi là điện thế offset ngõ ra $V_{oo} = I_{io}R_F$.
- Điện thế offset tổng cộng :

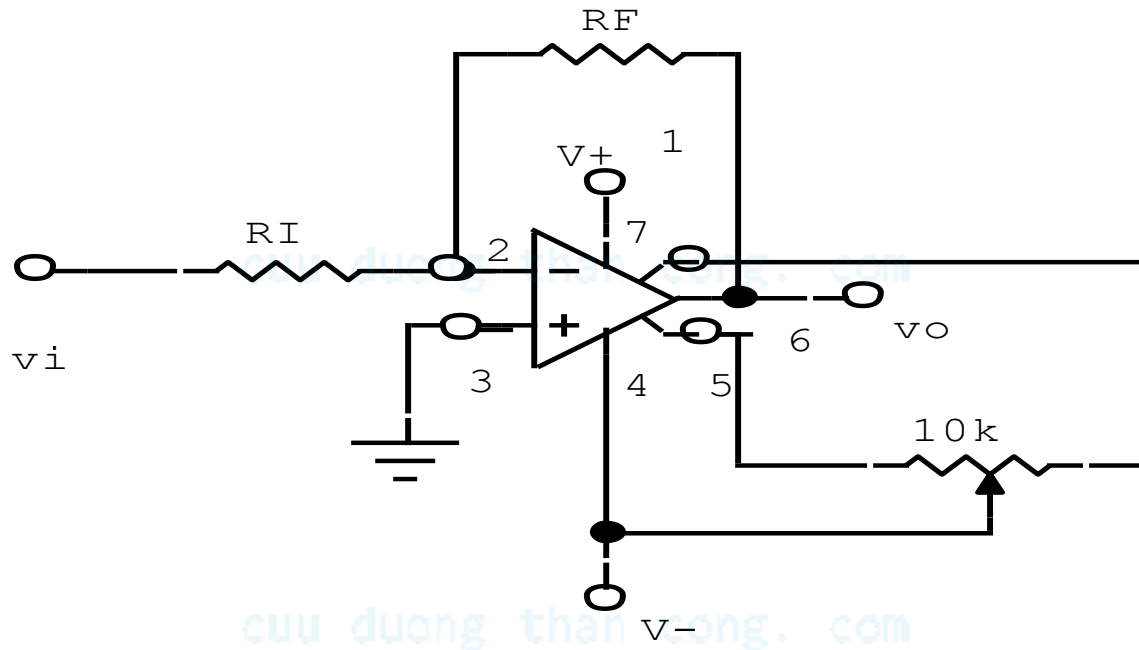
$$V_{ooT} = V_{oo}(\text{do } V_{io}) + V_{oo}(\text{do } I_{io})$$

Đo điện thế offset

Mạch trừ offset (offset null)

- Op.amp có mạch trừ offset bên trong (u741)

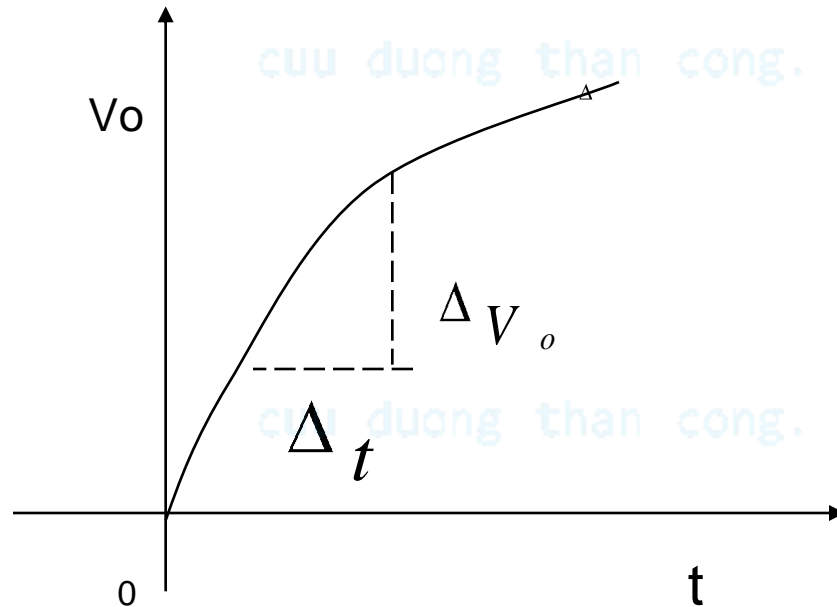

- Điều chỉnh biến trở để có $V_{oo} = 0V$ khi $V_i = 0V$

Tốc độ tăng thế - SR (Slew rate)

- SR là trị số cực đại của điện thế ngõ ra mạch khuếch đại có thay đổi theo thời gian :

$$SR = \frac{\Delta V_o}{\Delta t} \quad V / \mu s$$

Một số thông số khác

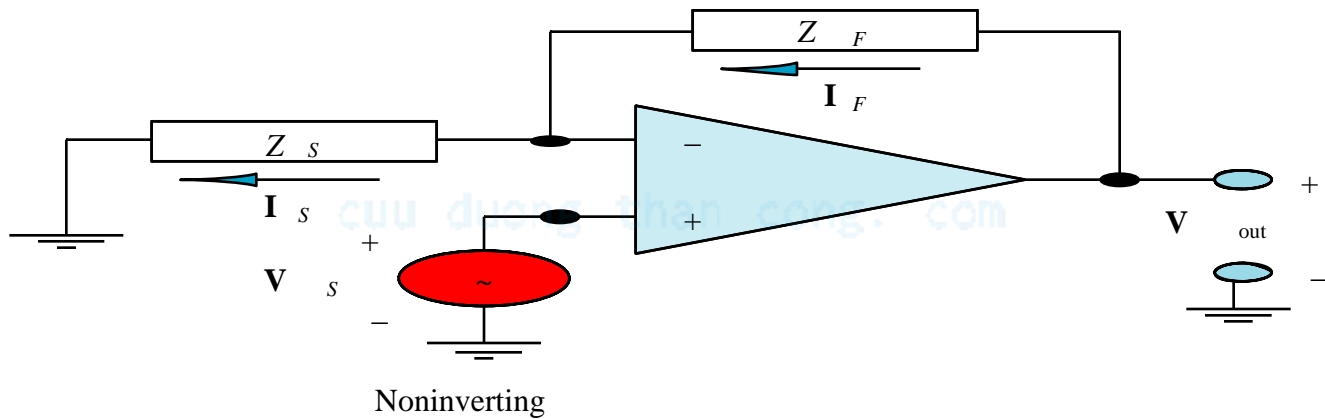
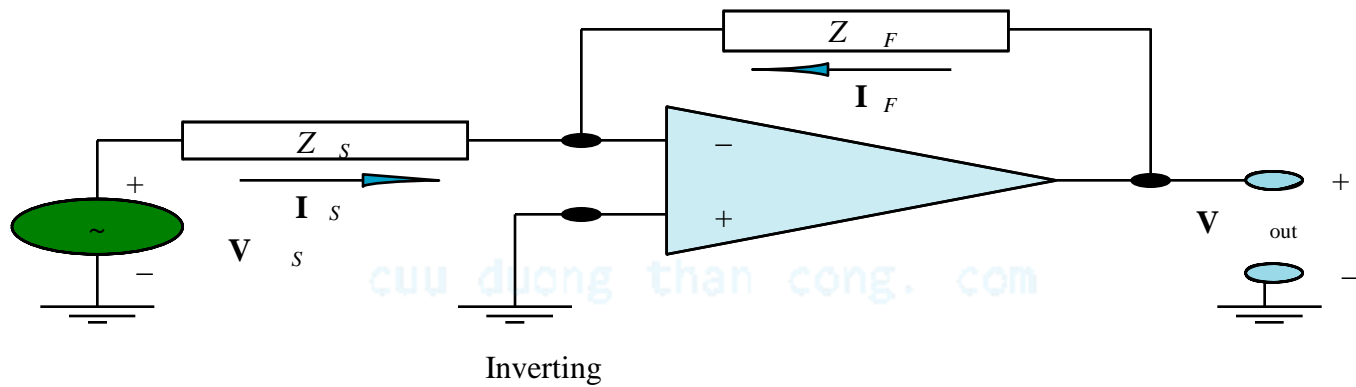
- Điện thế ngõ ra bão hoà : $+V_{obh}=V_{omax}=+13V$,
 $-V_{obh}=V_{omin} = - (13V)$
- Dòng ra cực đại: $I_{omax} = 25mA$.
- Điện thế cung cấp: $V^+=+15V$, $V^- = -15V$
- Dòng cung cấp $I_s = 2,8mA$
- Công suất tiêu tán $P_D = 500mW$
- Nhiệt độ làm việc: 0 đến $75^{\circ}C$; $-25^{\circ}C$ đến $85^{\circ}C$;
 $-55^{\circ}C$ đến $125^{\circ}C$
- Hệ số nén điện điện thế nguồn cung cấp

$$PSRR = \frac{\Delta V_{IS}}{\Delta V_{CC}} \mu_{V/V} = 30 - 150$$

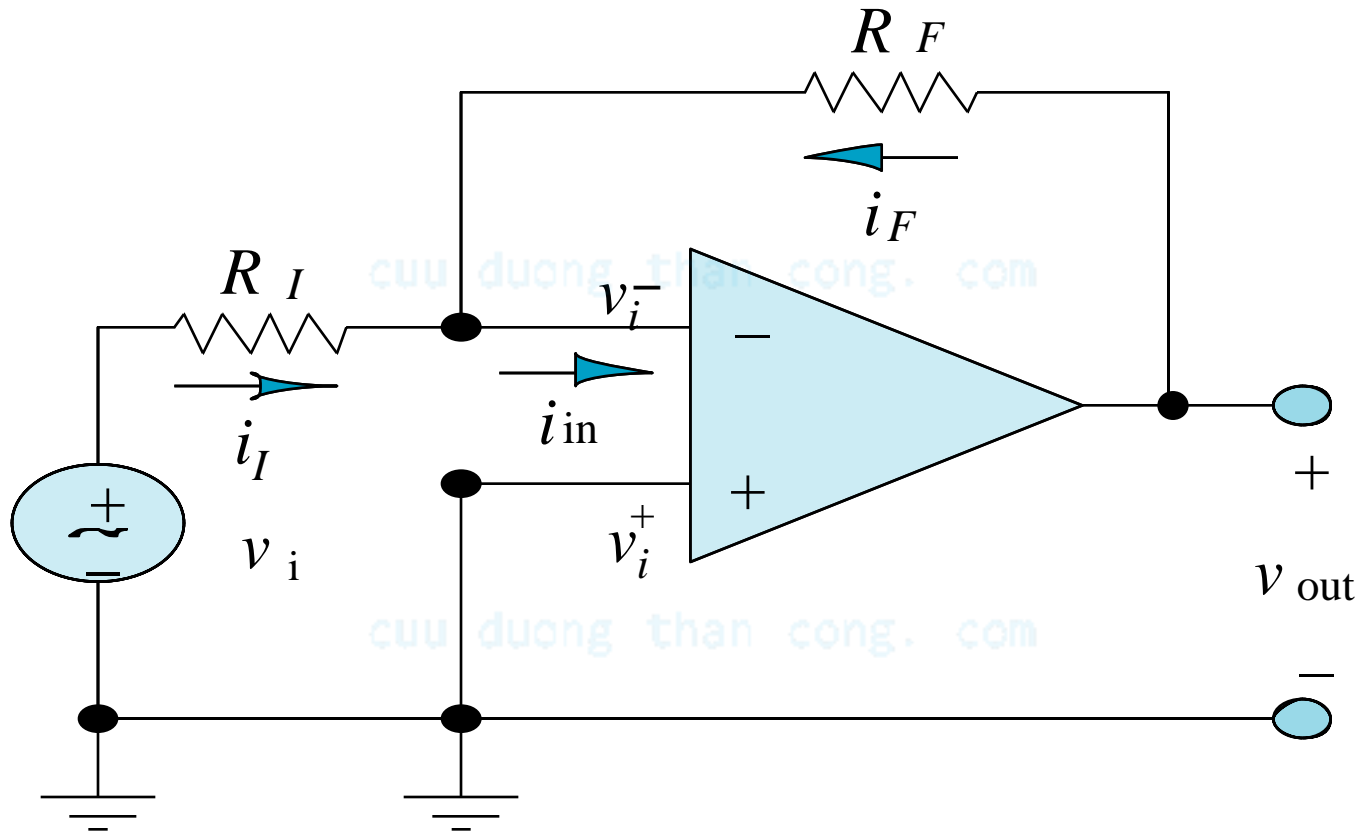
3. Công thức cơ bản của Op.amp.

- Để tránh tín hiệu ra bão hòa khi tín hiệu vào quá nhỏ , không dùng cách khuếch đại vòng hở khi không cần thiết.
- Để tín hiệu vào lớn và tín hiệu ra không bị bão hòa (không bị xén) → **khuếch đại hồi tiếp** (cho 1 phần tín hiệu ra vào lại ngõ vào)
- Có 2 cách mắc cơ bản:
  - Khuếch đại đảo dấu (đảo pha)
  - Khuếch đại không đảo dấu (không đảo.)

Hai mạch khuếch đại cơ bản của Op.amp.

a. Khuếch đại đảo (đổi dấu)

- Do tổng trở vào rất lớn, nên xem dòng $i_{in} = 0$, ta có : ($i_1 = i_I$, $i_2 = i_F$, $R_1 = R_I$, $R_2 = R_F$)

$$i_i = i_f + i_n = 0 \rightarrow i_i = i_f$$

một khác :

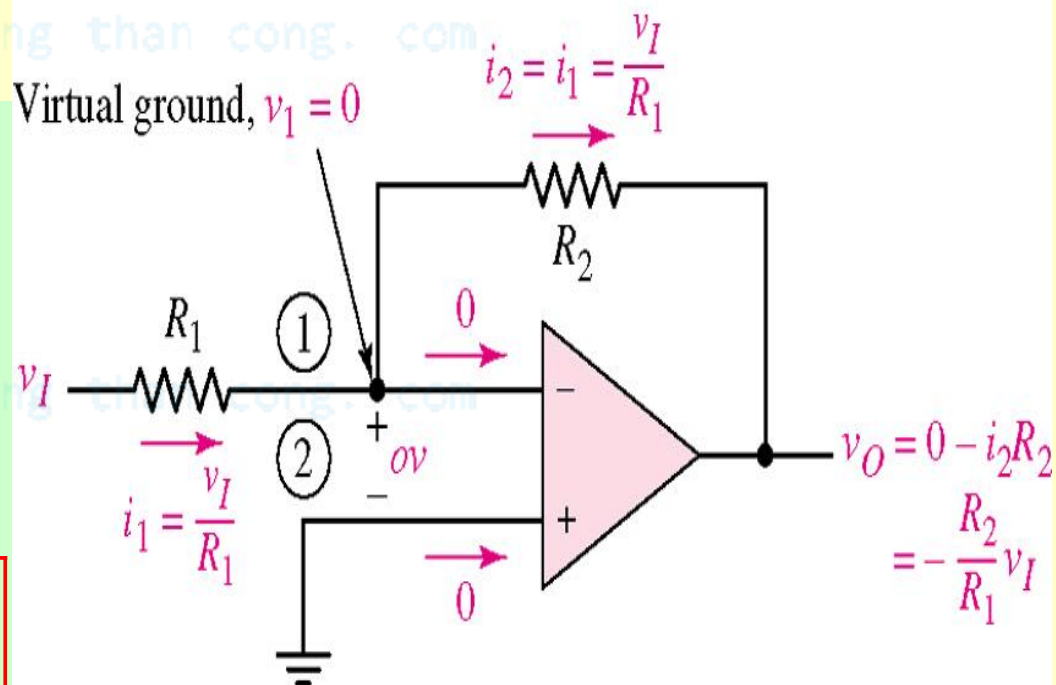
$$V^+ = 0 \text{ V} \rightarrow V^- = 0 \text{ V (mass ảo)}$$

hay:

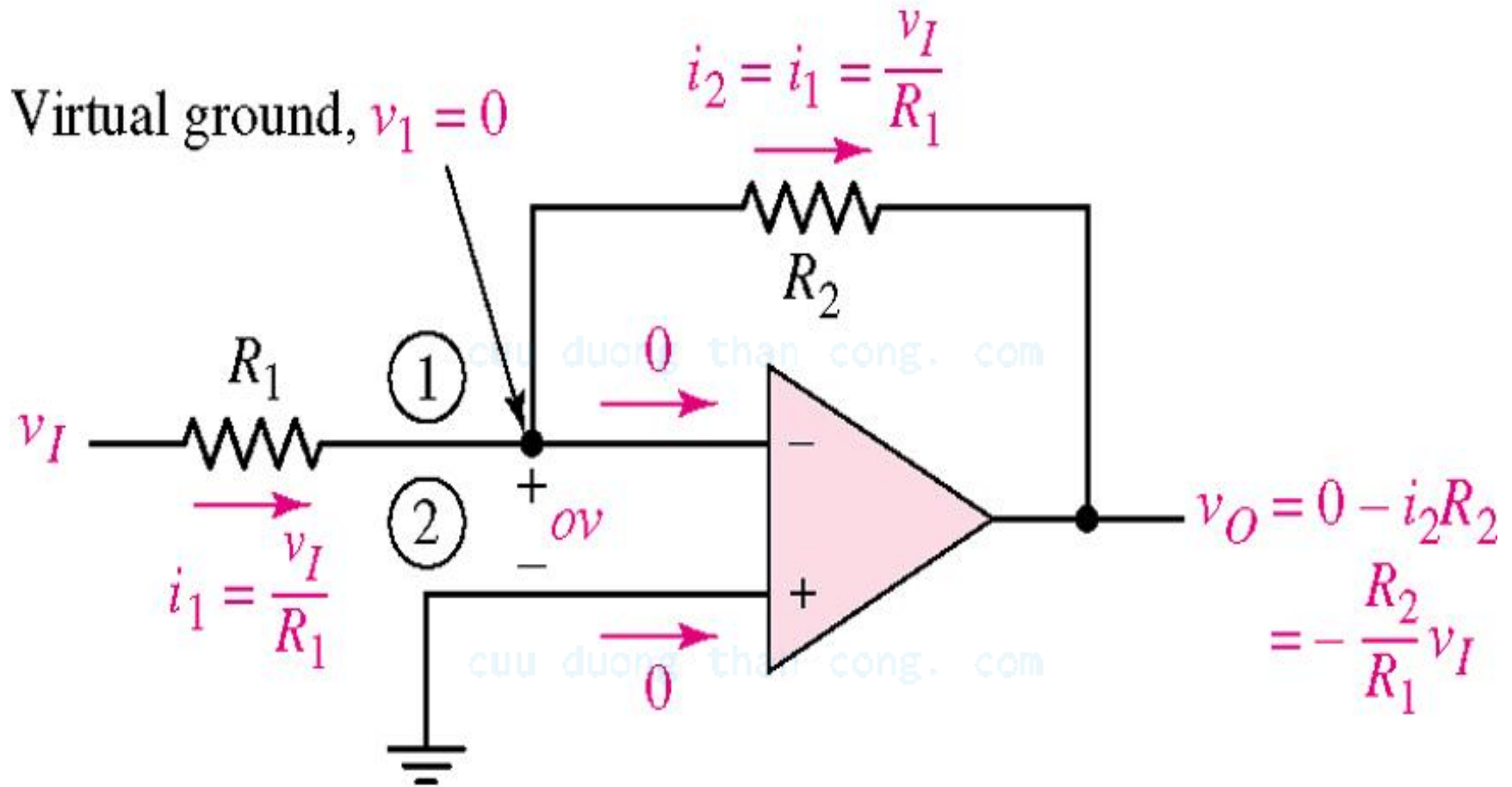
$$\frac{V_i - V^-}{R_I} = \frac{V^- - V_o}{R_F} \Rightarrow$$

$$\frac{V_i}{R_I} = - \frac{V_o}{R_F} \Rightarrow$$

$$A_v = \frac{V_o}{V_i} = - \frac{R_F}{R_I} \quad (I)$$

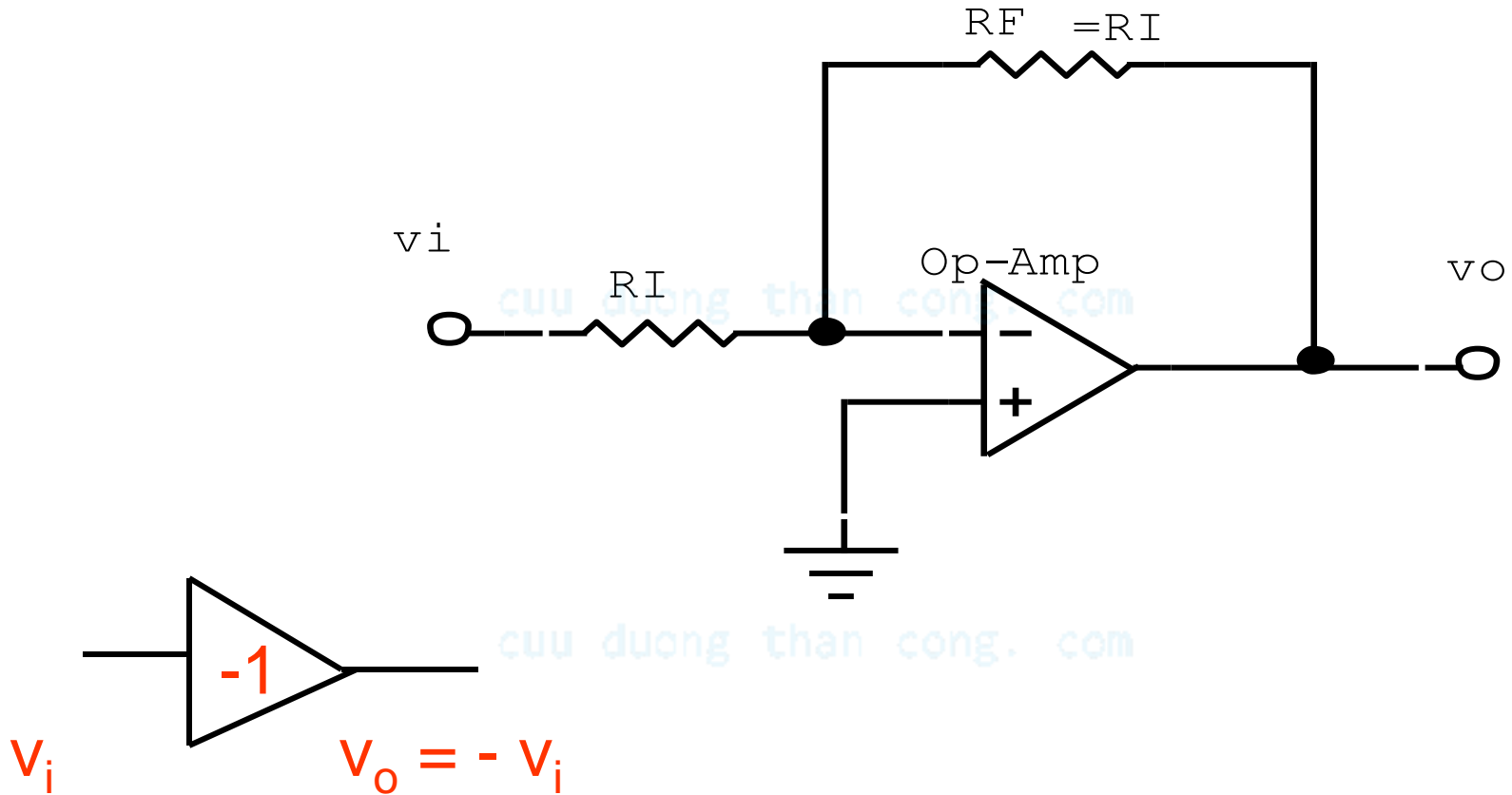

Giải gần đúng mạch khuếch đại đảo

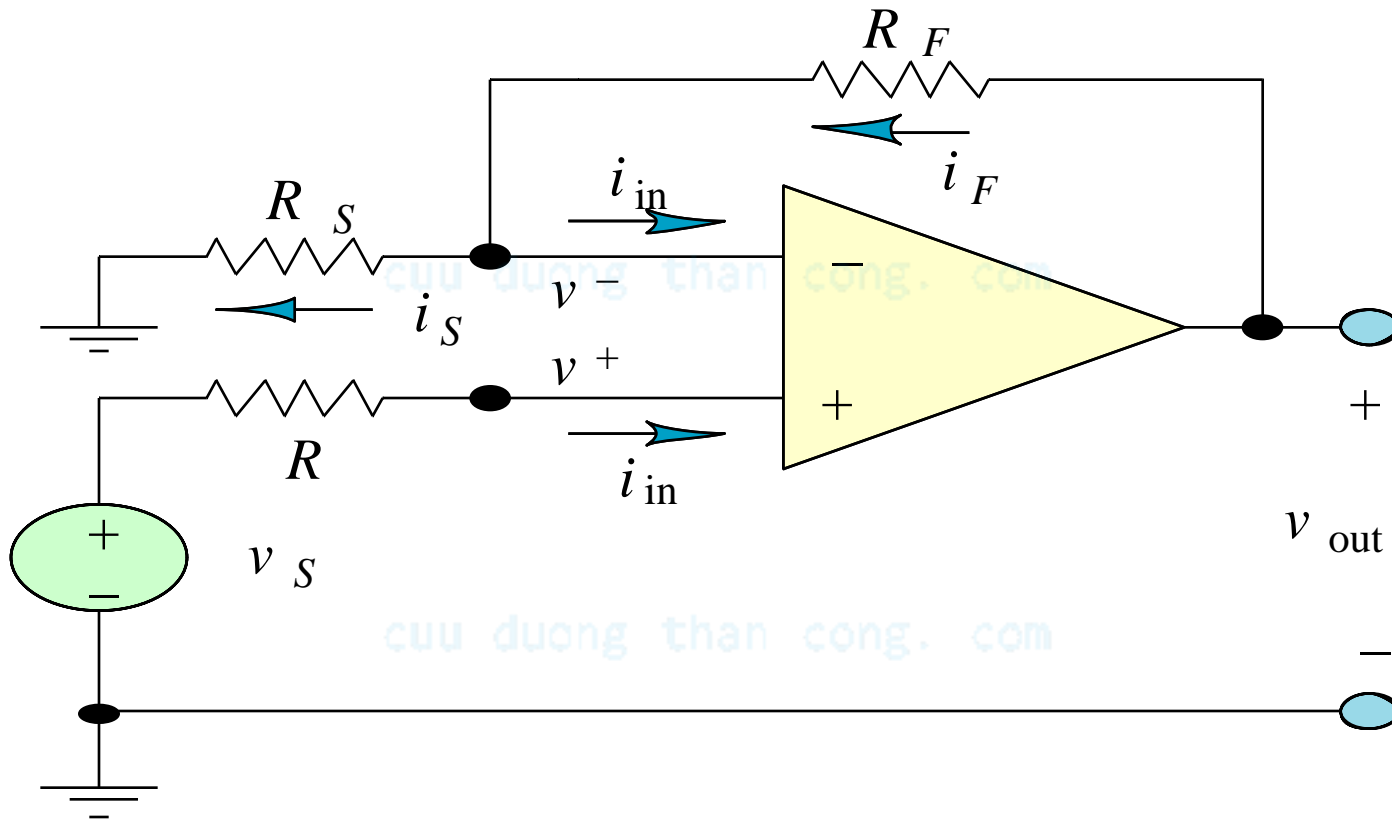

- Mạch đảo dấu

Khi cho $R_F = R_I \rightarrow Av = -1 \rightarrow v_o = -v_i$

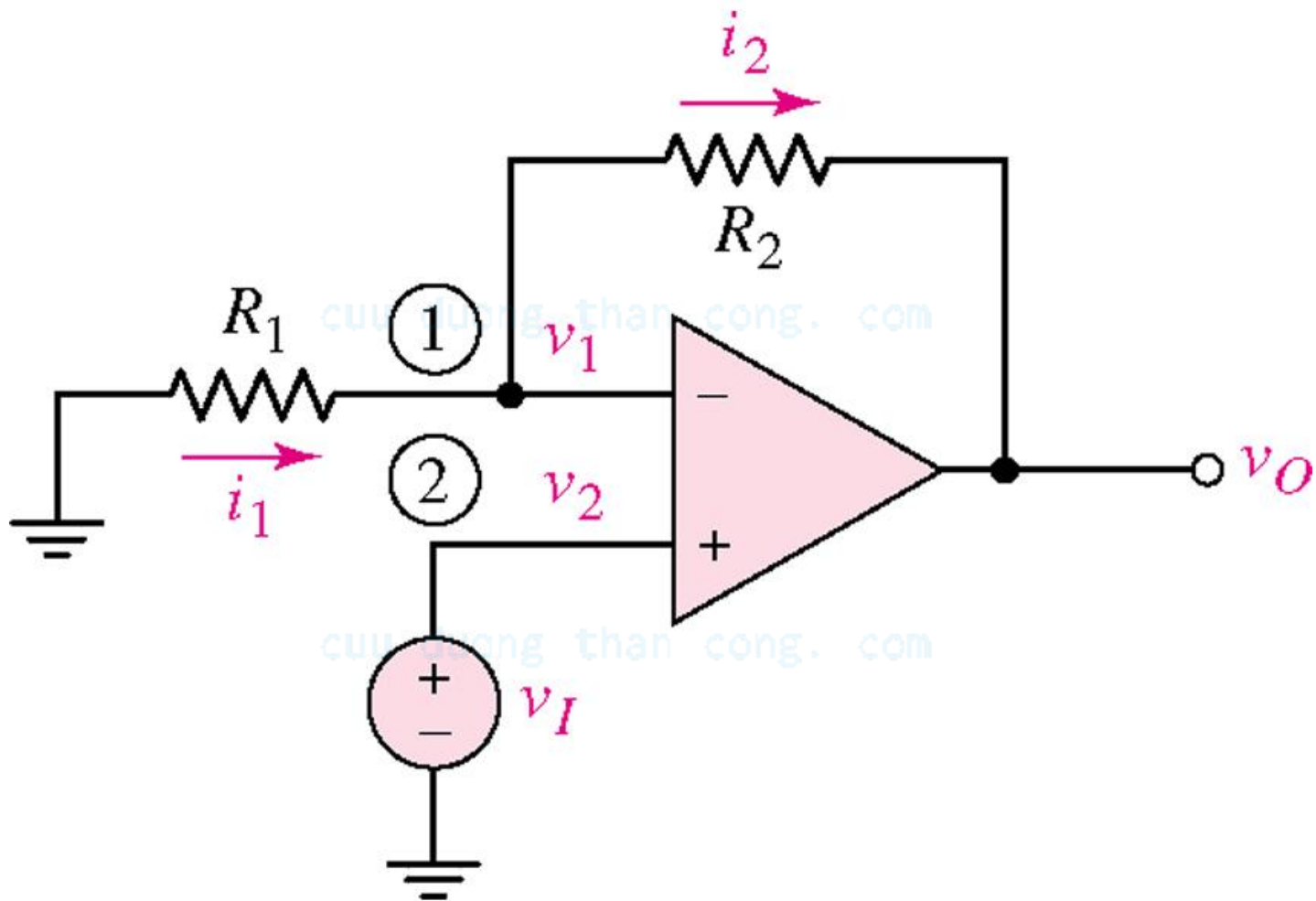

b. Mạch khuếch đại không đổi dấu

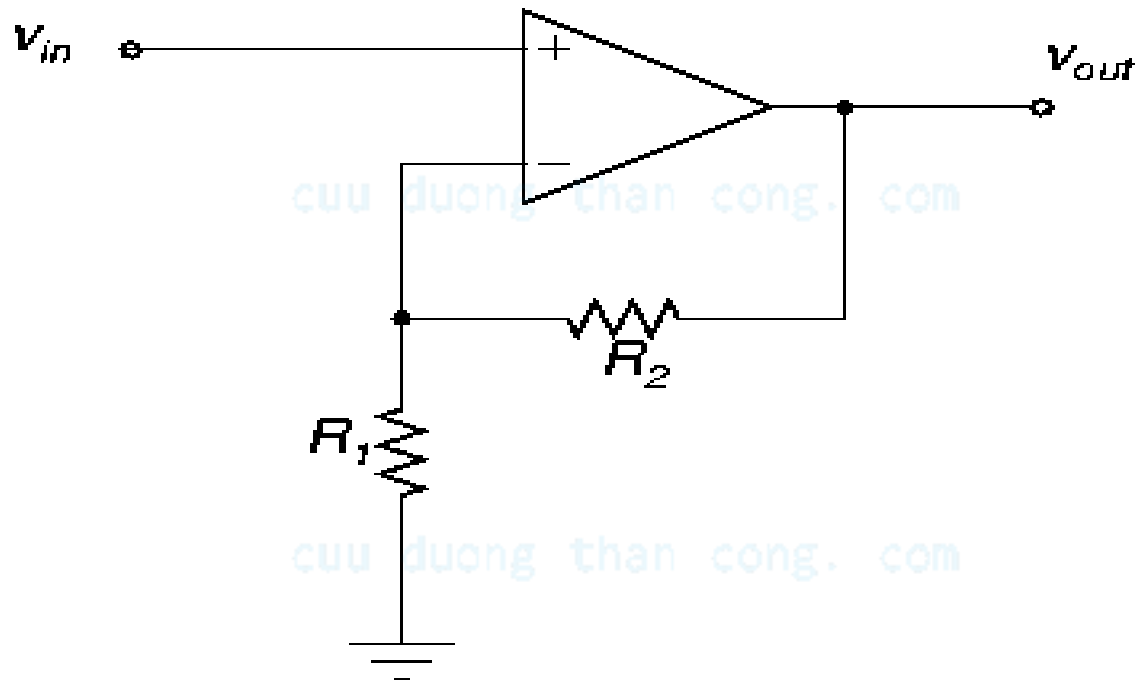

Mạch khuếch đại không đảo

Với $R_2 = R_F$, $R_1 = R_I$

- Dạng khác của mạch khuếch đại không đảo

- Chứng minh:

Do R_{in} rất lớn , nên $i_{in} = 0$

$$i_I = i_F + i_{in} = i_F$$

và : ($R_1 = R_I$, $R_2 = R_F$)

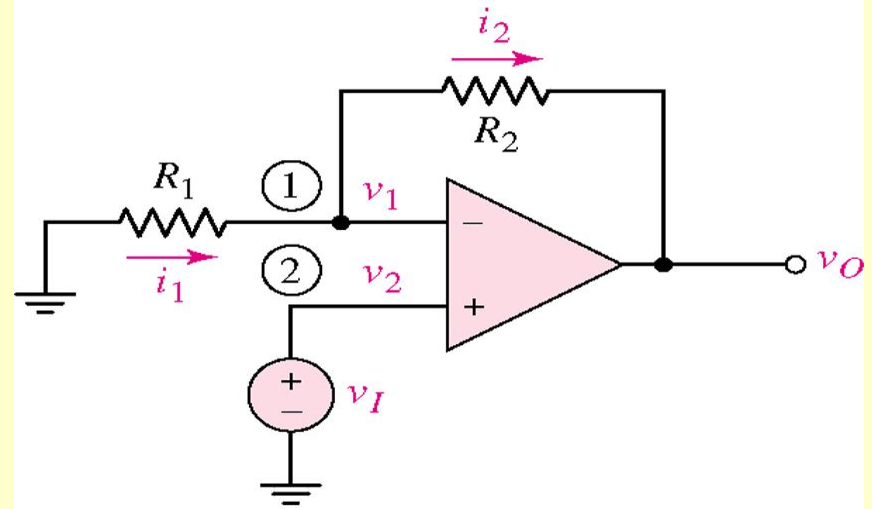
$$V^- = V^+ = V_i$$

hay:

$$\frac{0 - V^-}{R_I} = \frac{V^- - V_o}{R_F} \Rightarrow -\frac{V_i}{R_I} = \frac{V_i - V_o}{R_F} \Rightarrow$$

$$\frac{V_o}{R_F} = V_i \left(\frac{1}{R_I} + \frac{1}{R_F} \right) \Rightarrow \frac{V_o}{R_F} = V_i \left(\frac{R_I + R_F}{R_I R_F} \right) \Rightarrow$$

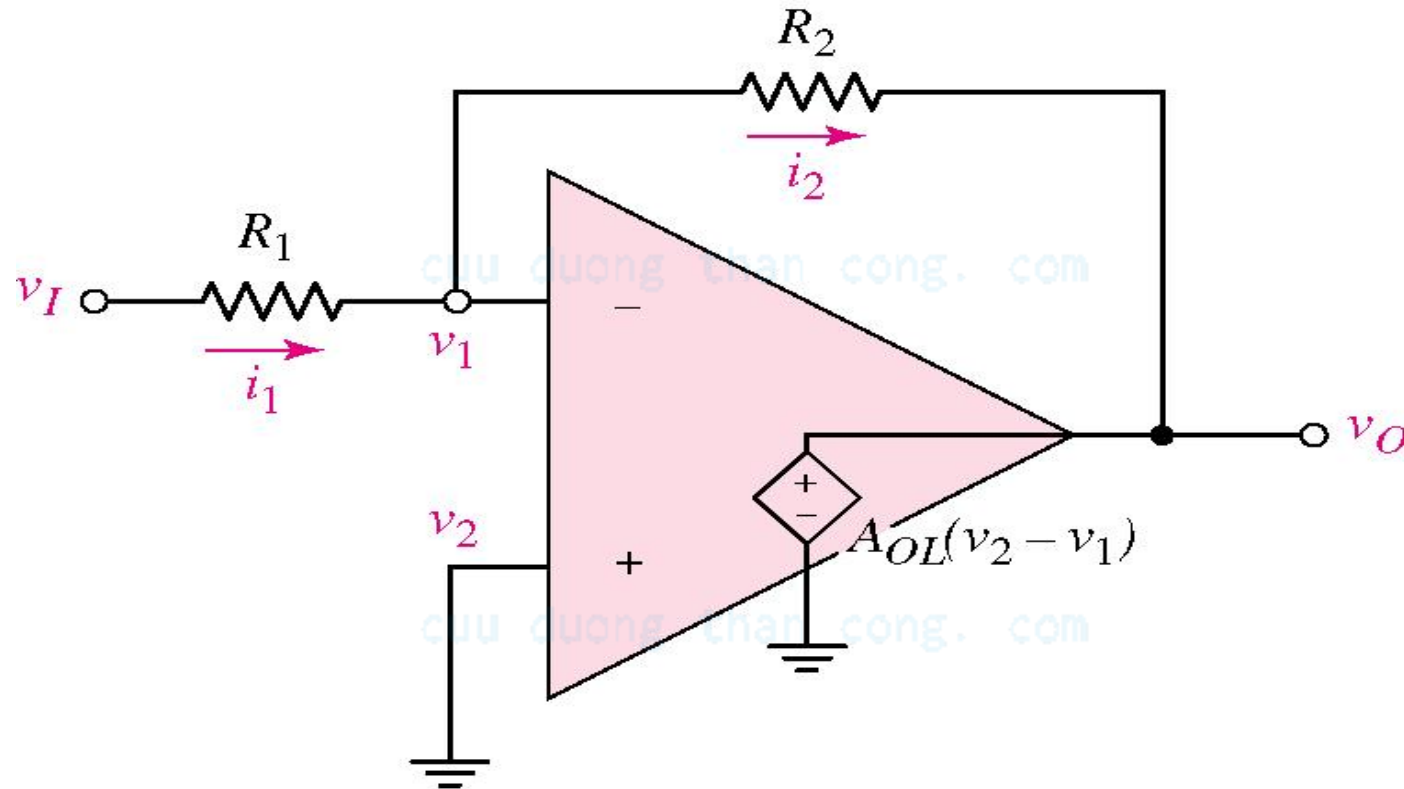
$$A_v = \frac{V_o}{V_i} = 1 + \frac{R_F}{R_I} \quad (II)$$

Giải đây đủ:

a. Mạch khuếch đại đảo

Xét cả R_i và nguồn $A_v (v^+ - v^-) = -A_v v^-$

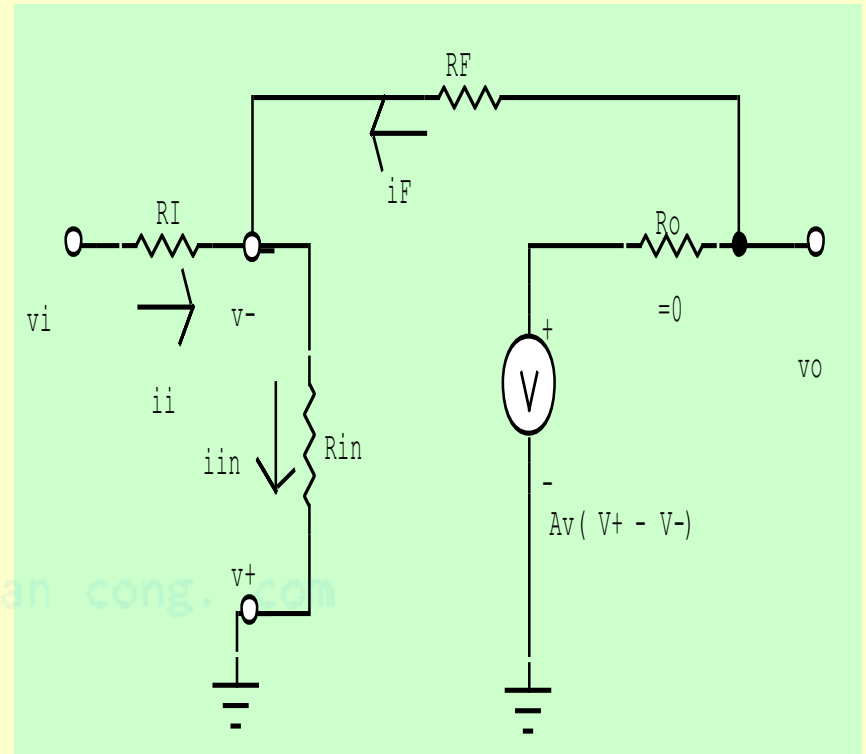

- Mạch tương đương:**

$$i_i + i_F = i_{in}$$

$$\frac{V_i^- - V^-}{R_I} + \frac{V_o^- - V^-}{R_F} = \frac{V^-}{R_{in}} \Rightarrow$$

$$\frac{V_o}{R_F} = -\frac{V_i}{R_I} + V^- \left(\frac{1}{R_{in}} + \frac{1}{R_F} + \frac{1}{R_I} \right)$$

Mà : $V_+ = 0V$; R_{in} rất lớn

và : $V_o = -A_v v^-$

$$\frac{V_o}{R_F} = -\frac{V_i}{R_I} - \frac{V_o}{A_v} \left(\frac{1}{R_F} + \frac{1}{R_I} \right)$$

- Hay:

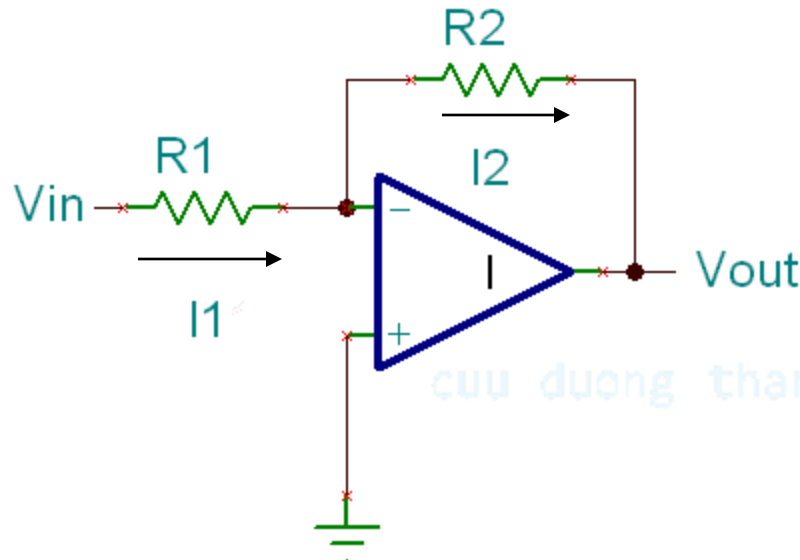
$$V_o \left[\frac{1}{R_F} - \frac{1}{A_v} \left(\frac{1}{R_F} + \frac{1}{R_I} \right) \right] = - \frac{V_i}{R_I}$$

$$V_o \left[\frac{1}{R_F} - \frac{1}{A_v} \left(\frac{R_I + R_F}{R_F R_I} \right) \right] = - \frac{V_i}{R_I}$$

$$A_v = \frac{V_o}{V_i} = - \frac{1}{R_I} \left(\frac{1}{\frac{1}{R_F} - \frac{1}{A_v} \left(\frac{R_I + R_F}{R_I R_F} \right)} \right)$$

- Khi $A_v \rightarrow \infty \Rightarrow A_v = - \frac{R_F}{R_I}$

OPAMP: INVERTING AMPLIFIER

1. $V_- = V_+$
2. As $V_+ = 0$, $V_- = 0$
3. As no current can enter V_- and from Kirchhoff's 1st law, $I_1 = I_2$.

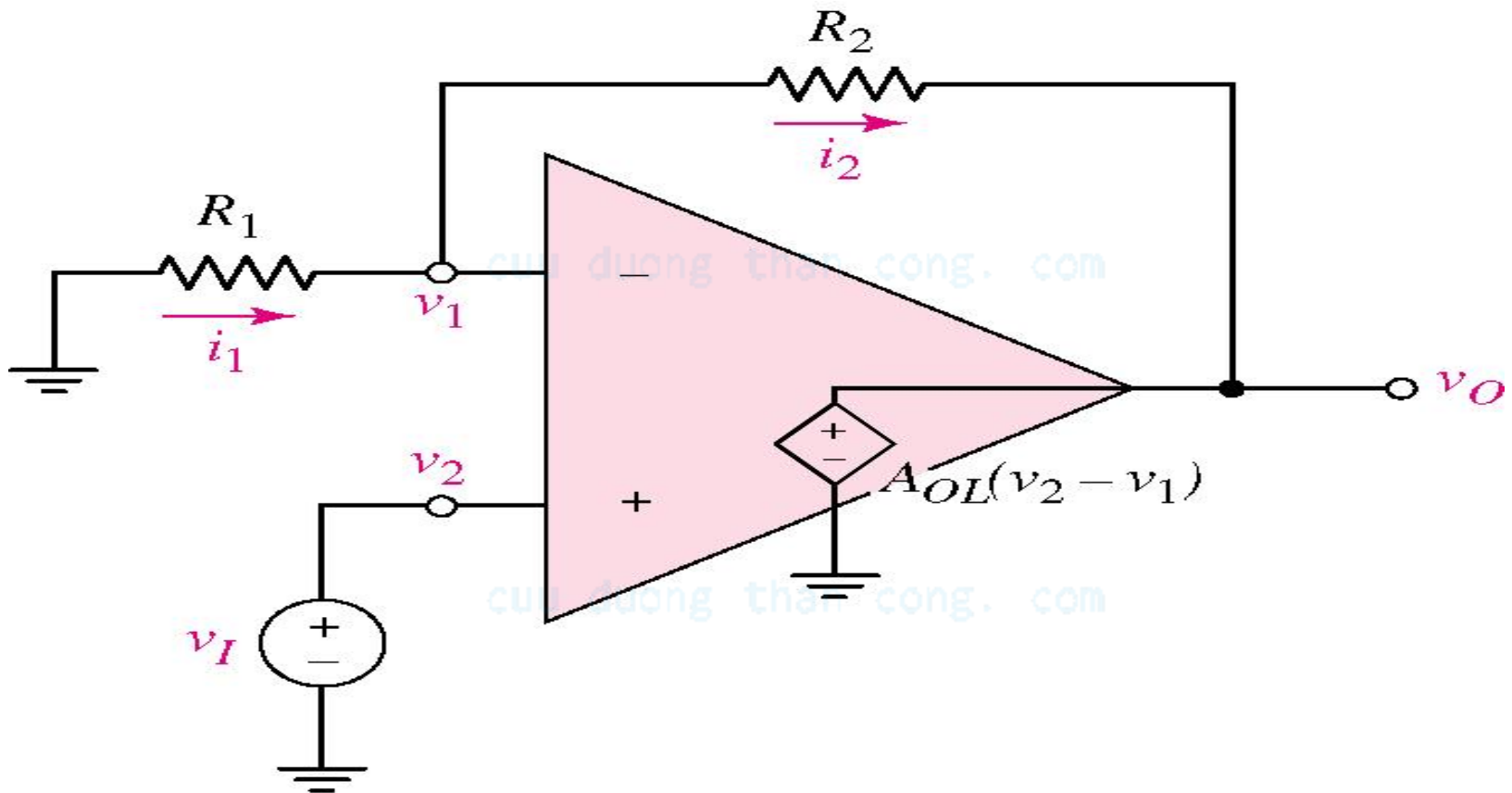
4. $I_1 = (V_{IN} - V_-)/R_1 = V_{IN}/R_1$

5. $I_2 = (0 - V_{OUT})/R_2 = -V_{OUT}/R_2 \Rightarrow V_{OUT} = -I_2 R_2$

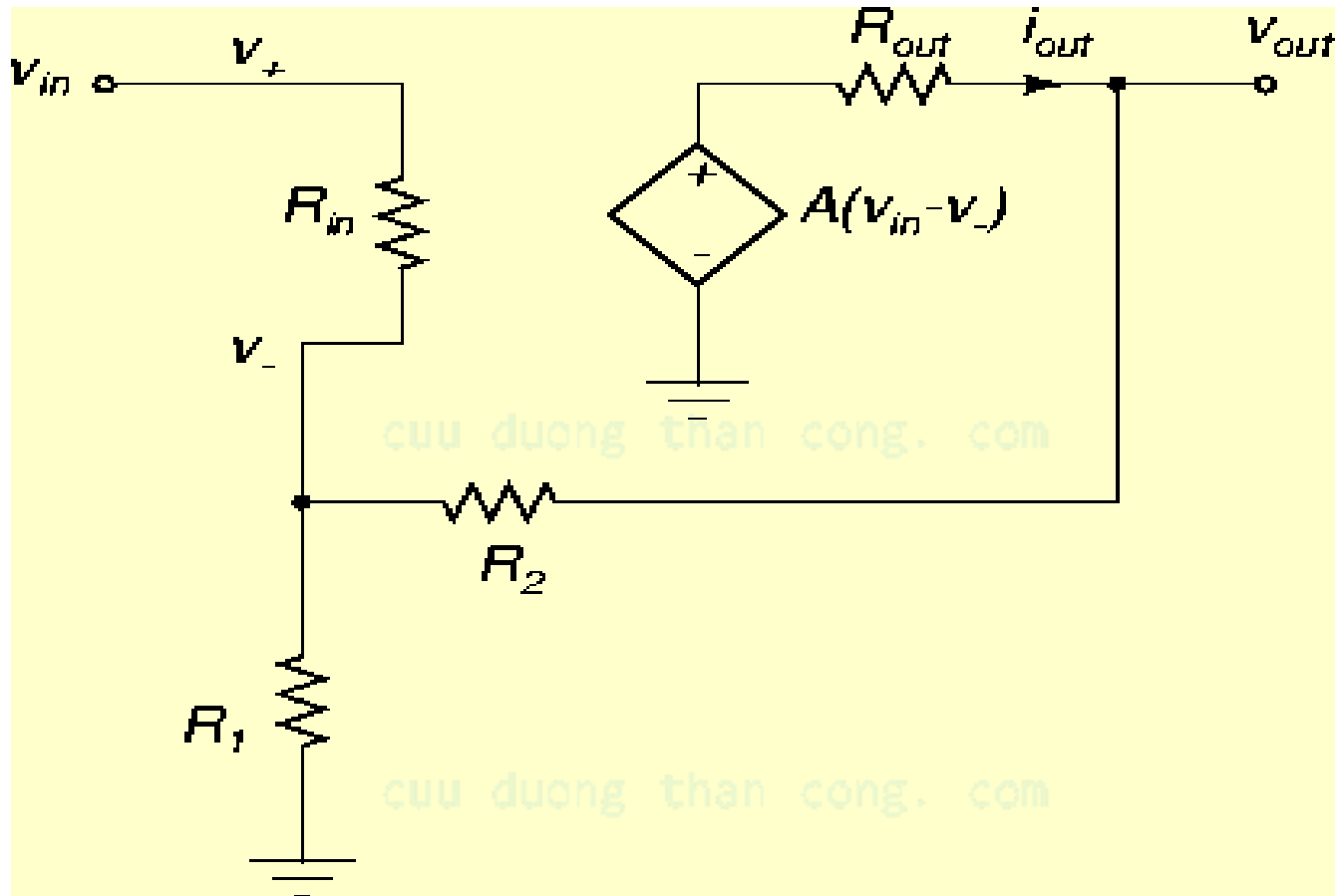
6. From 3 and 6, $V_{OUT} = -I_2 R_2 = -I_1 R_2 = -V_{IN} R_2 / R_1$

7. Therefore $V_{OUT} = (-R_2/R_1)V_{IN}$

b. Mạch khuếch đại không đảo

- Mạch tương đương:

- Công thức

$$\frac{\bar{v}_{in} - v_-}{R_{in}} + \frac{0 - v_-}{R_1} + \frac{v_{out} - v_-}{R_2} = 0$$

$$v_- = \frac{R_1}{R_1 + R_2} v_{out} + \left(\frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2} \right) \frac{\bar{v}_{in} - v_-}{R_{in}}.$$

$$v_{out} = A(\bar{v}_{in} - v_-) - i_{out} R_{out}.$$

- Do R_o rất nhỏ ≈ 0 và R_{in} rất lớn so với R_1 và R_2 :

$$v_- \approx \frac{R_1}{R_1 + R_2} v_{out}$$

$$v_{out} \approx A(\bar{v}_{in} - v_-)$$

$$v_{out} \approx A\bar{v}_{in} - A \frac{R_1}{R_1 + R_2} v_{out}$$

- **Kết quả:**

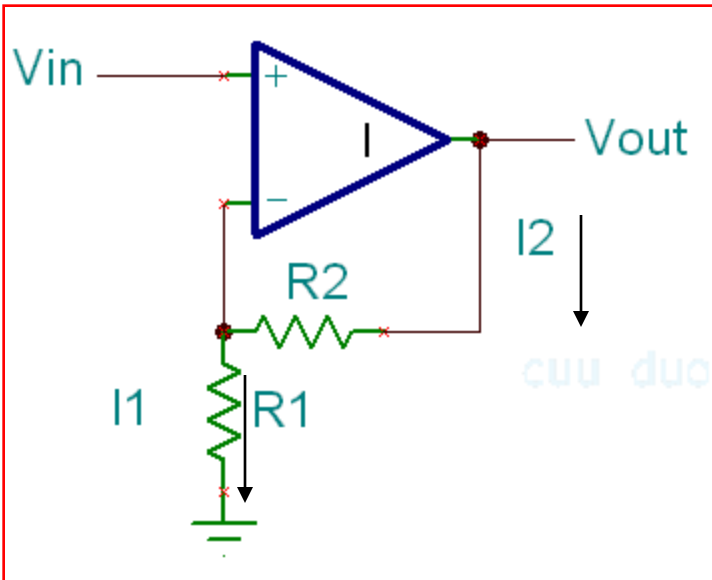
$$v_{out} \approx \frac{A}{1 + A \frac{R_1}{R_1 + R_2}} \bar{v}_{in}$$

$$\begin{aligned} A_v = \frac{V_o}{V_i} &= \frac{A_v}{1 + \left(\frac{R_1}{R_1 + R_2} \right) A_v} = \frac{A_v}{\left(\frac{R_1}{R_1 + R_2} \right) A_v \left[1 + \left(\frac{R_1 + R_2}{R_1} \right) \frac{1}{A_v} \right]} = \\ &= \frac{1}{\left(\frac{R_1}{R_1 + R_2} \right) \left[1 + \left(\frac{R_1 + R_2}{R_1} \right) \frac{1}{A_v} \right]} = \left(1 + \frac{R_2}{R_1} \right) \left[\frac{1}{1 + \left(1 + \frac{R_2}{R_1} \right) \frac{1}{A_v}} \right] \end{aligned}$$

- **Khi A_v rất lớn ta có trường hợp lý tưởng:**

$$\boxed{A_v = 1 + \frac{R_2}{R_1}} \Leftrightarrow \boxed{A_v = 1 + \frac{R_F}{R_I}} \quad \text{với: } R_I = R_1 \text{ và } R_F = R_2$$

OPAMP: NON - INVERTING AMPLIFIER

1. $V_- = V_+$
2. As $V_+ = V_{IN}$, $V_- = V_{IN}$
3. As no current can enter V_- and from Kirchhoff's 1st law, $I_1 = I_2$.

4. $I_1 = V_{IN}/R_1$

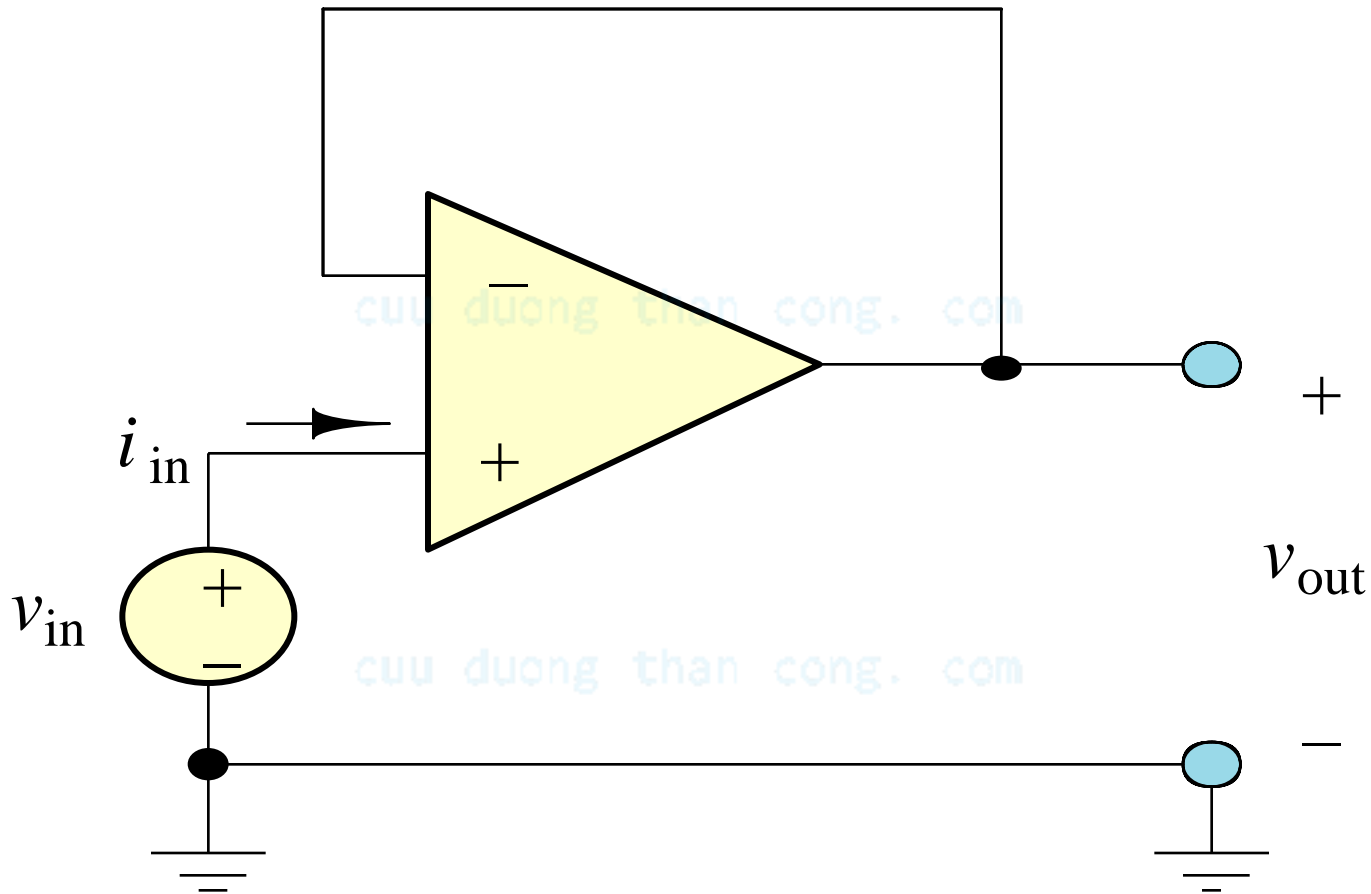
5. $I_2 = (V_{OUT} - V_{IN})/R_2 \Rightarrow V_{OUT} = V_{IN} + I_2 R_2$

6. $V_{OUT} = I_1 R_1 + I_2 R_2 = (R_1 + R_2) I_1 = (R_1 + R_2) V_{IN} / R_1$

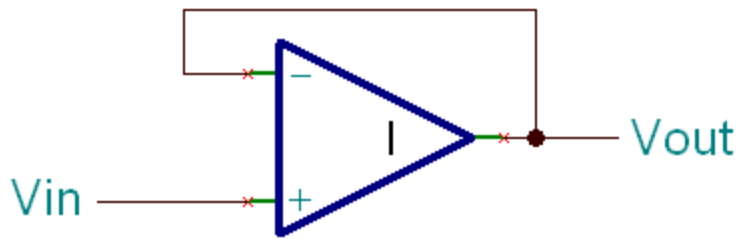
7. Therefore $V_{OUT} = (1 + R_2/R_1) V_{IN}$

Khuếch đại theo- Mạch đệm (Buffer)

OPAMP: VOLTAGE FOLLOWER

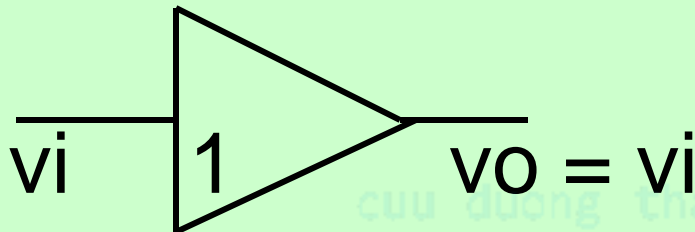
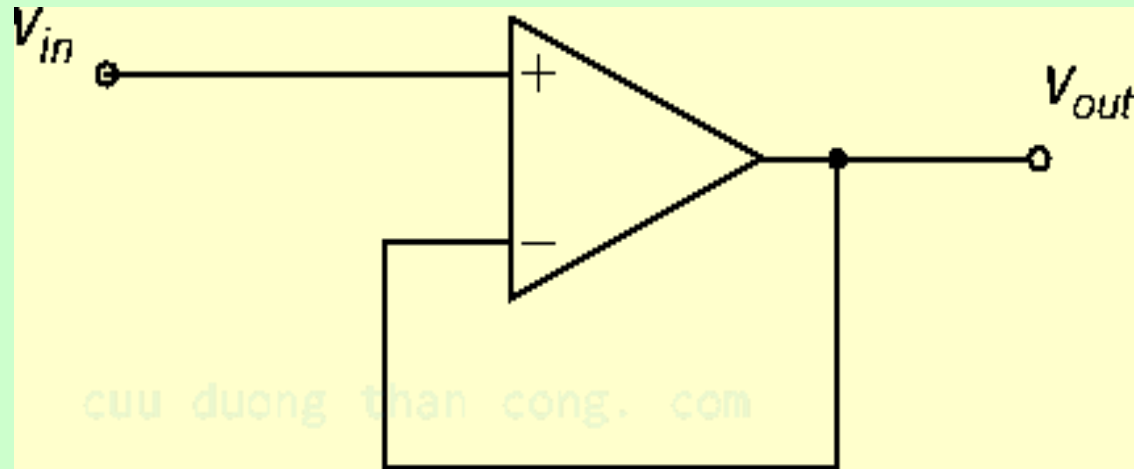
$$V_+ = V_{IN}$$

By virtual ground, $V_- = V_+$

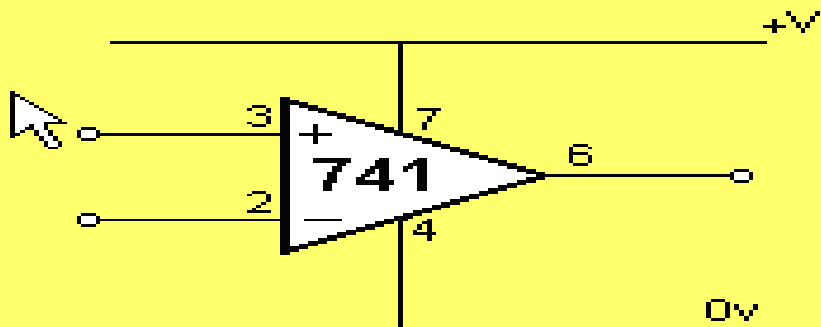
$$\text{Thus } V_{out} = V_- = V_+ = V_{IN} !!!!$$

So what's the point ? The point is, due to the infinite input impedance of an op amp, no current at all can be drawn from the circuit before V_{IN} . Thus this part is effectively isolated. *Very useful for interfacing to high impedance sensors such as microelectrode, microphone...*

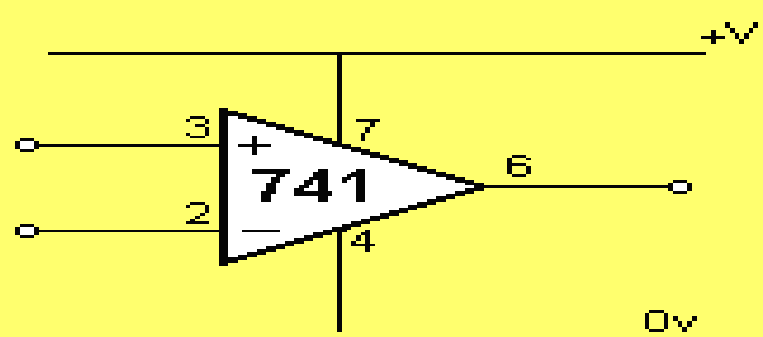
Khuếch đại theo - Mạch đệm (Buffer)

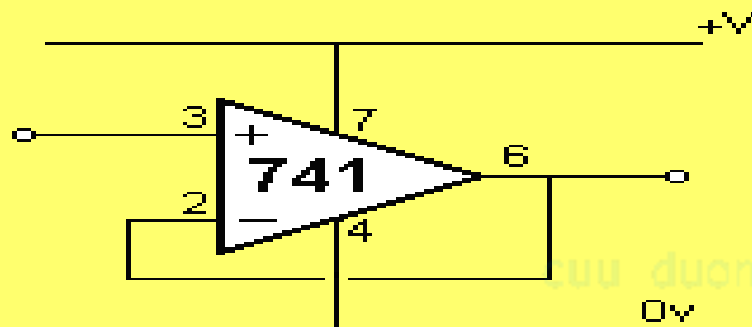
$$R_F = 0 \rightarrow A_v = 1 \rightarrow V_o = V_i$$

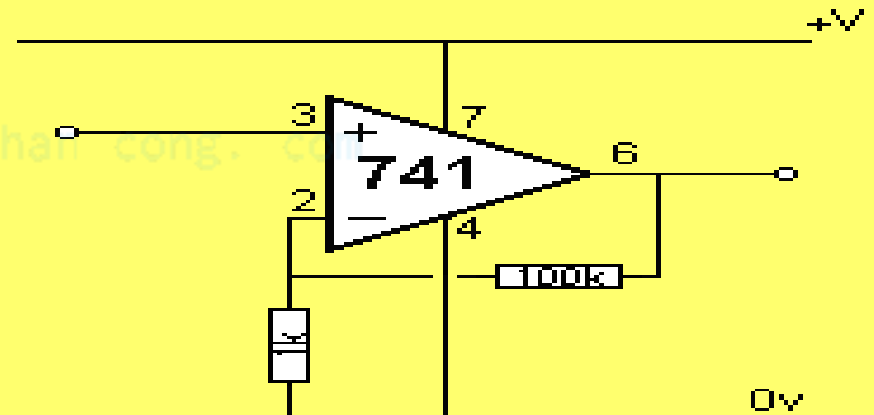
OP-AMP on single power rails

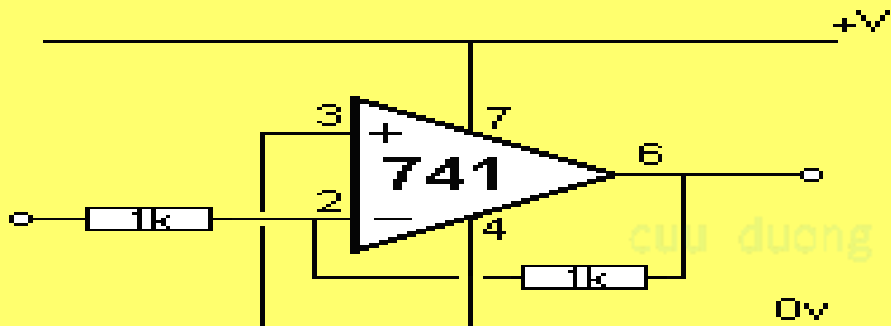
OP-AMP on dual power rails

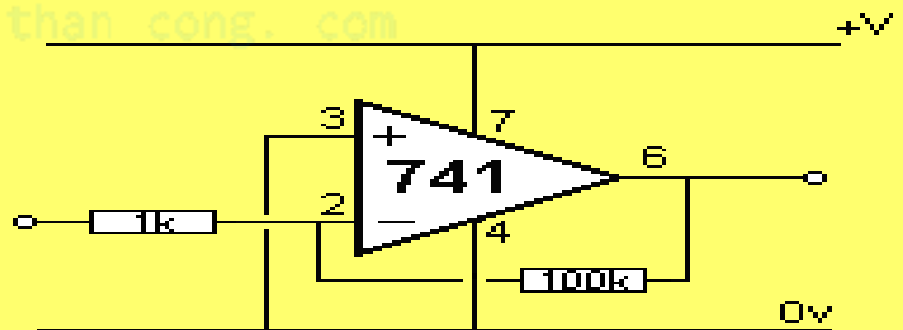
Non-inverting buffer

Non-inverting amplifier

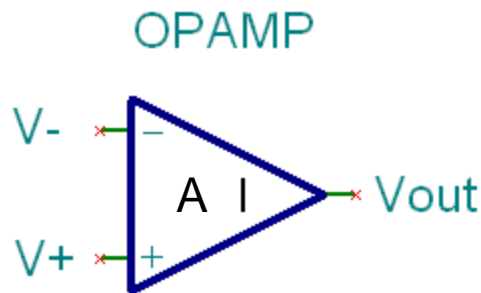
Inverting buffer

Inverting amplifier

**BASIC
OP-AMP
STAGES**

Operational Amplifier (OP AMP)

$$\begin{aligned} V_o &= (A V_+ - A V_-) \\ &= A (V_+ - V_-) \end{aligned}$$

Basic and most common circuit building device. Ideally,

1. No current can enter terminals V_+ or V_- . Called *infinite input impedance*.
2. $V_{out} = A(V_+ - V_-)$ with $A \rightarrow \infty$
3. In a circuit V_+ is forced equal to V_- . This is the *virtual ground* property
4. An opamp needs two voltages to power it V_{cc} and $-V_{ee}$. These are called the *rails*.

OPAMP: ANALYSIS

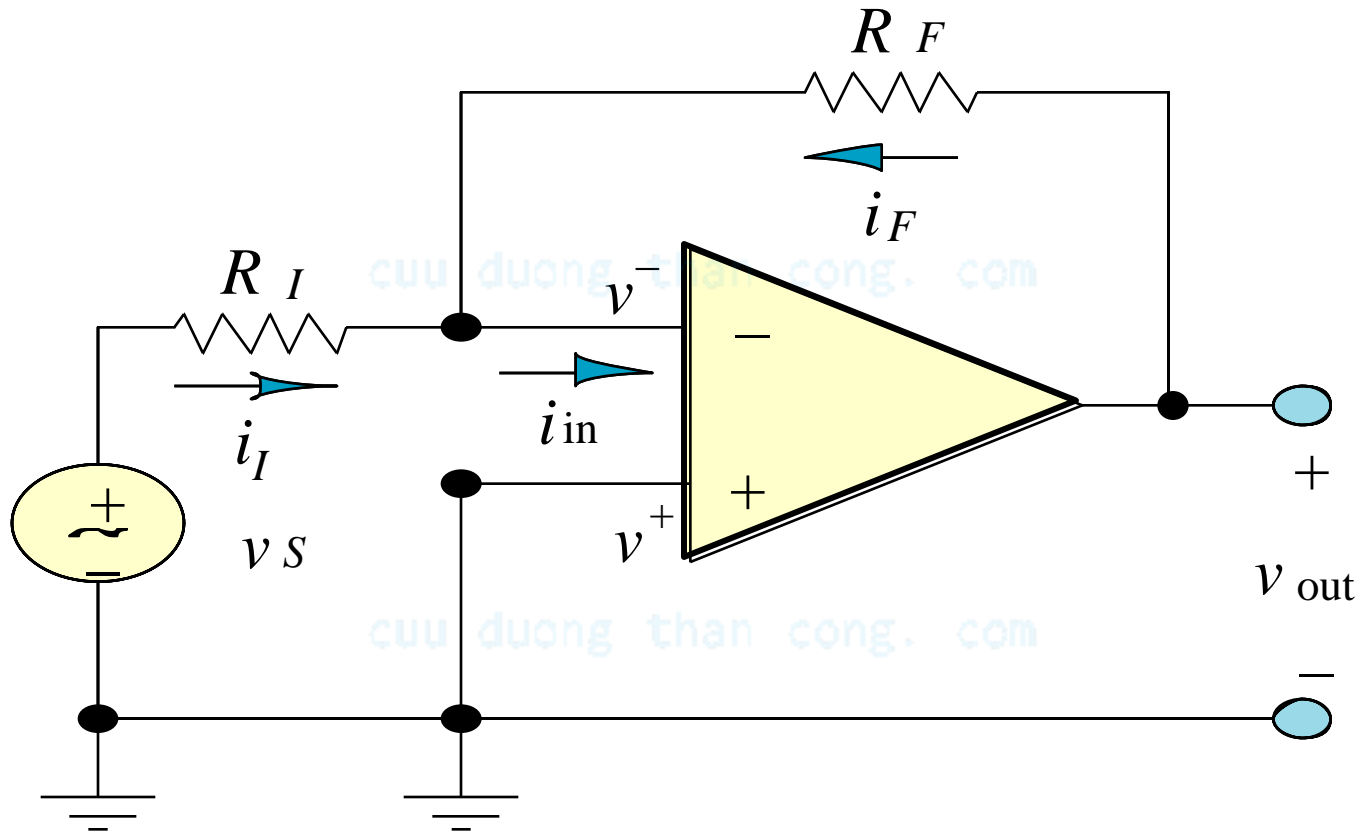
The key to op amp analysis is simple

1. No current can enter op amp input terminals.
=> Because of infinite input impedance
2. The $+v_i$ and $-v_i$ (non-inverting and inverting) inputs are forced to be at the same potential.
=> Because of infinite open loop gain
3. These property is called "virtual ground"
4. Use the ideal op amp property in all your analyses

III. Mạch làm toán

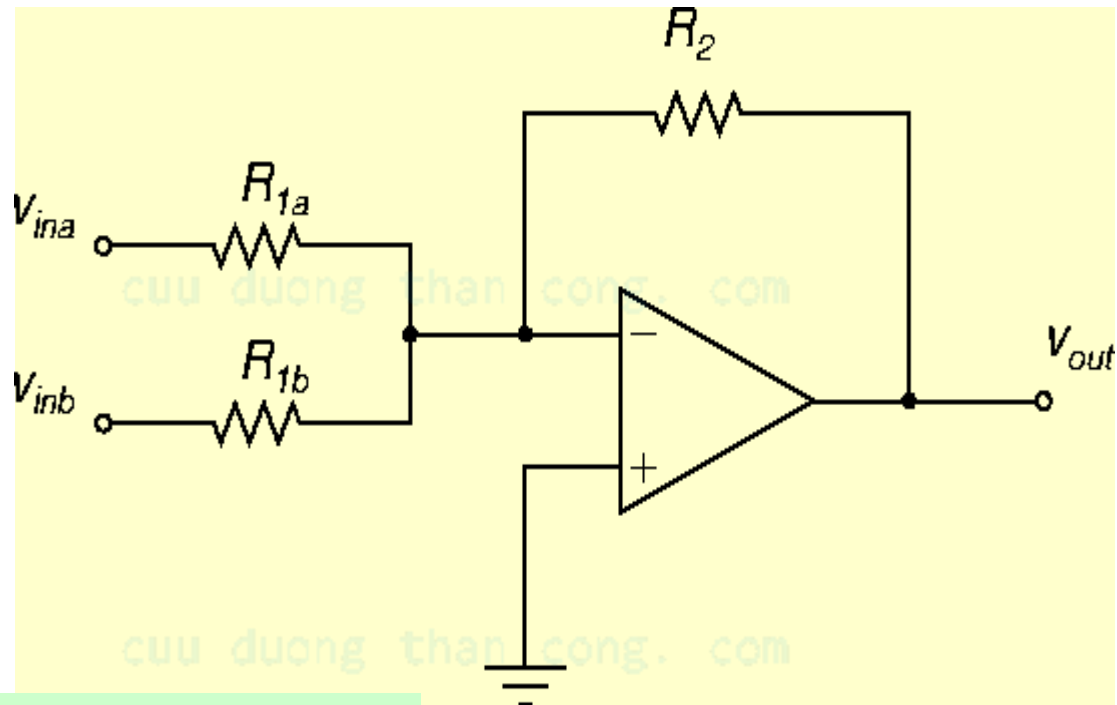
1. Mạch nhân

$$v_o = -k v_i \quad \text{với } k = -R_F / R_I$$

2. Mạch cộng (tổng)

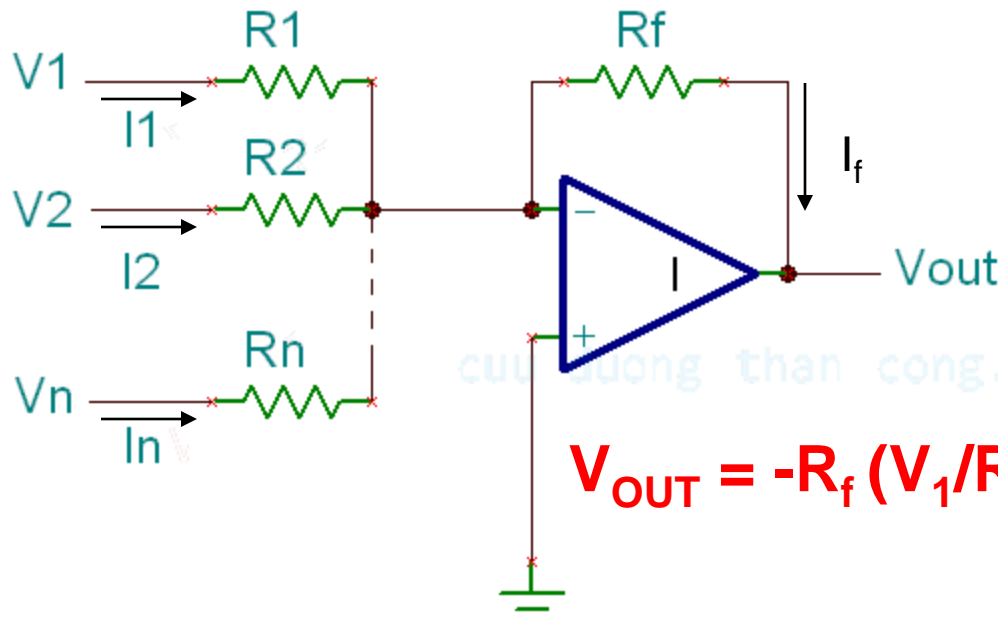
Áp dụng nguyên lý chồng chất, cho:

$$v_{out} = -\frac{R_2}{R_{1a}}v_{ina} - \frac{R_2}{R_{1b}}v_{inb}$$

SUMMING AMPLIFIER

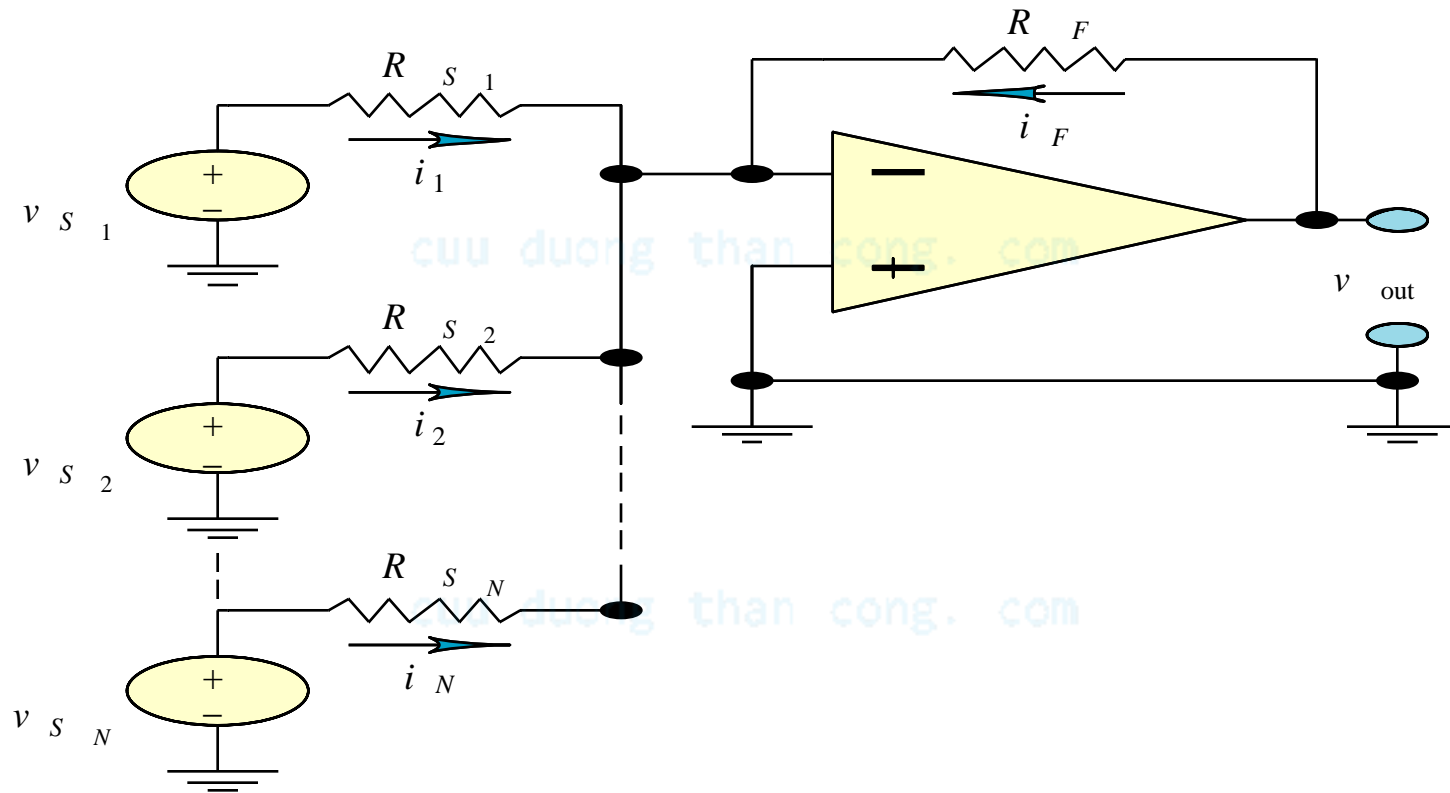
Recall inverting amplifier and
 $I_f = I_1 + I_2 + \dots + I_n$

$$V_{OUT} = -R_f (V_1/R_1 + V_2/R_2 + \dots + V_n/R_n)$$

Summing amplifier is a good example of analog circuits serving as analog computing amplifiers (analog computers)!

Note: analog circuits can add, subtract, multiply/divide (using logarithmic components, differentiate and integrate - in real time and continuously.

Khuếch đại cộng 3 điện thế

- Do: $V^+ = V^- = 0V$, ta có :

$$I_1 + I_2 + I_3 = -I_F.$$

$$\frac{V_1 - V^-}{R_1} + \frac{V_2 - V^-}{R_2} + \frac{V_3 - V^-}{R_3} = - \frac{V_o - V^-}{R_F}$$

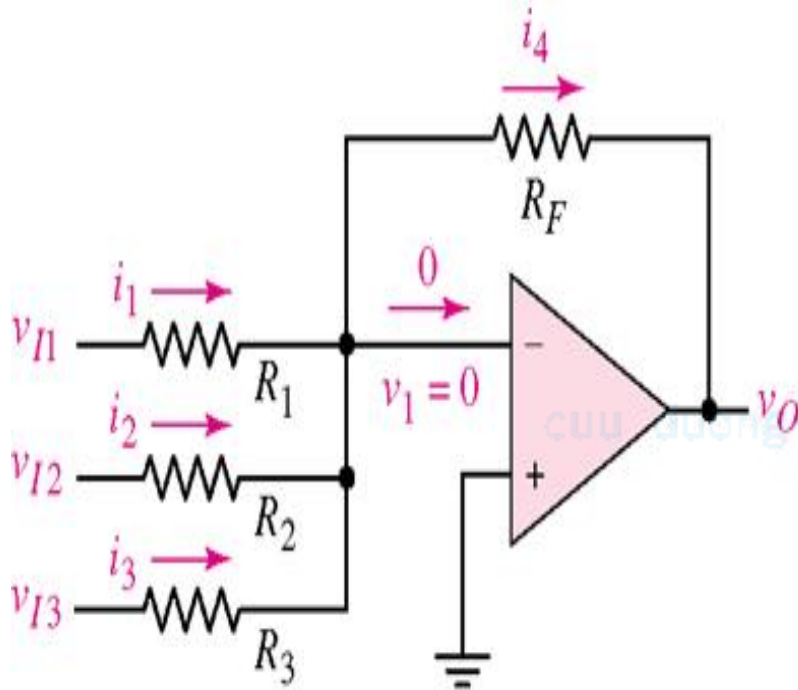
$$\frac{V_1}{R_1} + \frac{V_2}{R_2} + \frac{V_3}{R_3} = - \frac{V_o}{R_F} \Rightarrow$$

$$V_o = - R_F \left(\frac{V_1}{R_1} + \frac{V_2}{R_2} + \frac{V_3}{R_3} \right)$$

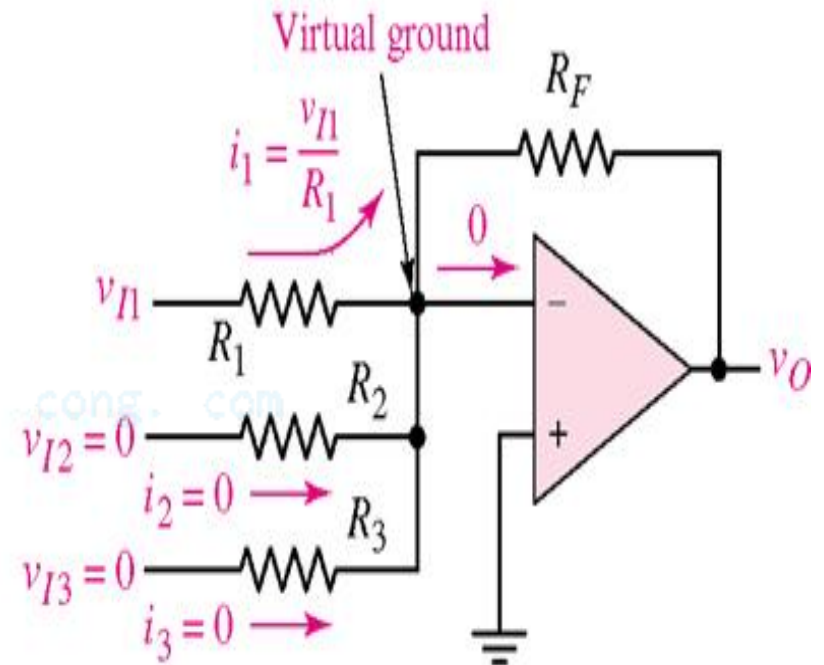
Nếu có : $R_1 = R_2 = R_3 = R_I$ thì:

$$V_o = - R_F \left(\frac{V_1}{R_I} + \frac{V_2}{R_I} + \frac{V_3}{R_I} \right) = - \frac{R_F}{R_I} V_1 + V_2 + V_3 = -k V_1 + V_2 + V_3$$

Mạch cộng

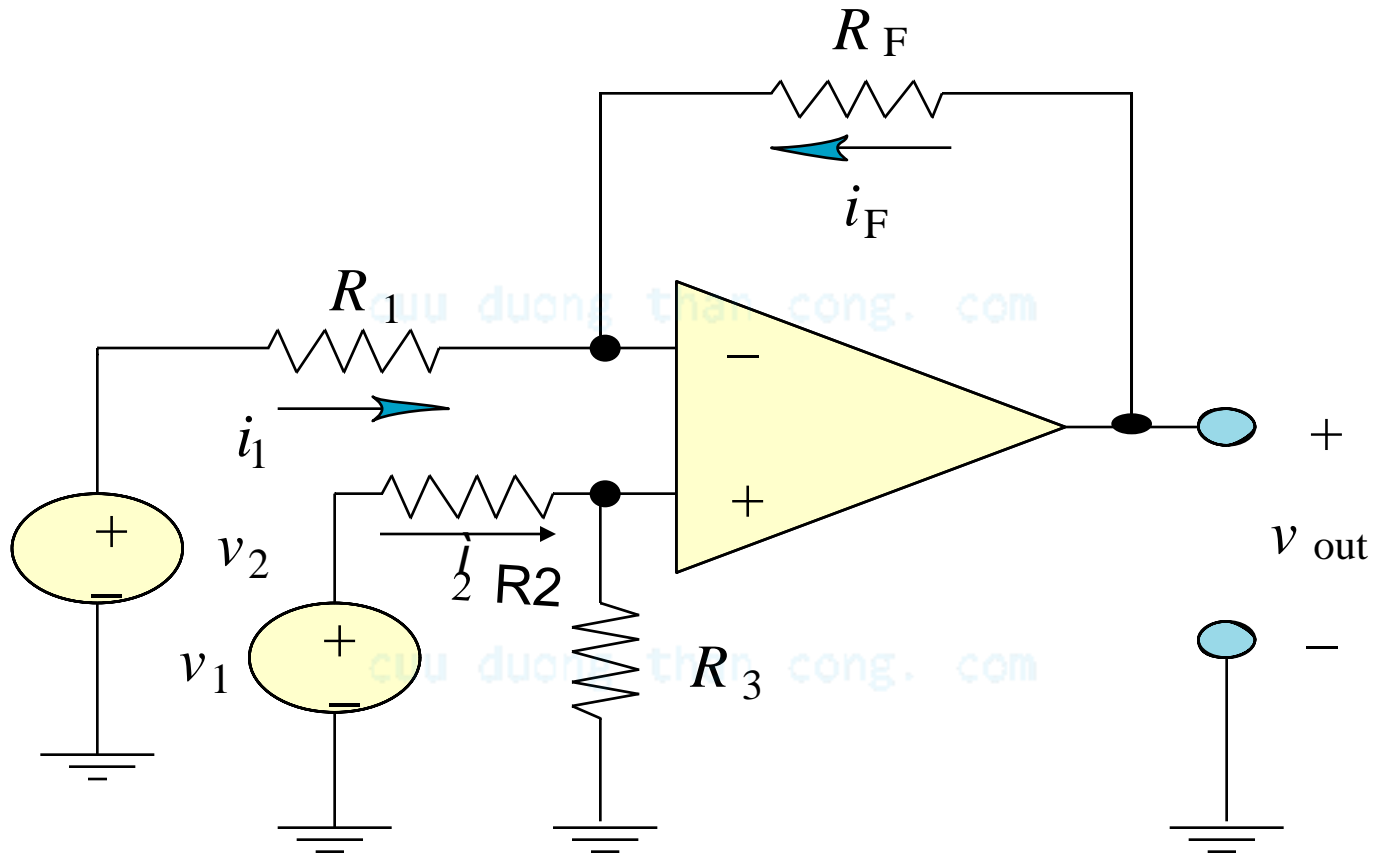

(a)

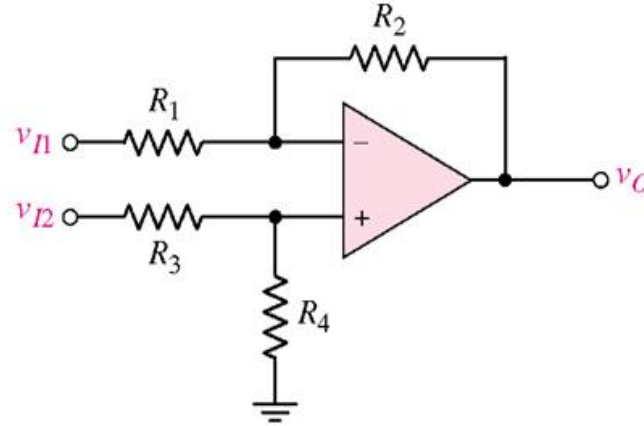

(b)

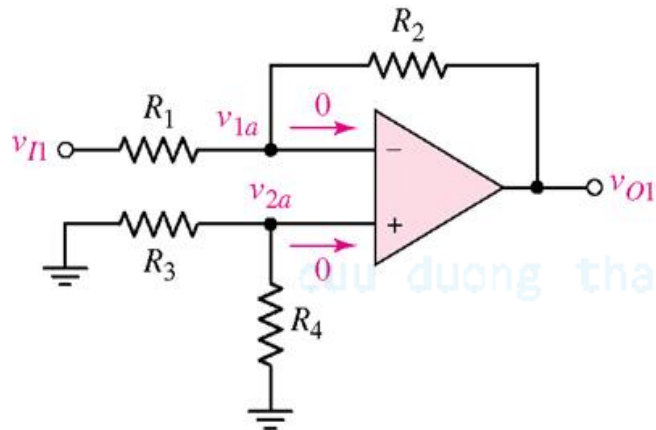
3. Mạch trừ - Mạch khuếch đại vi sai

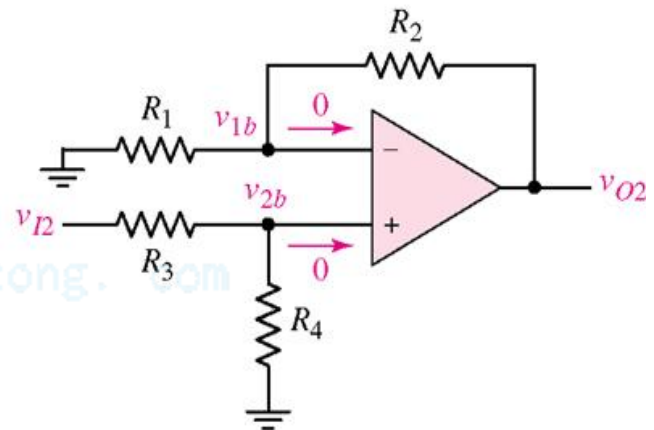
Theo nguyên lý chồng chất ta có:

cuu duong th (a) cong. com

(b)

(c)

Áp dụng nguyên lý chồng chất:

- Cho $V_1 = 0$, tín hiệu vào là V_2 và mạch là mạch khuếch đại đảo, nên ngõ ra cho bởi :

$$V_{o2} = - \frac{R_F}{R_1} V_1 \quad (1)$$

- Khi cho $V_2 = 0V$ và tín hiệu vào là V_1 và mạch là mạch khuếch đại không đảo, nên ngõ ra cho bởi:

$$V_{o1} = \left(1 + \frac{R_F}{R_1} \right) V^+ = \left(1 + \frac{R_F}{R_1} \right) \left(\frac{R_3}{R_3 + R_2} \right) V_1 \quad (2)$$

- Vậy:

$$V_o = V_{o1} + V_{o2} = \left(1 + \frac{R_F}{R_1} \right) \left(\frac{R_3}{R_3 + R_2} \right) V_1 - \frac{R_F}{R_2} V_2 = k_1 V_1 - k_2 V_2$$

Ta có V_o là hiệu số V_1 và V_2 .

- Nếu chọn $R_1 = R_2$, $R_F = R_3$ hay :

$R_1 + R_F = R_2 + R_3$ thì ta được :

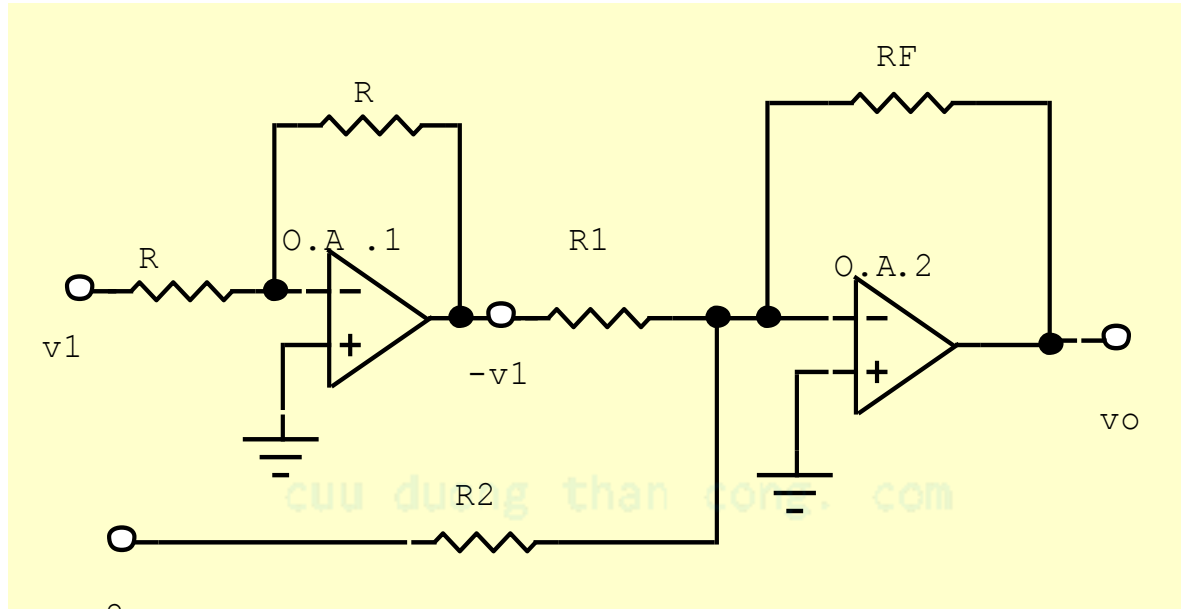
$$\begin{aligned} V_o &= \left(\frac{R_1 + R_F}{R_1} \right) \left(\frac{R_3}{R_3 + R_2} \right) V_1 - \frac{R_F}{R_2} V_2 = \frac{R_3}{R_1} V_1 - \frac{R_F}{R_2} V_2 = \\ &= \frac{R_F}{R_1} V_1 - V_2 \end{aligned}$$

- Nếu có thêm $R_F = R_1$ ta được :

$$V_o = V_1 - V_2$$

- Mạch khuếch đại trừ còn được thực hiện như sau:

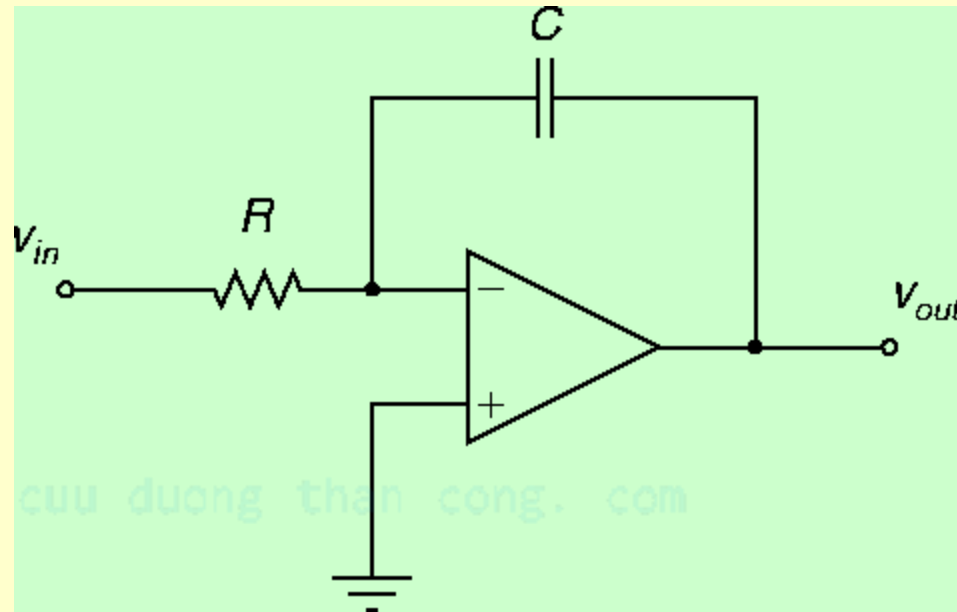

$$V_o = - \frac{R_F}{R_1} V_{o1} + \frac{R_F}{R_2} V_{o2} = \left(\frac{R_F}{R_1} V_1 - \frac{R_F}{R_2} V_2 \right)$$

- Nếu chọn $R_1 = R_2 = R_F$ ta có:

$$V_o = V_1 - V_2$$

- 4. Mạch tích phân

- Ta có :

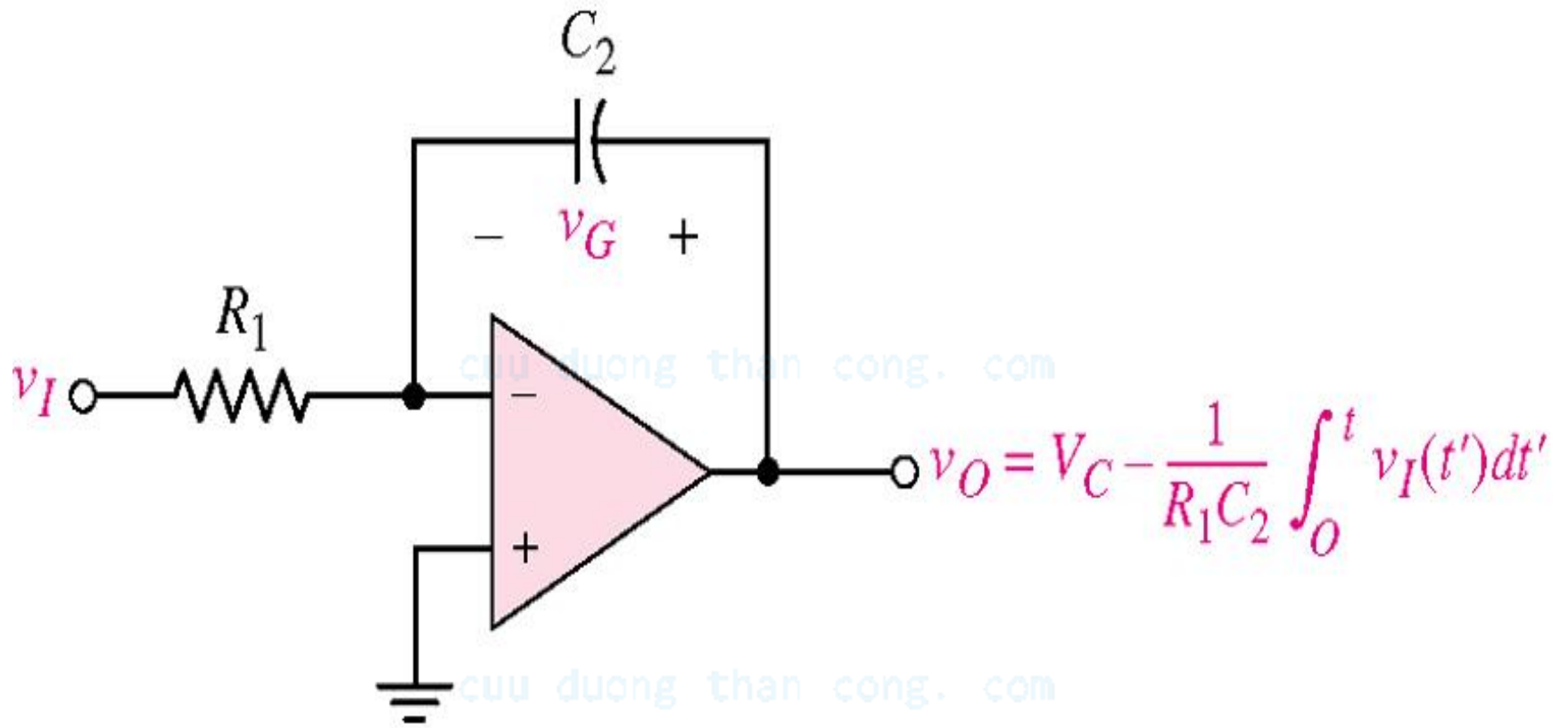
$$dq = i_F dt$$

$$dq = C dv_c = C dv_o \rightarrow i_F = C dv_o / dt \quad (1)$$

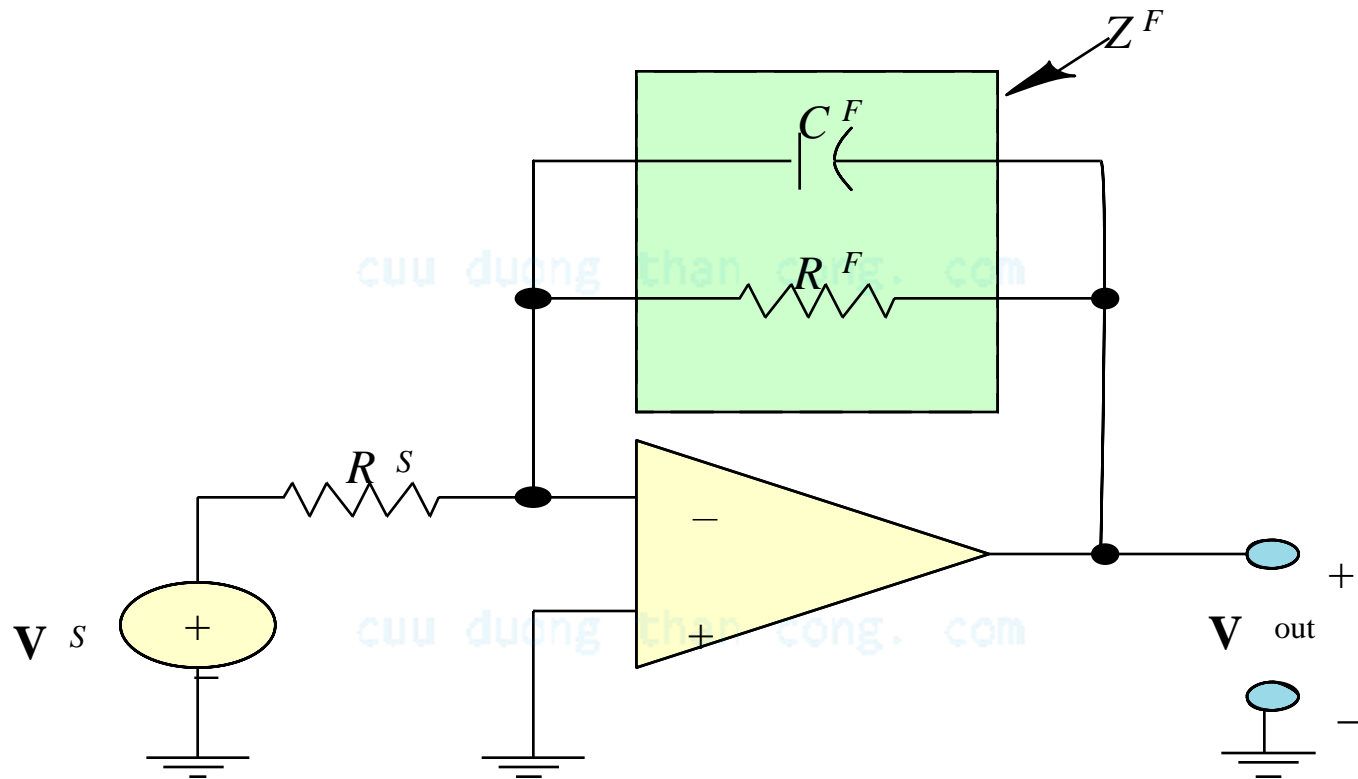
Mặt khác : $i_i = -i_F$ và $i_i = v_i / R \quad (2) \rightarrow$ Thay (2) vào (1) :

$$v_i = R i_i = -RC \frac{dv_o}{dt} \Rightarrow v_o = -\frac{1}{RC} \int v_i dt + v_o(0)$$

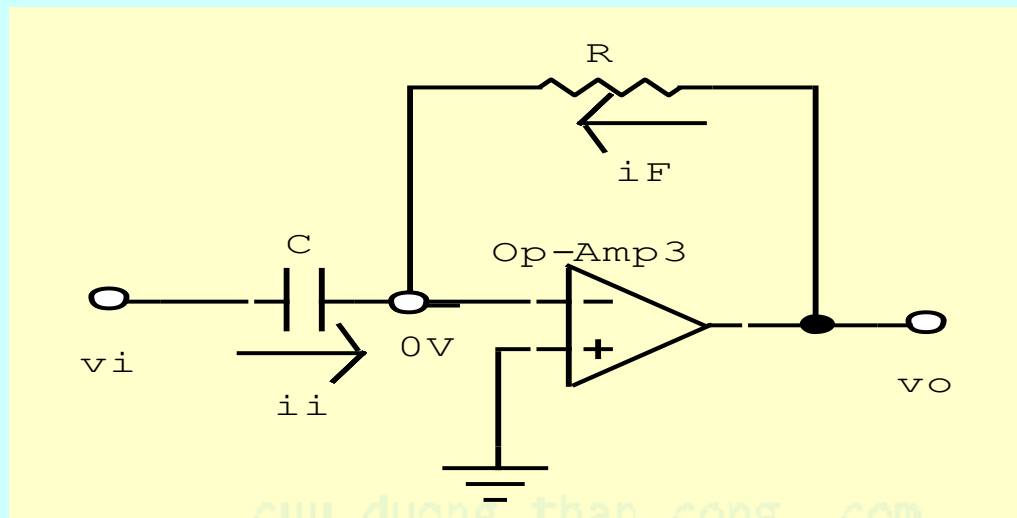
Mạch tích phân

Mạch tích phân thực tế - Mạch lọc thấp qua

5. Mạch vi phân:

- Theo trên ta có:

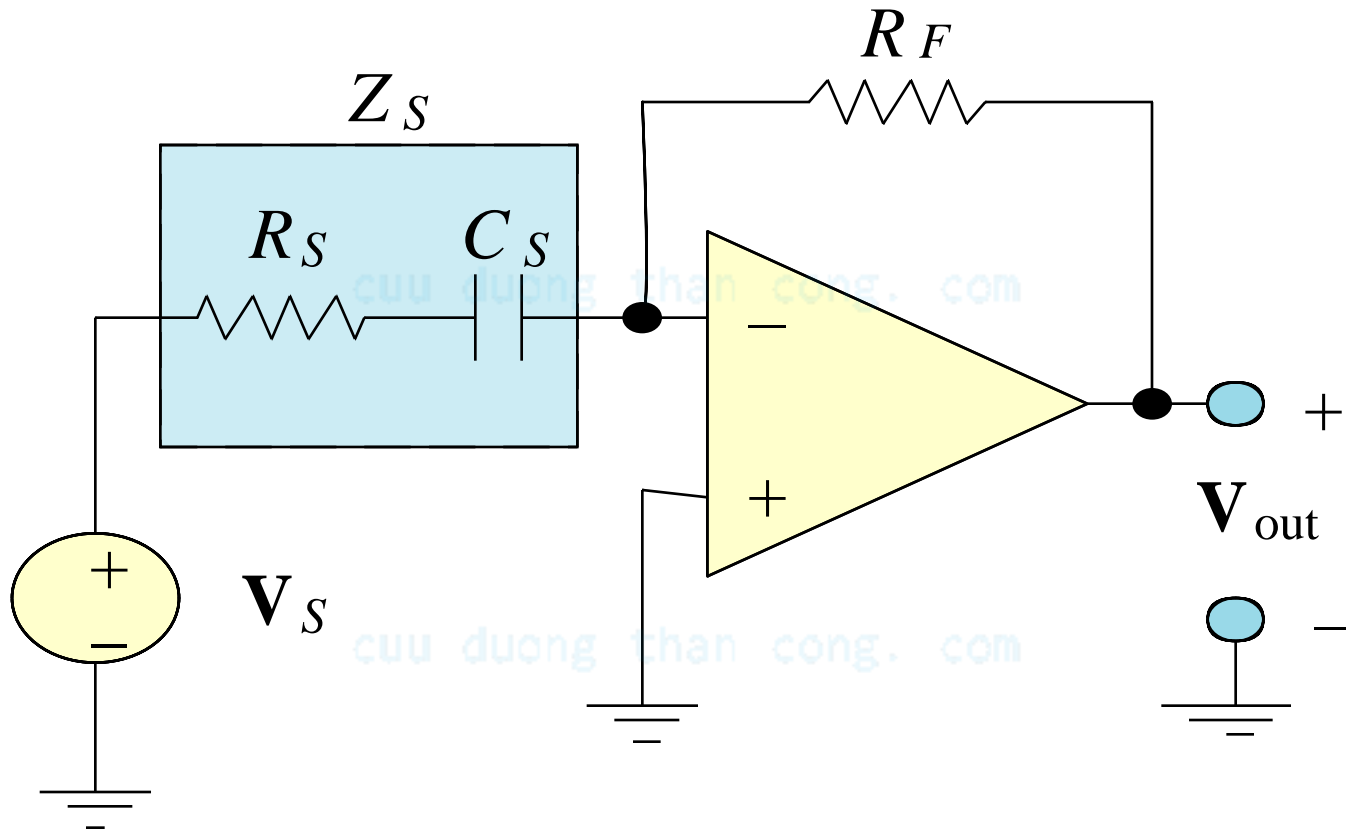
$$dq = C dv_c = CdV_i$$

$$dq = i_i dt \quad \rightarrow \quad i_i = CdV_i / dt$$

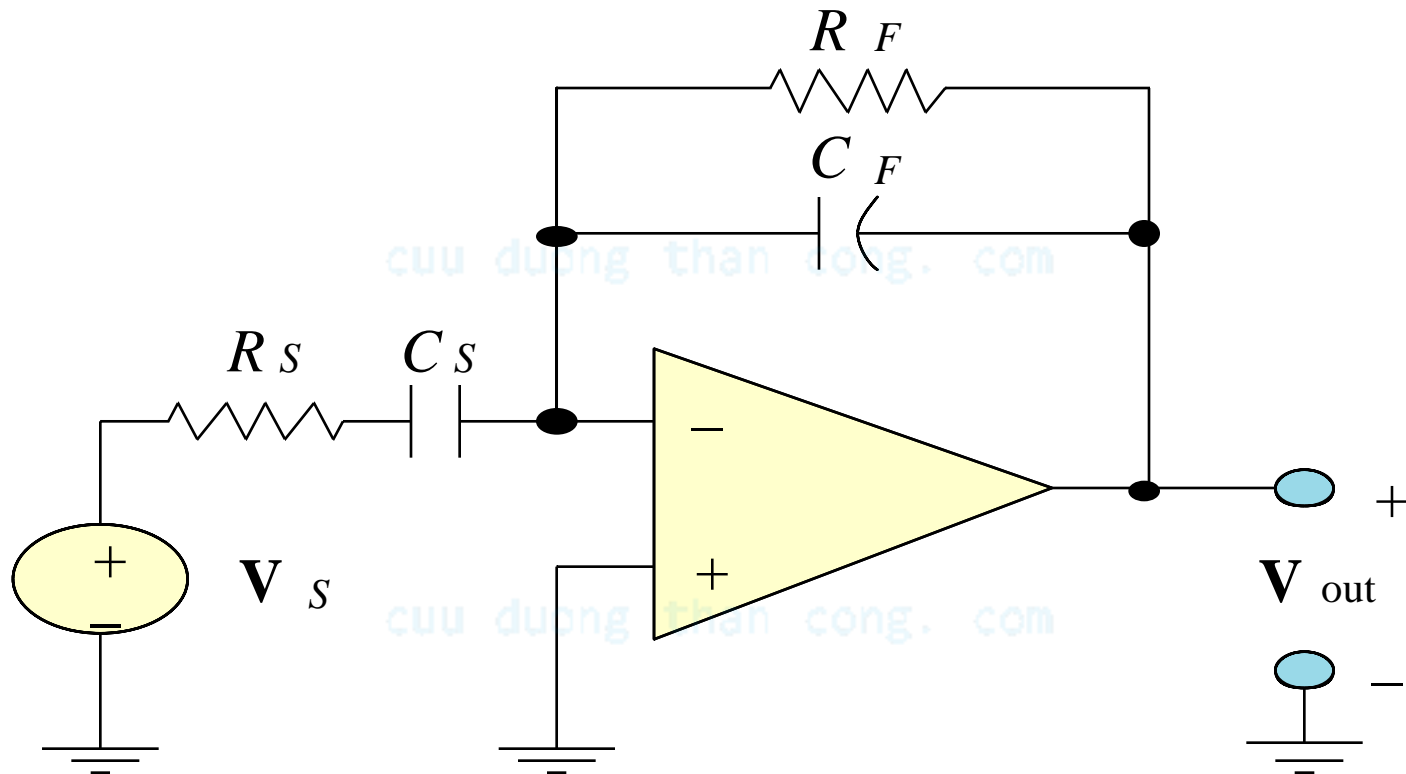
$$\text{và} \quad i_i = i_F = -V_o / R \rightarrow$$

$$V_o = -RC \frac{dV_i}{dt}$$

Mạch vi phân thực tế - Mạch lọc cao qua

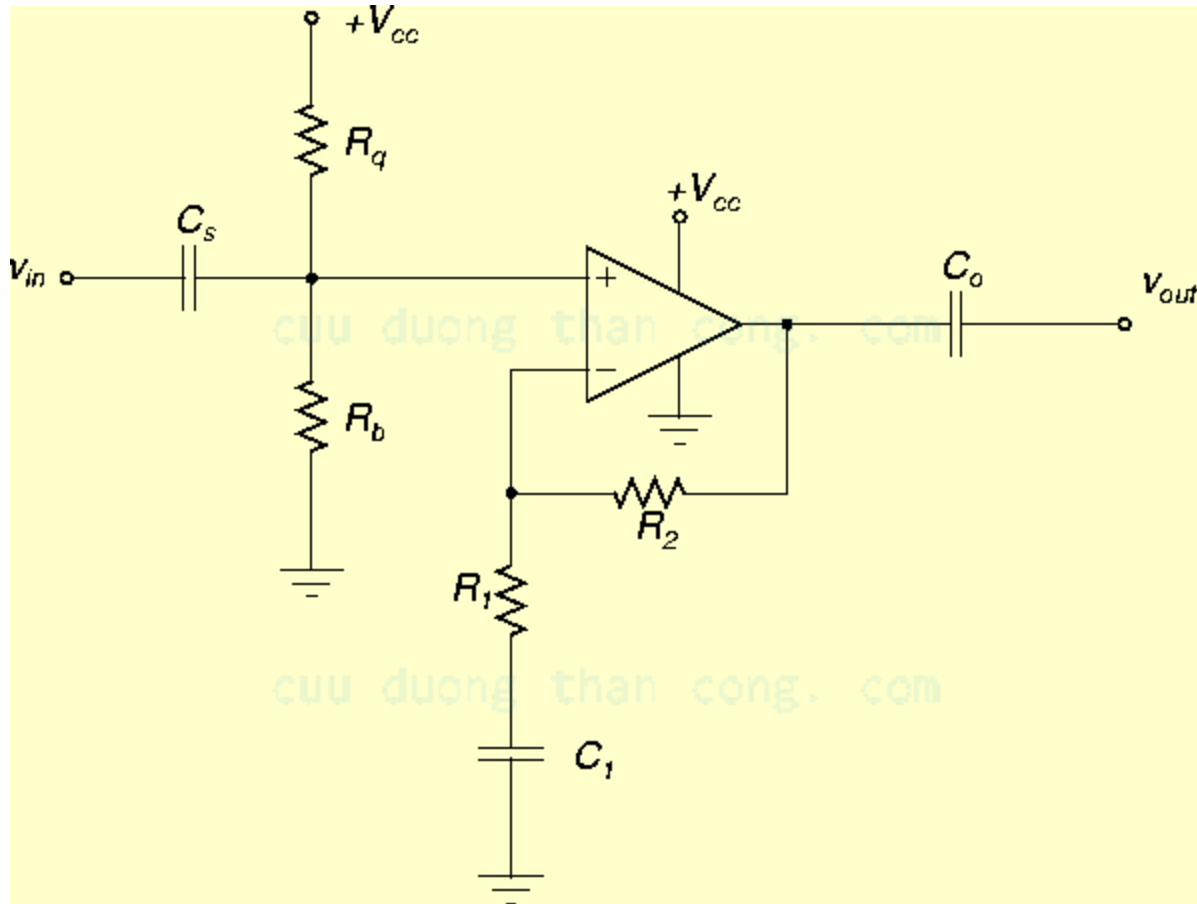

Mạch vi- tích phân thực tế- Mạch lọc dải qua

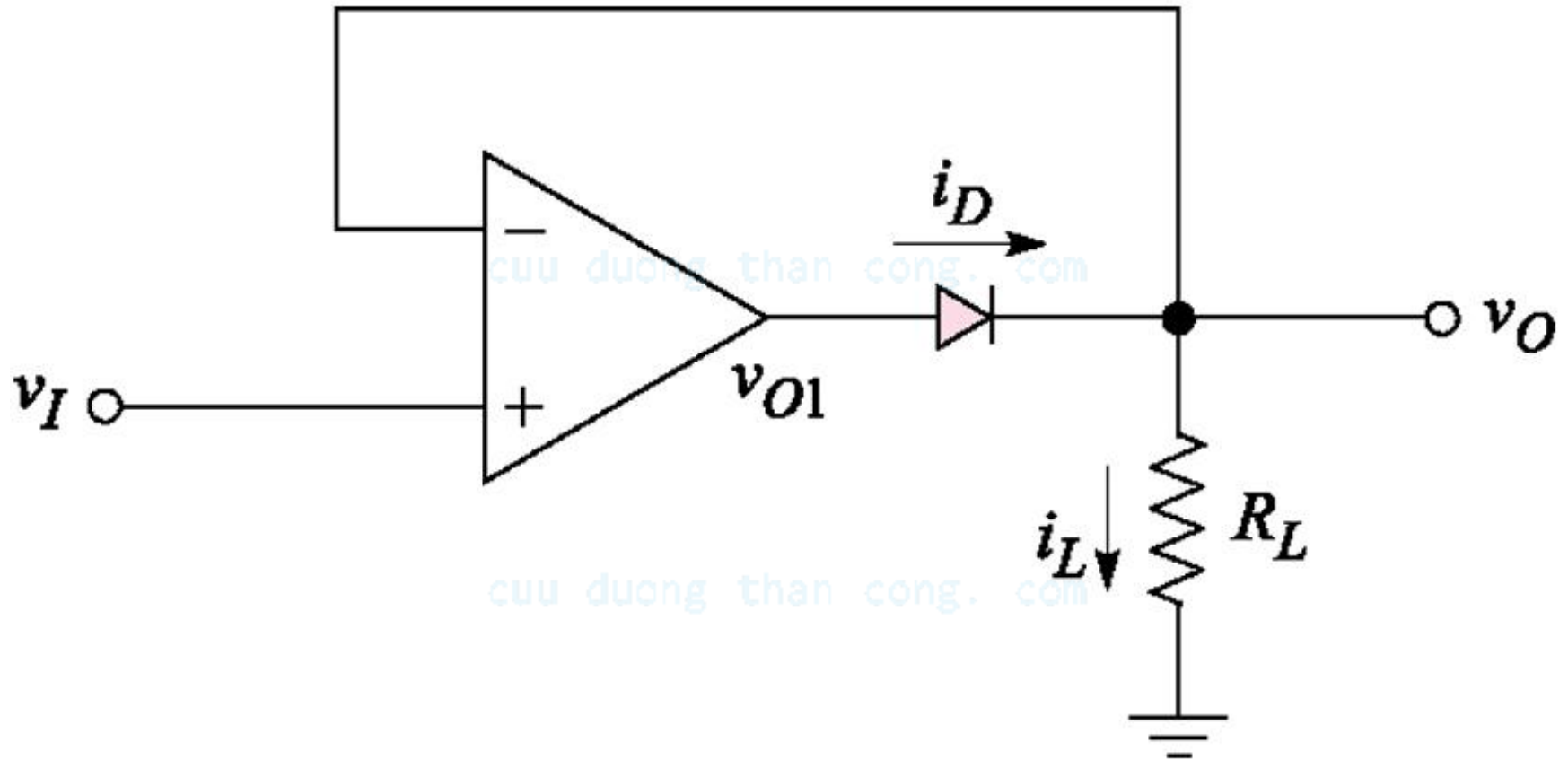
6. Những mạch áp dụng khác của Op.amp.

a. Mạch khuếch đại ac

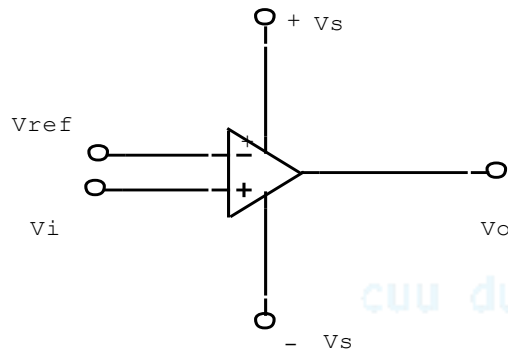

Mạch chỉnh lưu chính xác

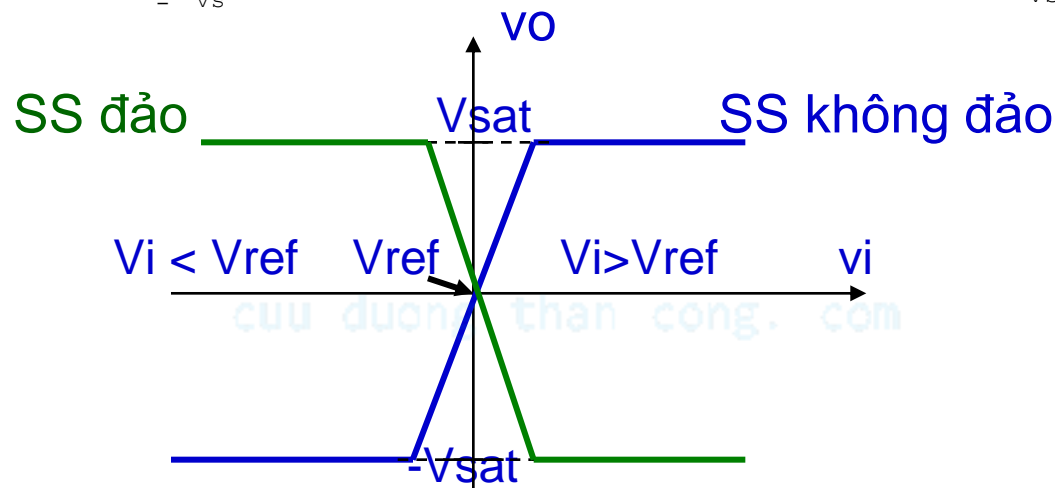
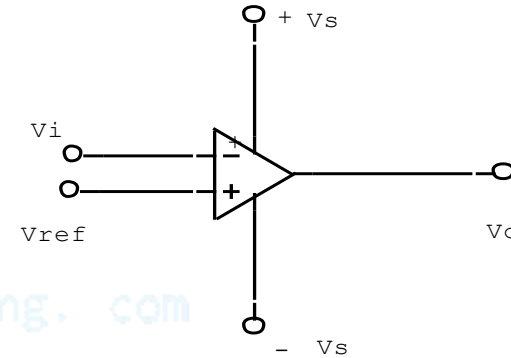

Mạch so sánh

- So sánh không đảo

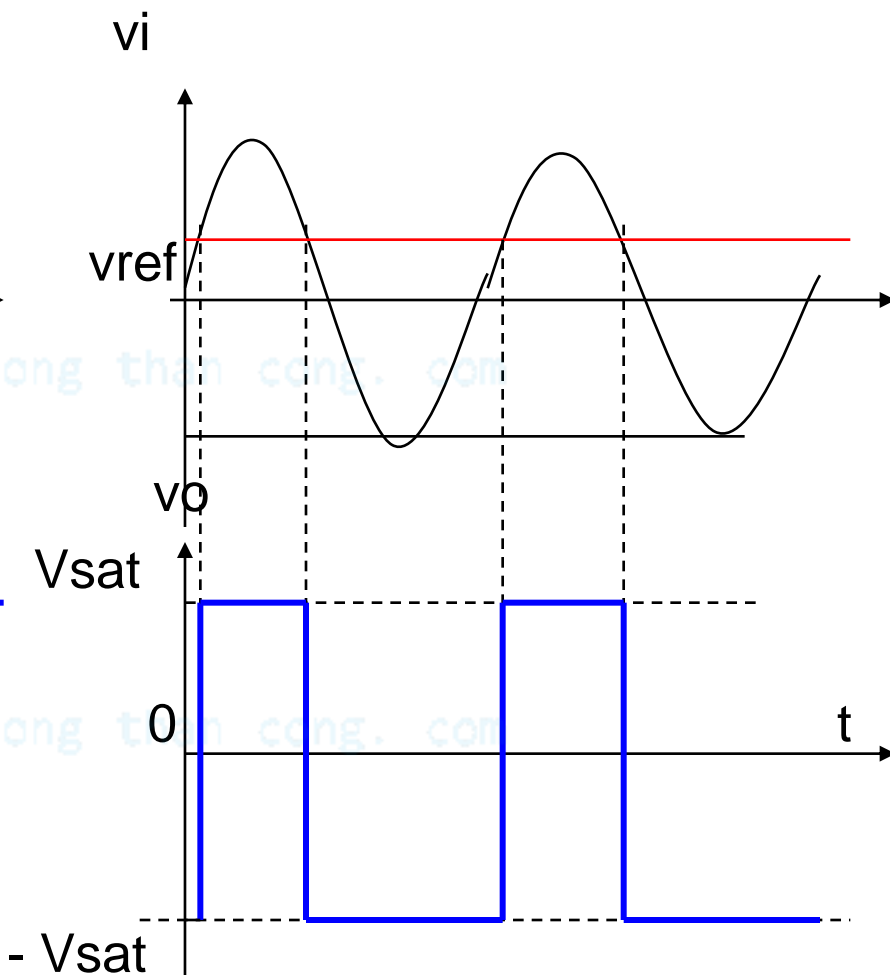
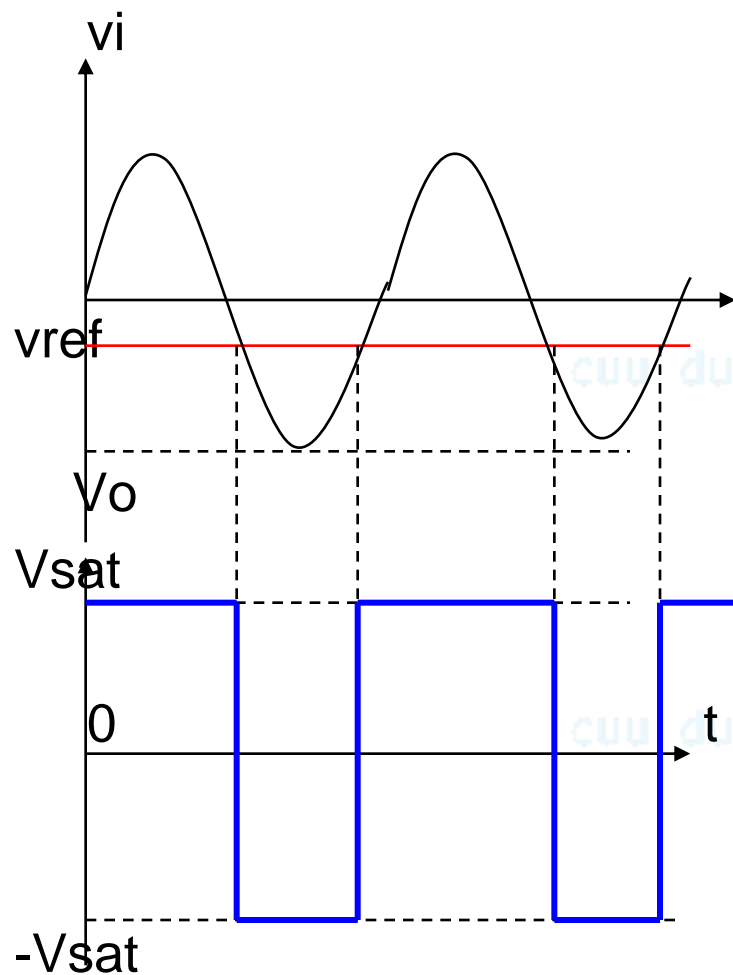
So sánh đảo

$$V_{sat} = (V_s - 1) V$$

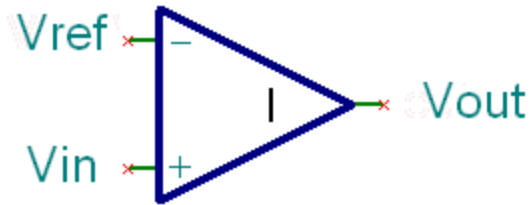
Thí dụ:

- Dạng sóng ngõ ra mạch so sánh không đảo với trị số v_{ref} khác nhau

Analog → Digital

OPAMP: COMPARATOR

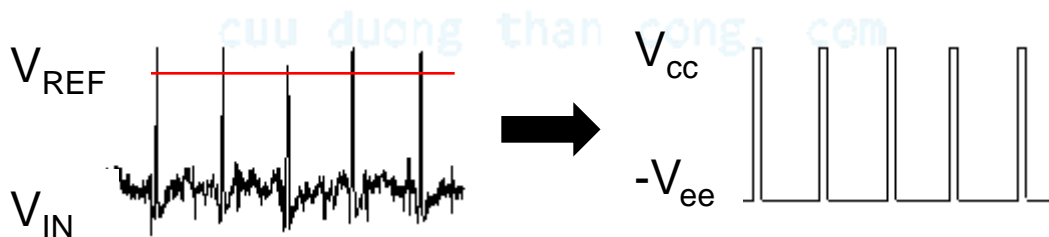
A (gain)
very high

$$V_{out} = A(V_{in} - V_{ref})$$

If $V_{in} > V_{ref}$, $V_{out} = +\infty$ but practically hits +vs power supply = V_{cc}

If $V_{in} < V_{ref}$, $V_{out} = -\infty$ but practically hits -vs power supply = $-V_{ee}$

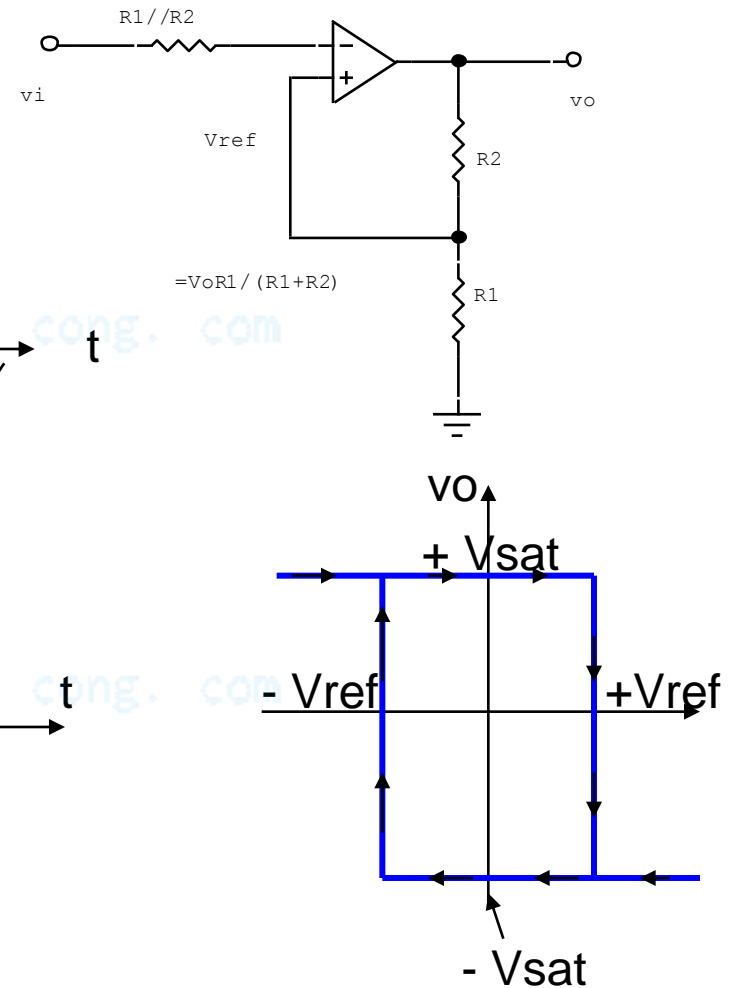
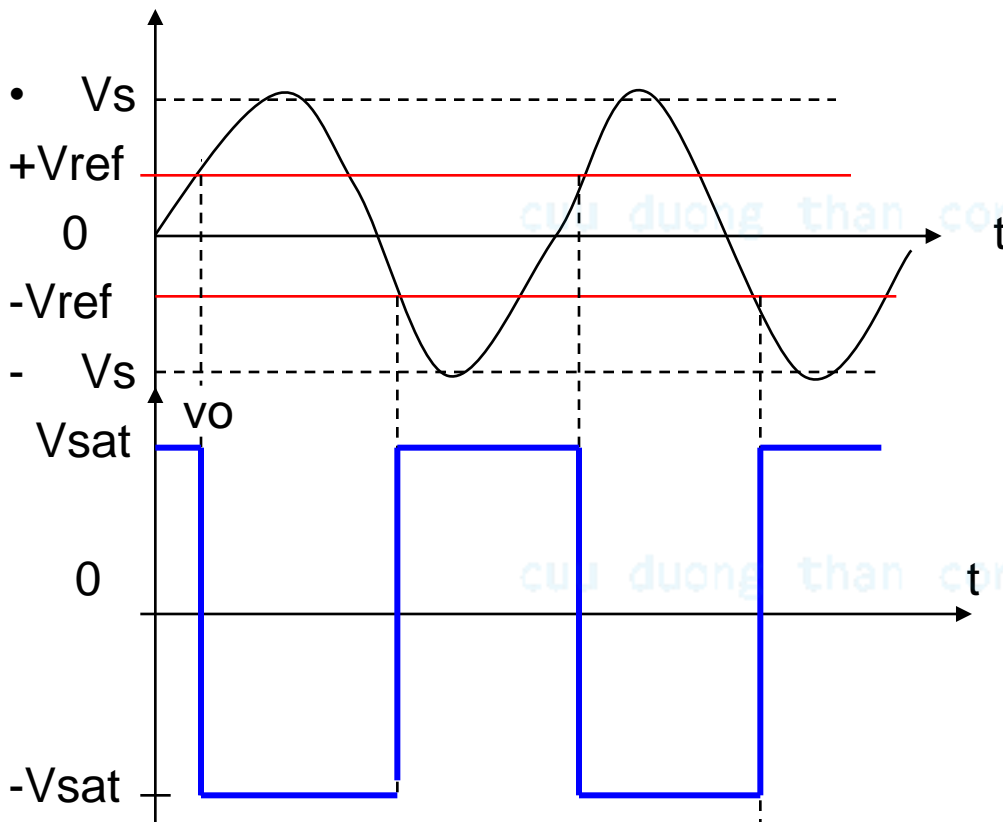
Application: detection of QRS complex in ECG

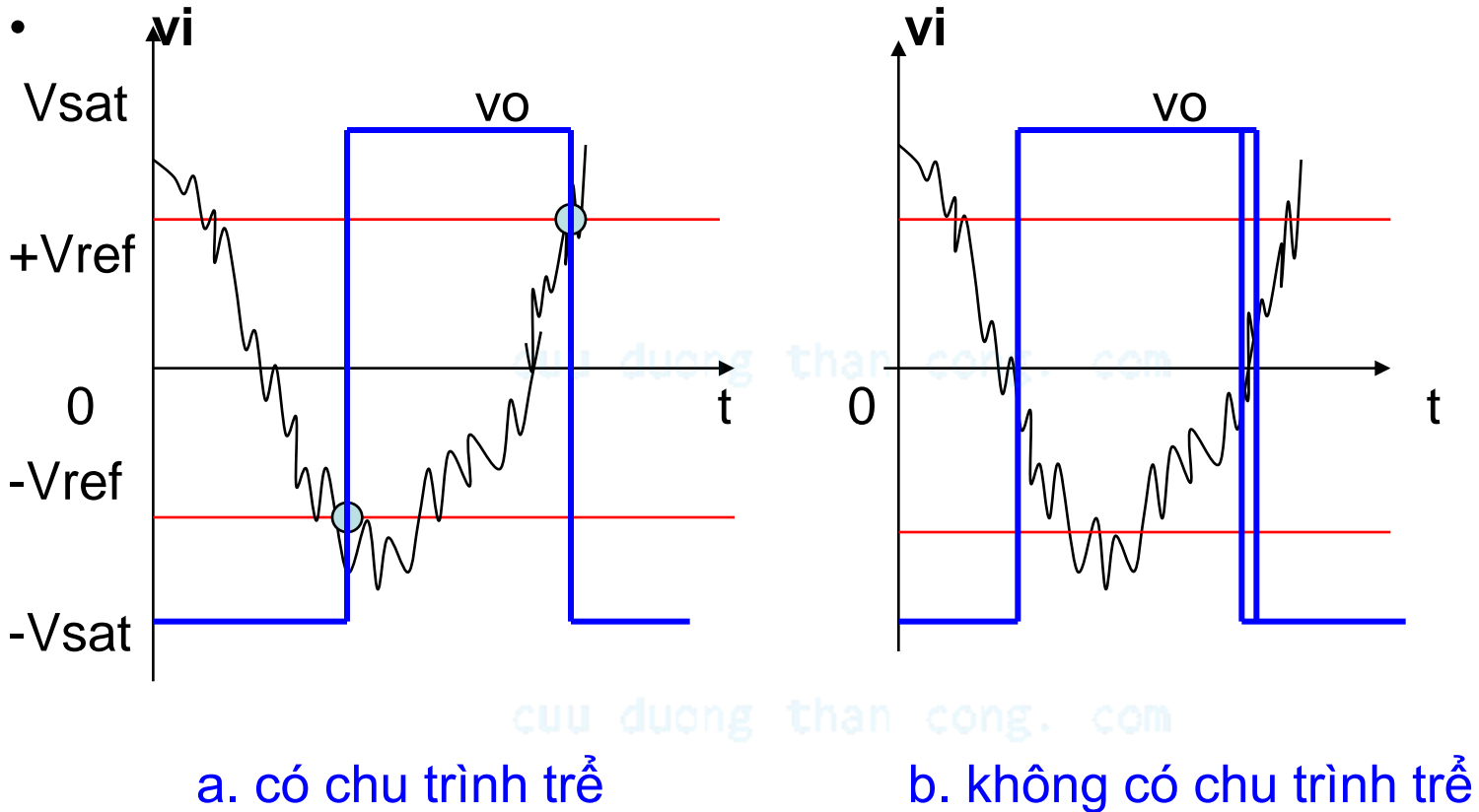
Mạch trigger Schmitt - Mạch so sánh trễ

- **Mạch có hồi tiếp dương**

- v_i

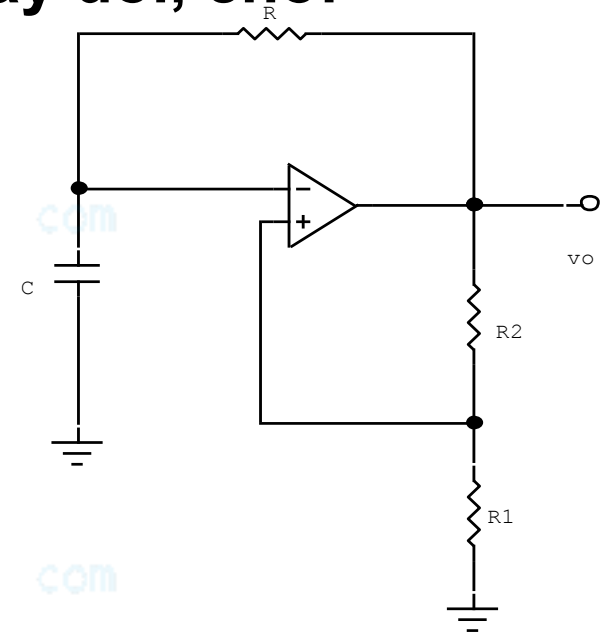
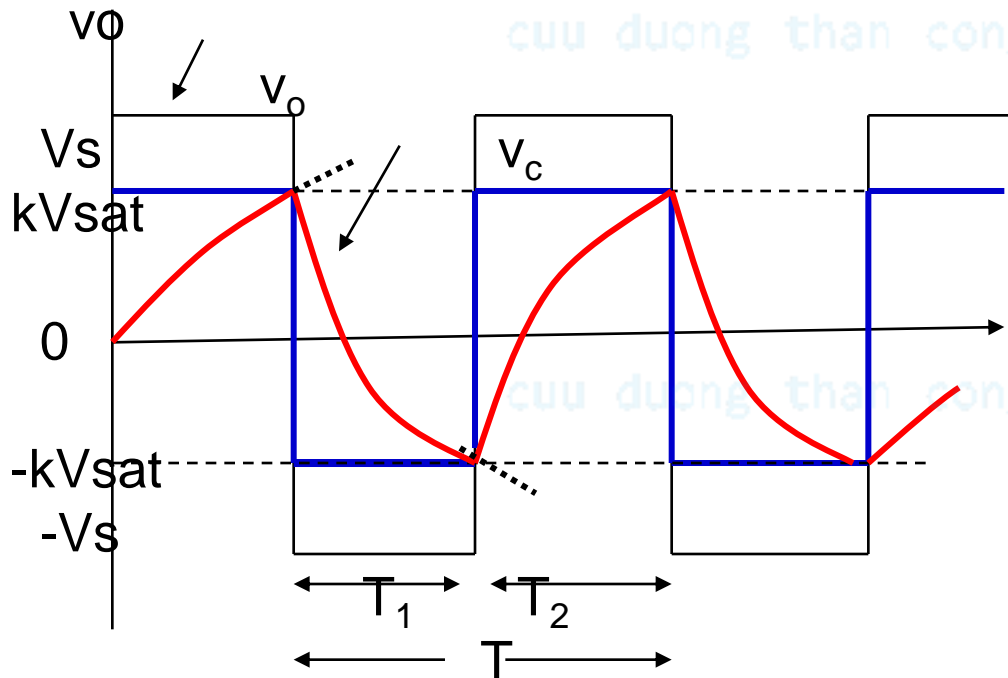
- **Thí dụ:**
- **Chuyển đổi tương tự sang số- ADC**

Mạch dao □ộng RC

- Xét mạch:
- Hoạt động theo tính cách mạch so sánh: ngõ ra mạch chuyển trạng thái khi v_{i+} và v_{i-} thay đổi, cho:

$$|V_i| = \frac{R_1}{R_1 + R_2} |V_{sat}| = k |V_{sat}|$$

$$T = T_1 + T_2 = 2RC \ln \left(1 + \frac{2R_1}{R_2} \right)$$

- Tính chu kỳ dao động:**

Từ phương trình tụ nạp cho:

$$v_c(t) = V_s - (V_s - kV_s) e^{-t/RC}$$

$$v_c(T_1) = kV_s = V_s - (V_s - kV_s) e^{-T_1/RC}$$

$$V_s - kV_s = (V_s - kV_s) e^{-T_1/RC}$$

$$\frac{k-1}{k+1} = e^{-T_1/RC}$$

$$T_1 = RC \ln \frac{k-1}{k+1} = RC \ln \left(\frac{-R_2}{2R_1 + R_2} \right) = -RC \ln \left(\frac{-R_2}{2R_1 + R_2} \right)$$

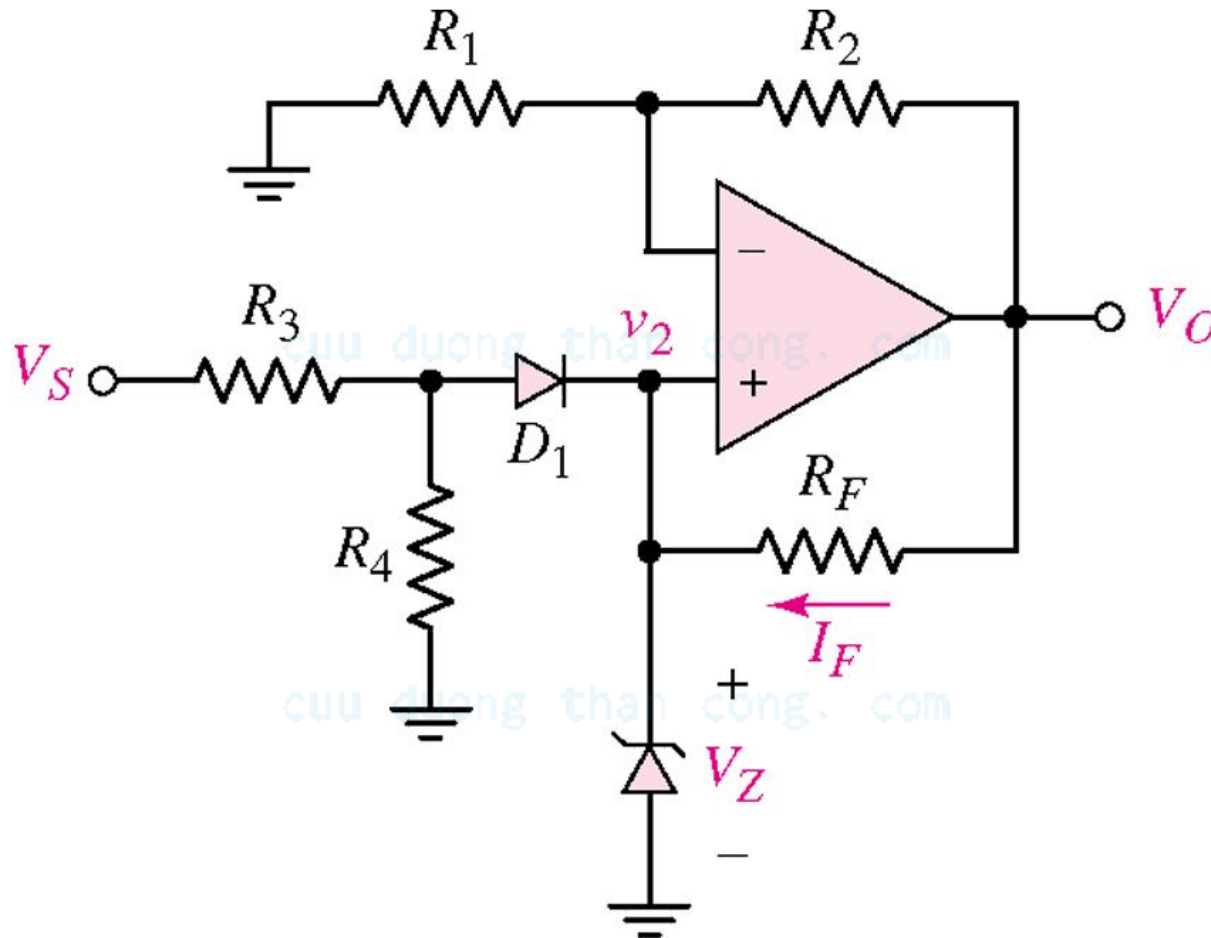
$$T_1 = RC \ln \left(1 + \frac{2R_1}{R_2} \right)$$

Vì lý do đối xứng ta có thời gian $T_2 = T_1$, được:

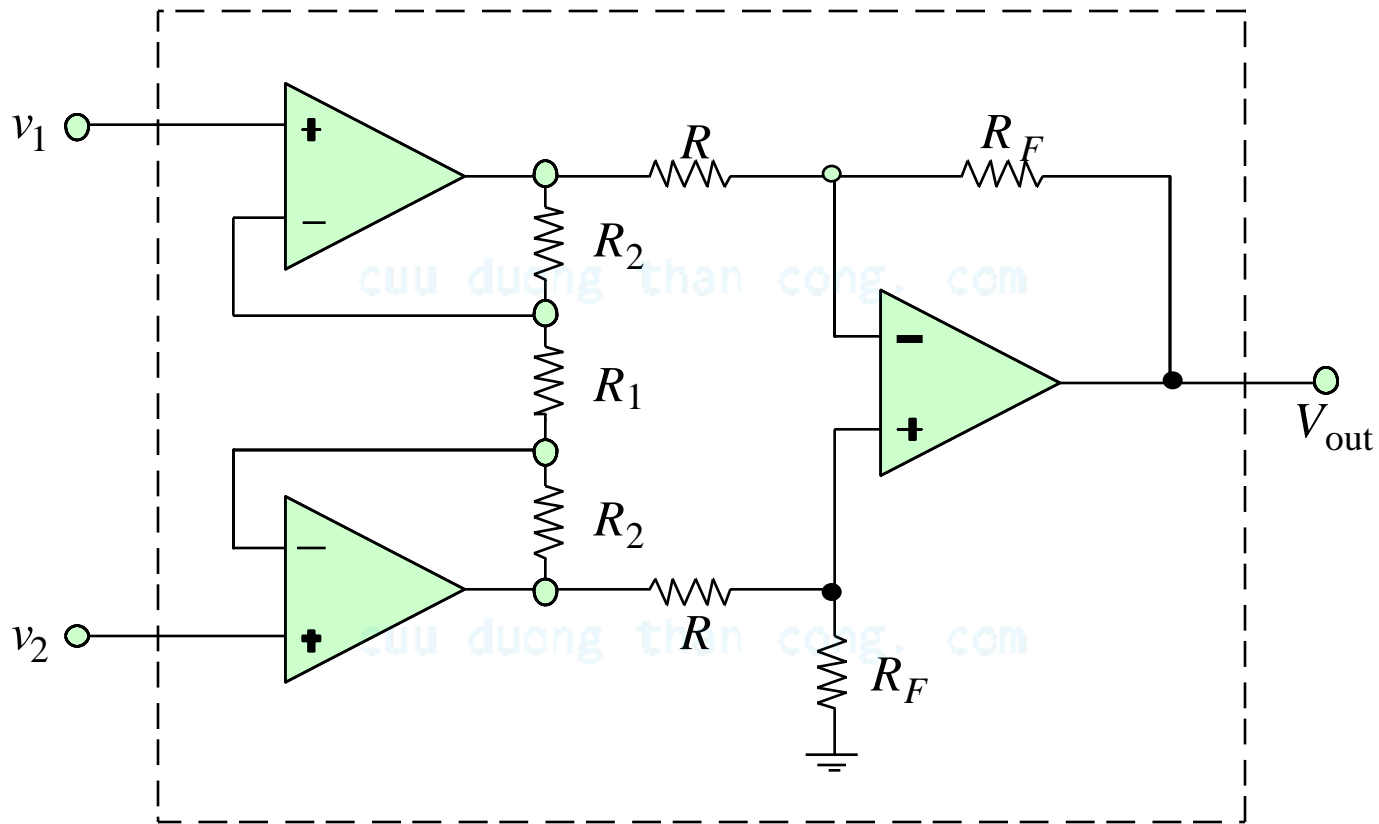
$$T = T_1 + T_2 = 2RC \ln \left(1 + \frac{2R_1}{R_2} \right)$$

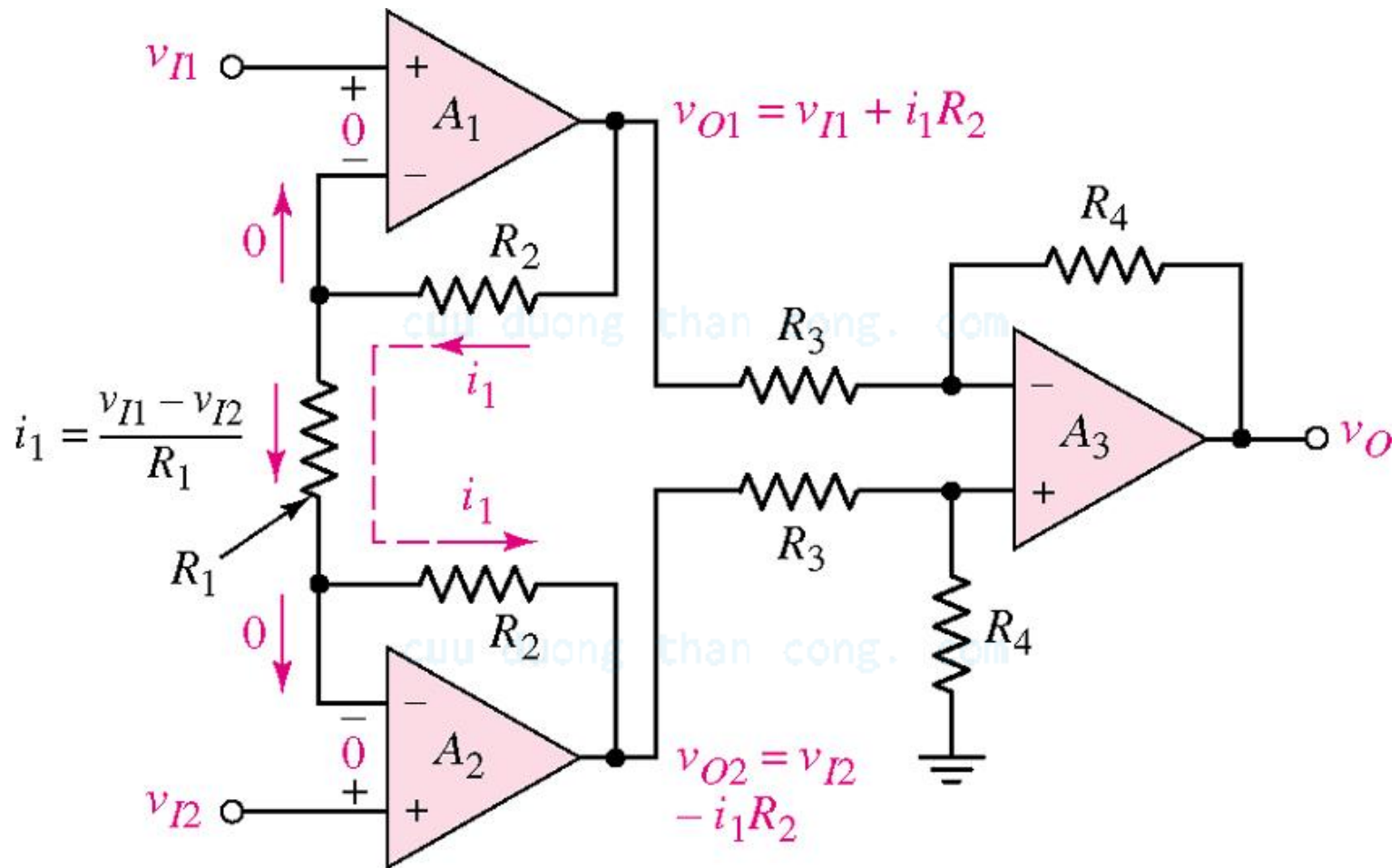
Mạch tạo điện thế tham chiếu (reference)

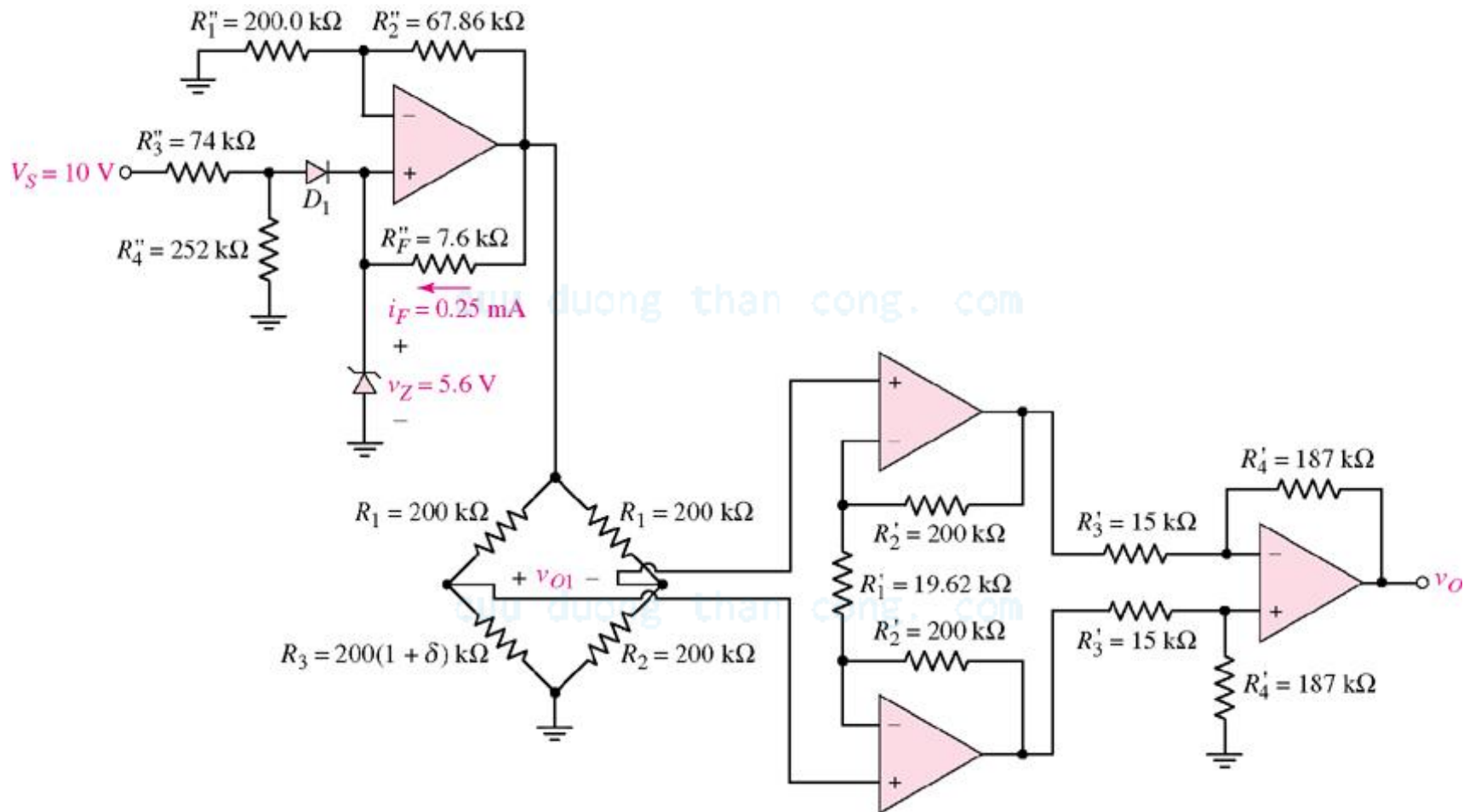
Mạch khuếch đại đo (Instrumentation Amp.)

Mạch khuếch đại đo

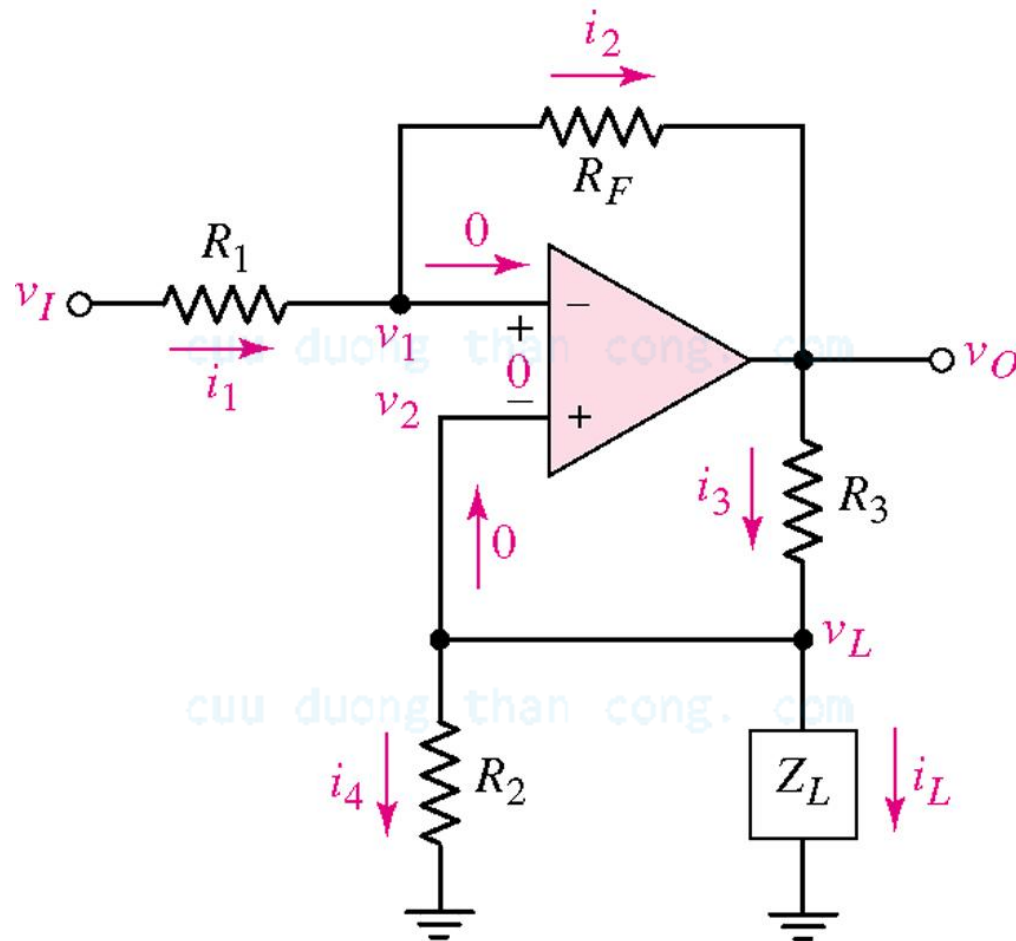
Hệ thống khuếch đại

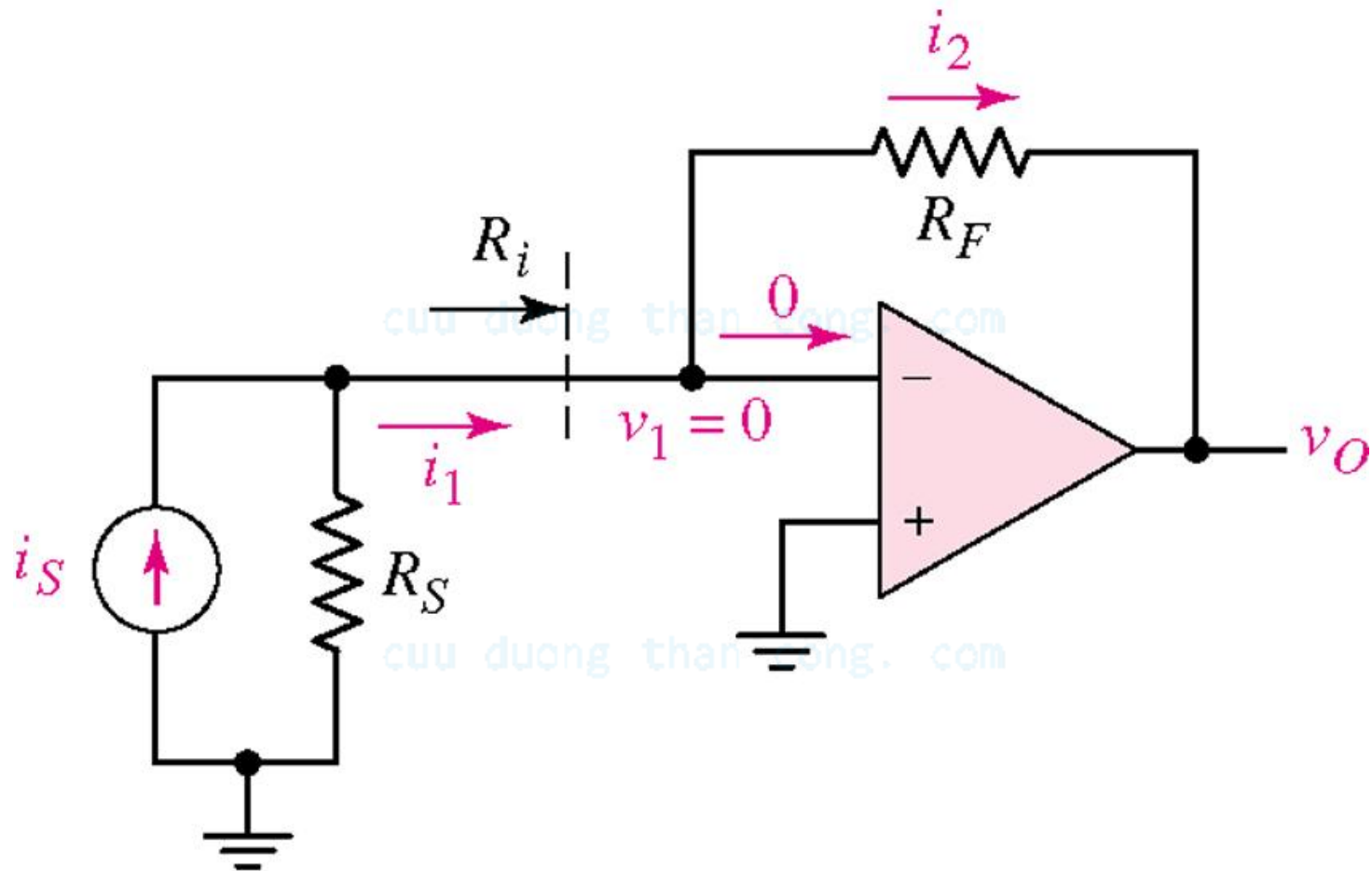
Phân loại Op. amp.

1. Nguồn thế kiểm thế - VCVS (Voltage controlled voltage source) : đây là mạch khuếch đại không đảo dấu.
2. Khuếch đại truyền dẫn- OTA (Operational Transconductance Amplifier): Mạch chuyển đổi thế thành dòng.
3. Khuếch đại dòng vi sai –CDA (Current difference Amplifier) – còn gọi là Mạch khuếch đại dòng (Norton Amplifier) hay nguồn dòng kiểm dòng-CCCS: là mạch chuyển đổi dòng sang dòng.
4. Nguồn thế kiểm dòng-CCVS(Current controlled voltage source)- hay mạch khuếch đại truyền trở
(Transresistance Amplifier): là mạch khuếch đại đảo dấu.

Mạch chuyển đổi thế - dòng

Mạch chuyển đổi dòng sang thế

Mạch tích hợp tuyến tính (Linear IC)

- IC khuếch đại thuật toán phổ dụng: μ A 741, LM358, TL062... TL082, TL084...
- IC so sánh (Comparator): LM393, LM111, μ A 710, μ A 311, TL372, CA94, HA 2111...
- IC khuếch âm tần (Audio amplifier): Tiền khuếch đại: BA 382, AN7310....
- Khuếch đại công suất (Power Amplifier): LM380, LM386, TBẢ, AN7116, 7130, LA 4002..., μ PC 1270, LA4440, STK 0040, 0050, 0080...
- IC ổn áp (Regulator IC): LM 78xx , 79xx, LM 340XX, LM320 XX , LM 317 , LM337 , μ A 723...